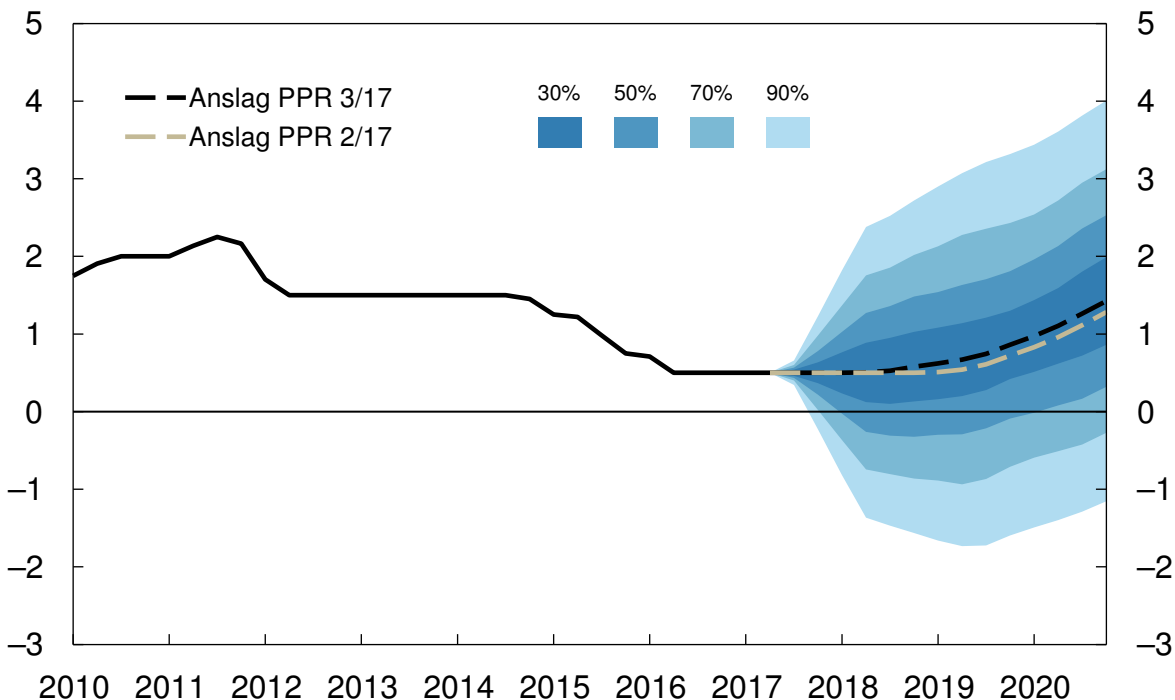

Figur 1.1a Styringsrenten med usikkerhetsvifte.¹⁾ Prosent.

1. kv. 2010 – 4. kv. 2020²⁾

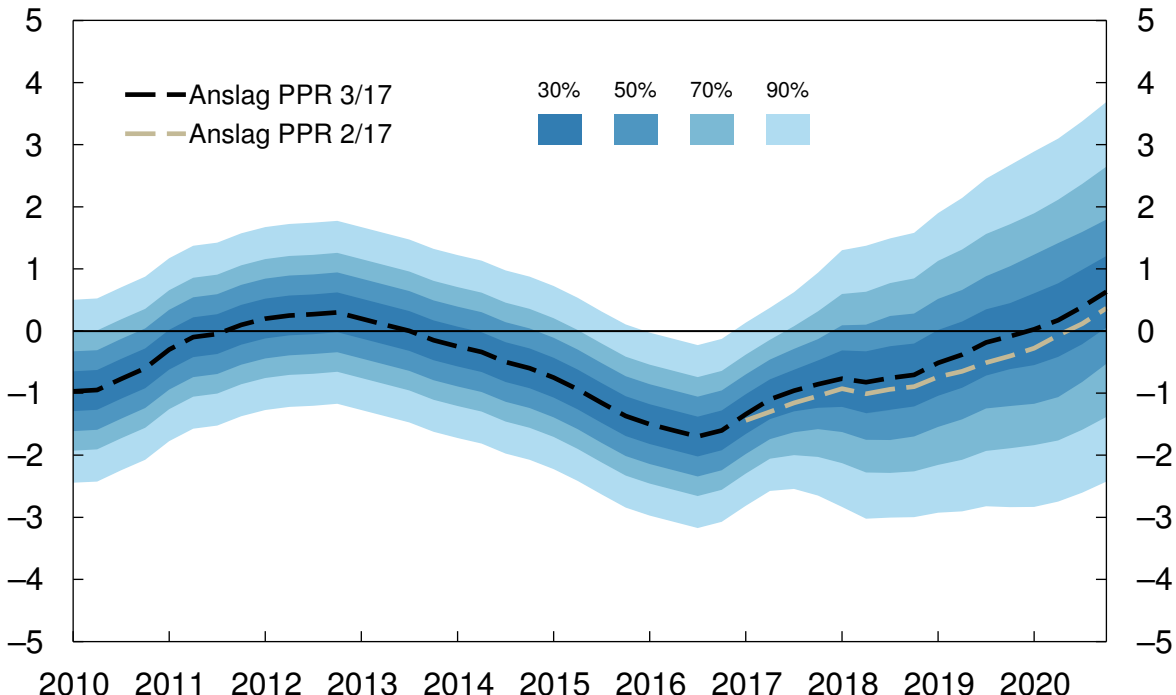

1) Usikkerhetsviftene er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Usikkerhetsviften for styringsrenten tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten.

2) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilde: Norges Bank

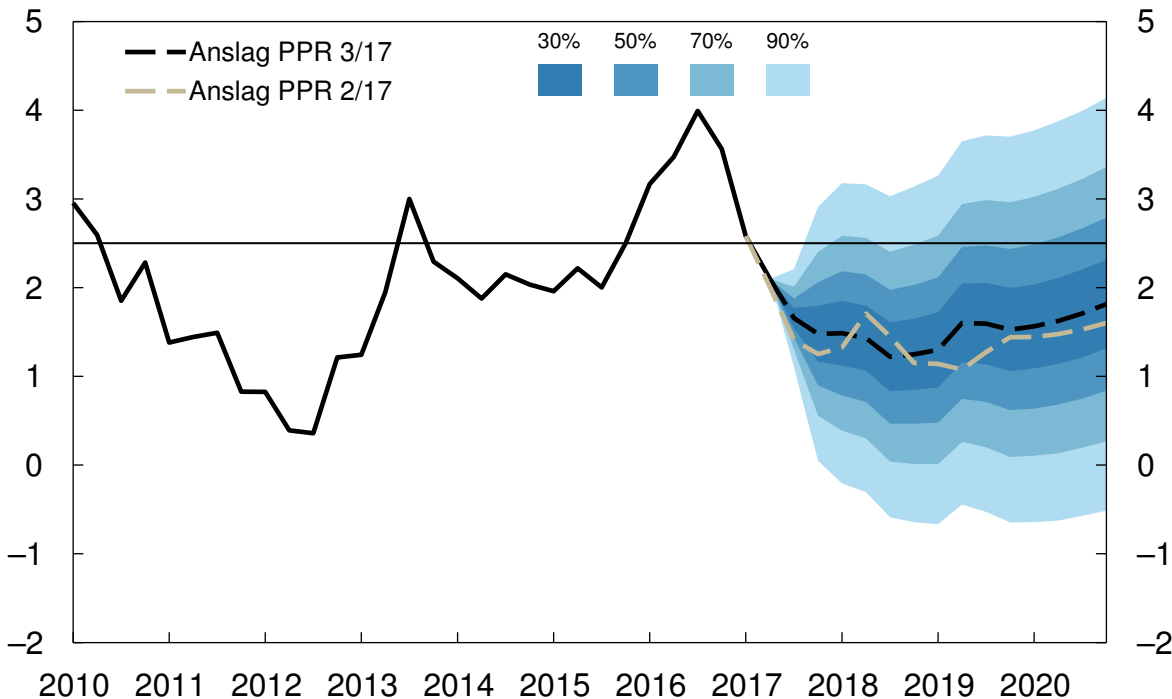
Figur 1.1b Anslag på produksjonsgapet¹⁾ med usikkerhetsvifte. Prosent.
1. kv. 2010 – 4. kv. 2020

1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge.

Kilde: Norges Bank

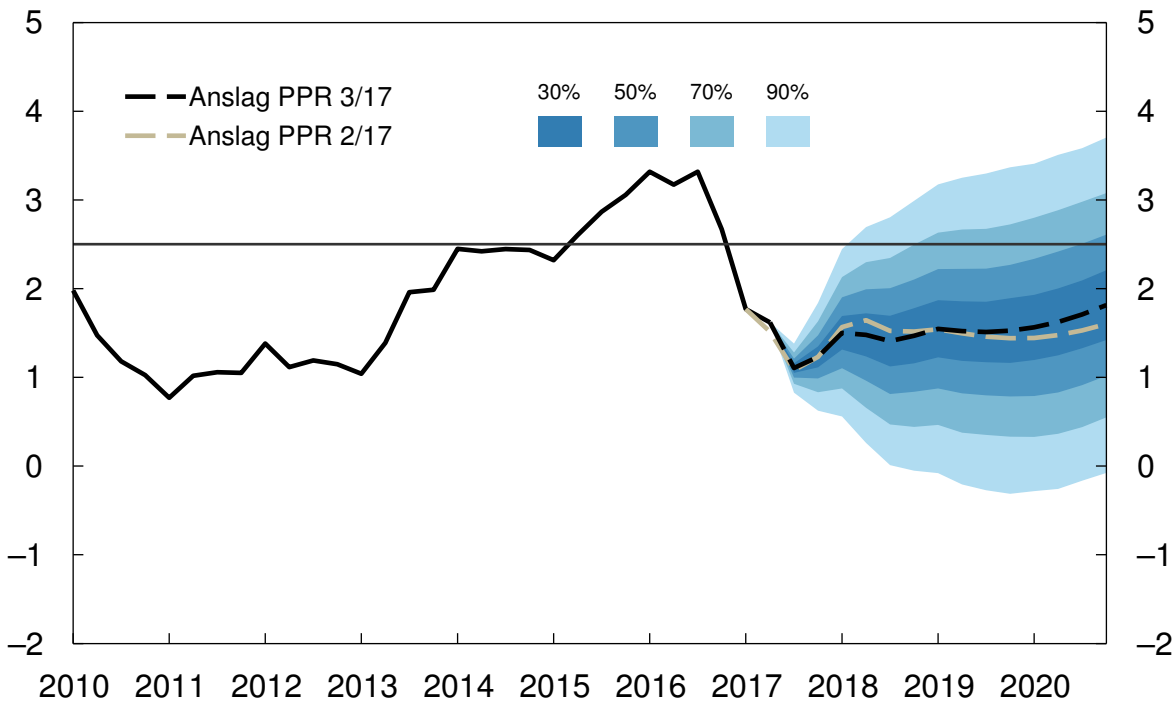
Figur 1.1c Konsumprisindeksen (KPI) med usikkerhetsvifte. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.1d KPI-JAE¹⁾ med usikkerhetsvifte. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020²⁾

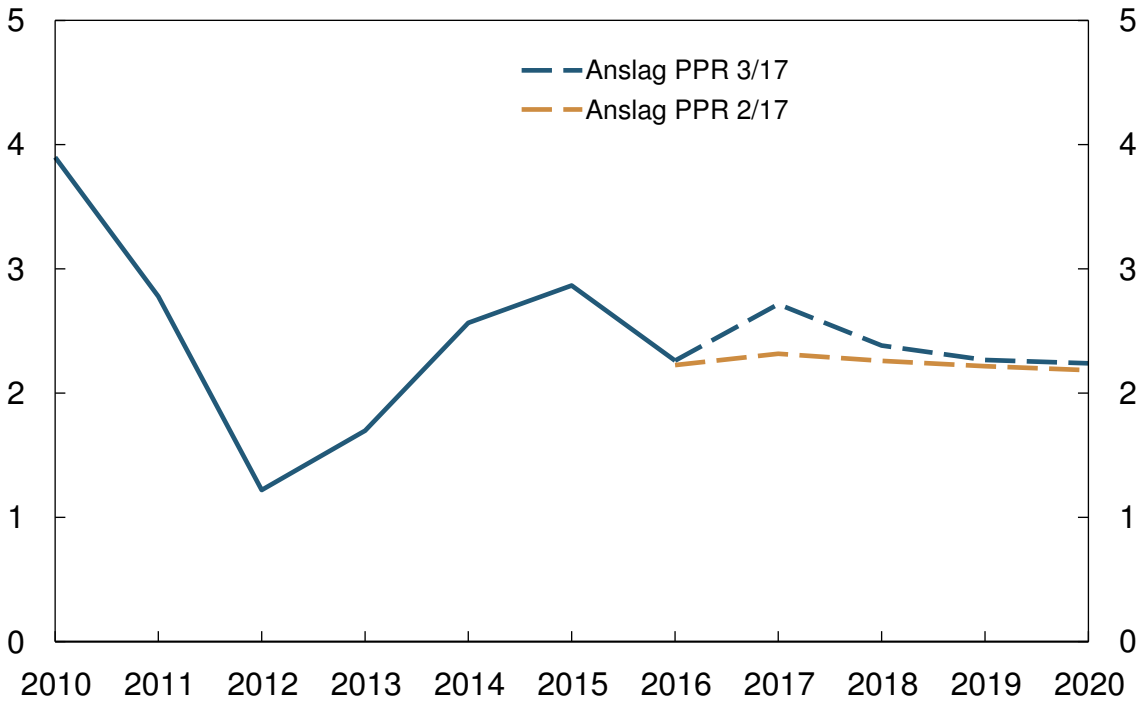

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.2 BNP hos handelspartnerne. ¹⁾ Årsvekst. Prosent. 2010 – 2020 ²⁾

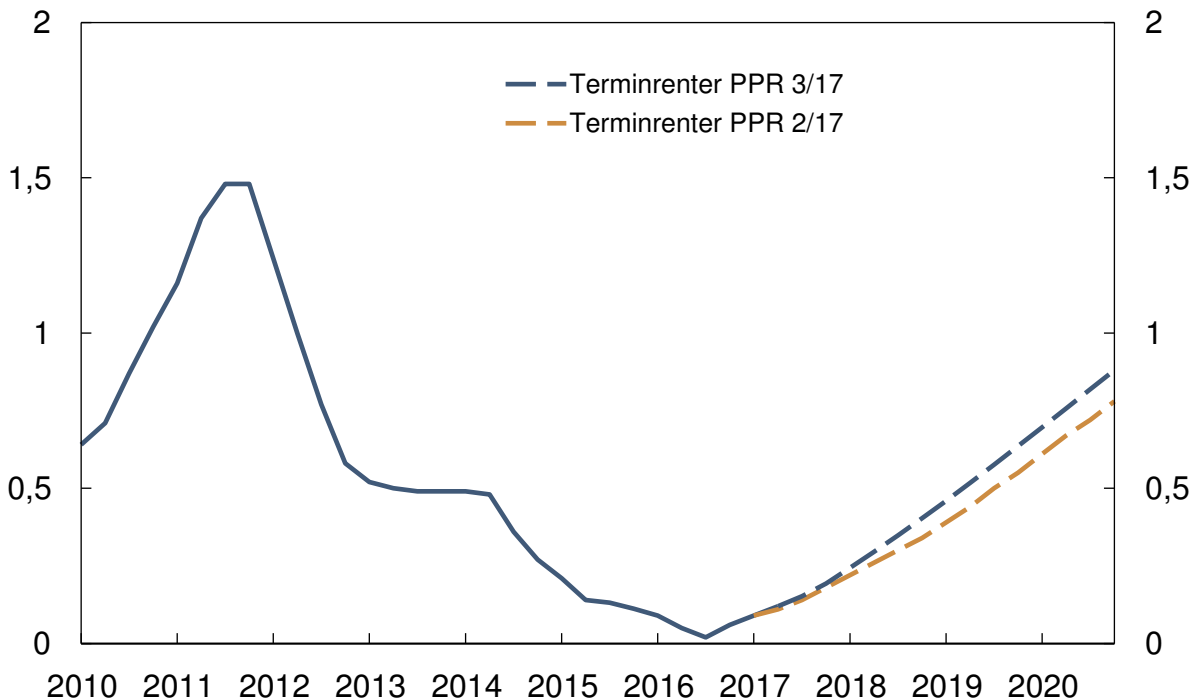

1) Eksportvekter, 25 viktigste handelspartnere.

2) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet).

Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.3 Tremåneders pengemarkedsrenter hos handelspartnerne.¹⁾
Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020²⁾

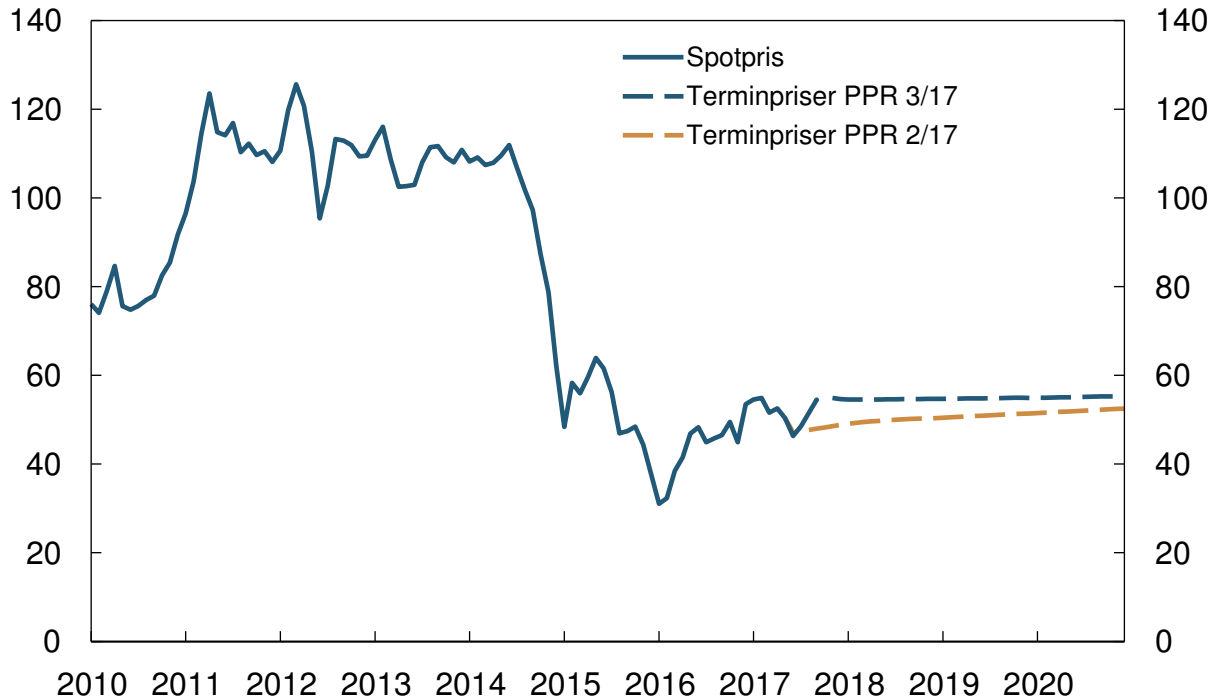

1) Basert på pengemarkedsrenter og renteswapper. Aggregatet for handelspartnerne renter er beskrevet i *Norges Bank Memo 2/2015*.

2) Terminrenter beregnet per 16. juni 2017 (stiplet oransje) og per 15. september 2017 (stiplet blå).

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.4 Oljepris. ¹⁾ USD per fat. Januar 2010 – desember 2020 ²⁾

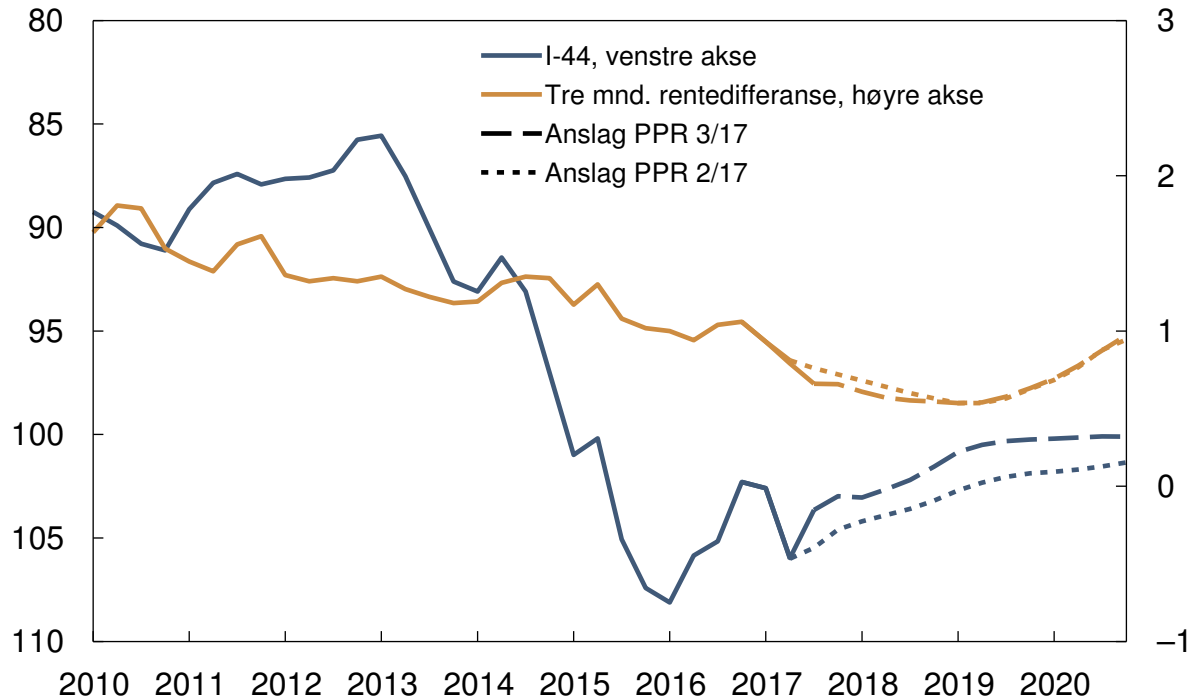
1) Brent Blend. USD per fat.

2) For terminpriser (stiplet) vises gjennomsnittet av terminprisene i perioden

11. september – 15. september 2017 for PPR 3/17 og 12. juni – 16. juni 2017 for PPR 2/17.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.5 Differansen mellom tremåneders pengemarkedsrente i Norge¹⁾ og hos handelspartnerne²⁾ og importveid valutakursindeks (I-44)³⁾.
1. kv. 2010 – 4. kv. 2020⁴⁾

1) Styringsrente med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at prognosen for styringsrenten prises inn i pengemarkedet.

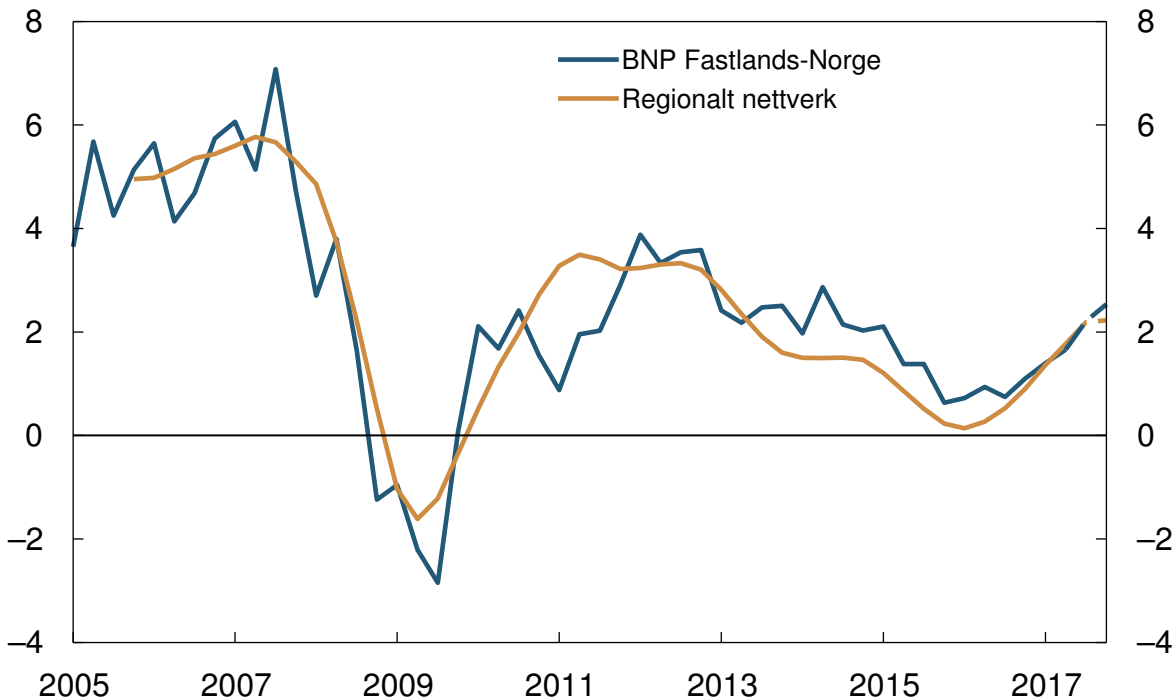
2) Terminrenter for handelspartnerne beregnet per 15. september 2017 og 16. juni 2017. Aggregatet for handelspartnernes renter er beskrevet i *Norges Bank Staff Memo 2/2015*.

3) Stigende kurve indikerer sterkere kronkurs.

4) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.6 BNP for Fastlands-Norge¹⁾ og Regionalt nettverks indikator for produksjonsvekst²⁾. Firekvarterersvekst. Prosent. 1. kv. 2005 – 4. kv. 2017³⁾

1) Sesongjustert.

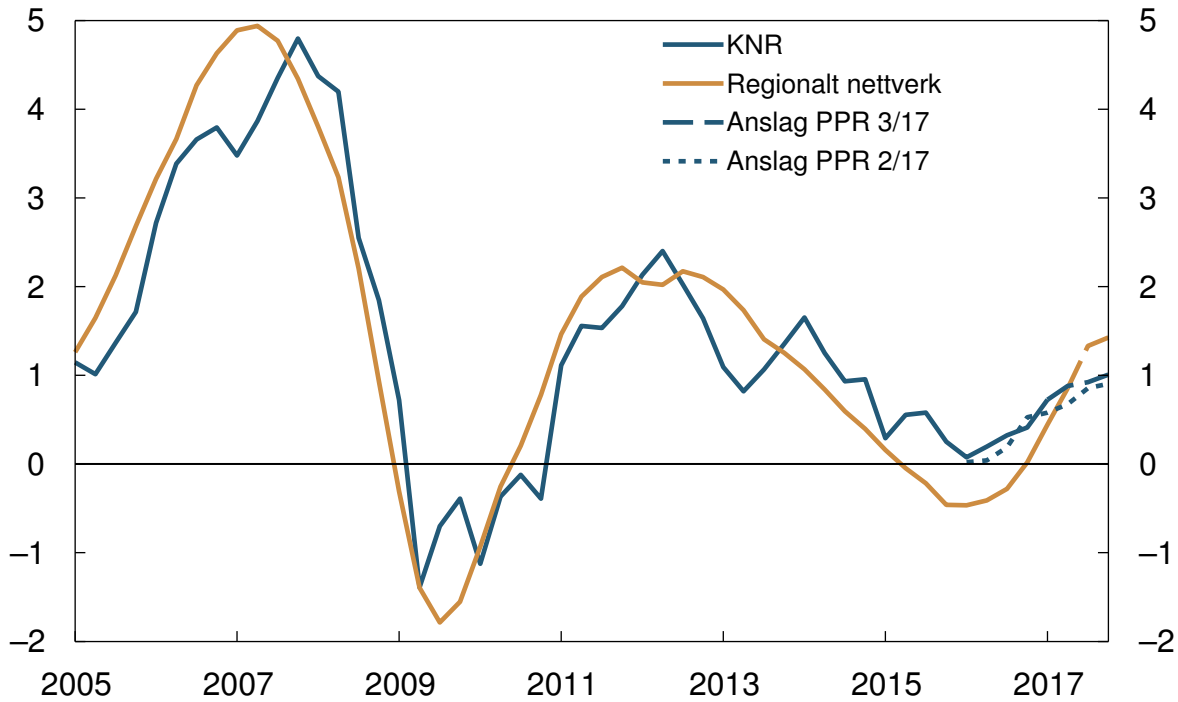
2) Rapportert produksjonsvekst siste tre måneder konvertert til kvartalstall (heltrukket). Kvartalstallene er beregnet som en sammenvekting av tremånederstall basert på når intervjuene er foretatt.

For 3. kv. 2017 er forventet vekst i produksjonen en sammenvekting av rapportert vekst siste tre måneder og forventet vekst neste seks måneder. 4. kv. 2017 er forventet vekst neste seks måneder målt i august (stiplet oransje linje).

3) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2017 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.7 Sysselsetningsvekst ifølge KNR¹⁾ og Regionalt nettverk²⁾.
 Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2005 – 4. kv. 2017³⁾

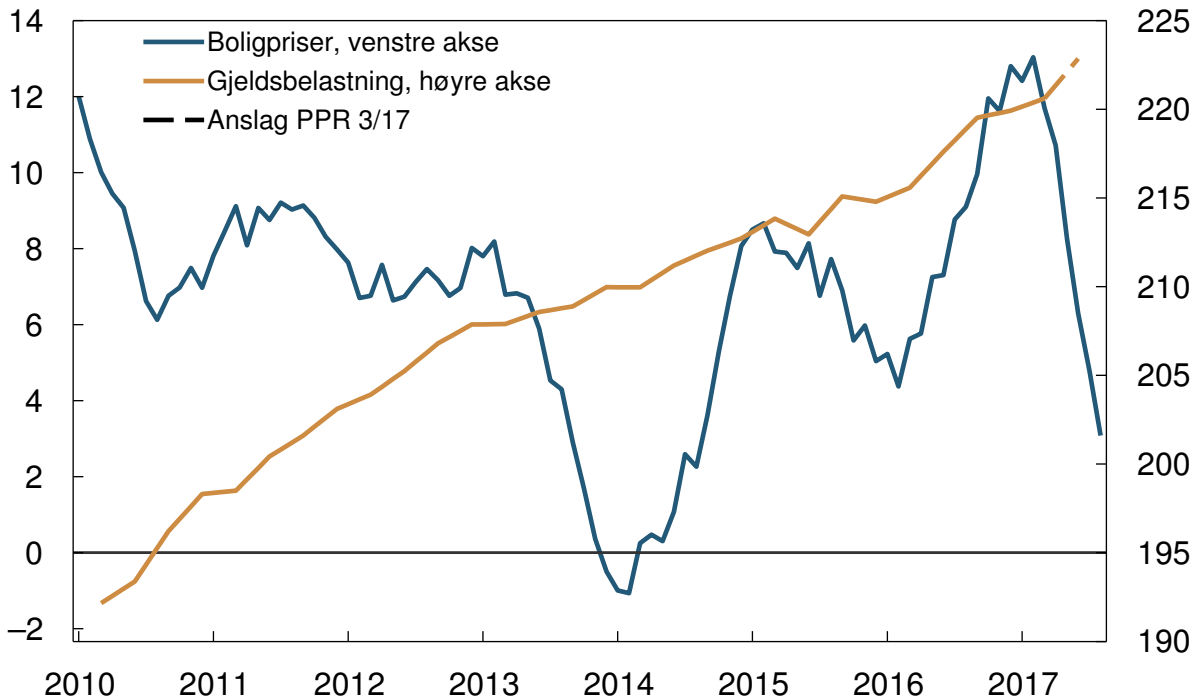
1) Kvartalsvis nasjonalregnskap.

2) Rapportert sysselsetningsvekst siste tre måneder (heltrukken). Kvartalstall er beregnet som en sammenvektning av tremånederstall basert på når intervjuene er foretatt. For 3. kv. 2017 er forventet vekst i sysselsetting en sammenvektning av rapportert vekst i siste tre måneder og forventet vekst neste tre måneder (stiplet oransje linje). 4. kv. 2017 er forventet vekst neste tre måneder.

3) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2017 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.8 Boligpriser. Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2010 – august 2017.
 Husholdningenes gjeldsbelastning. Lånegjeld i prosent av disponibel inntekt ¹⁾.
 1. kv. 2010 – 2. kv. 2017 ²⁾

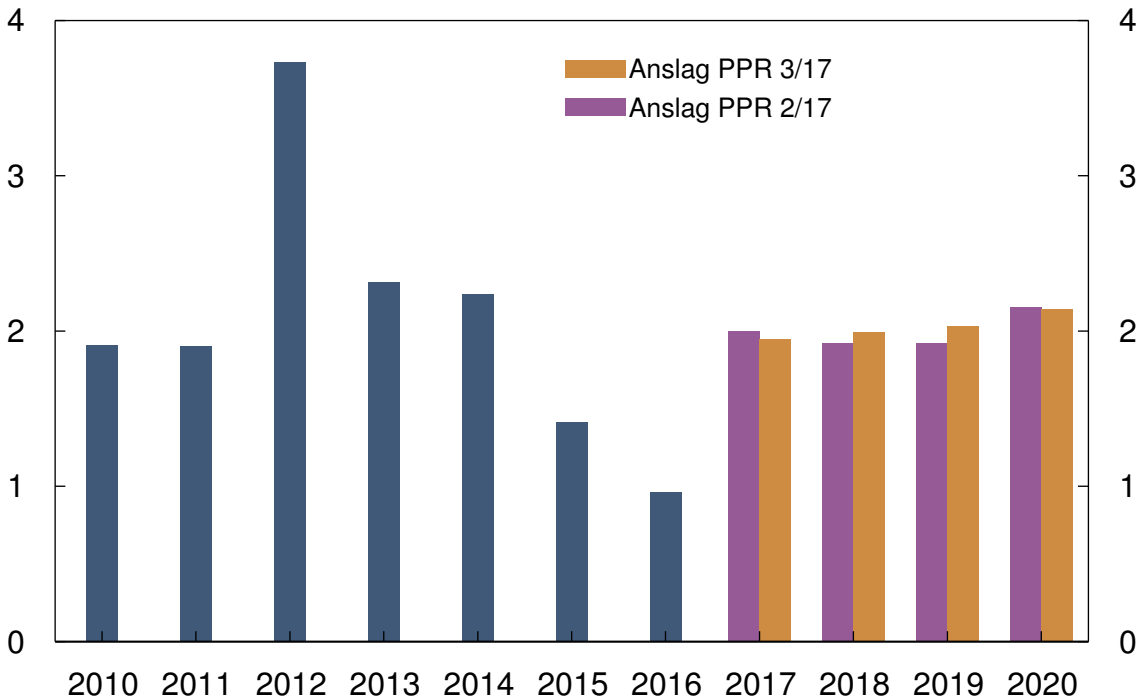

1) Disponibel inntekt er korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 1.kv. 2000 – 4.kv. 2005 og nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012. For 1. kv. 2015 – 2. kv. 2017 benyttes disponibel inntekt uten aksjeutbytte.

2) Anslag for 2. kv. 2017.

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

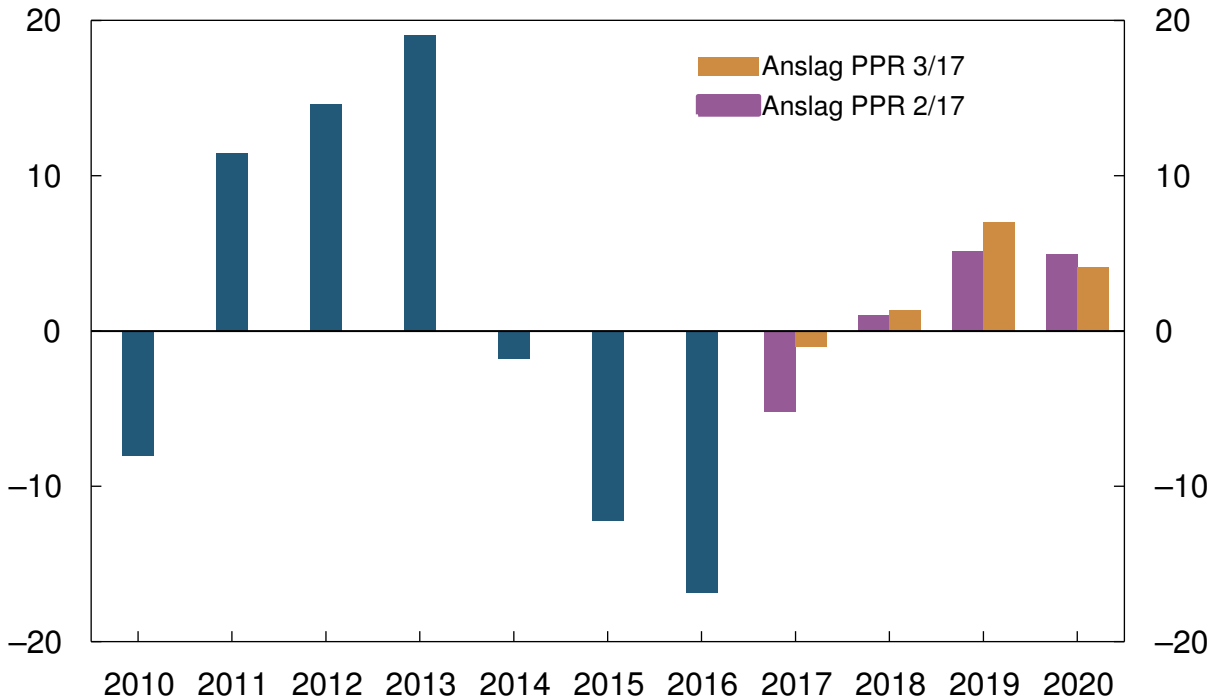
Figur 1.9 BNP for Fastlands-Norge. Årsvekst. Prosent. 2010 – 2020¹⁾

1) Anslag for 2017 – 2020.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

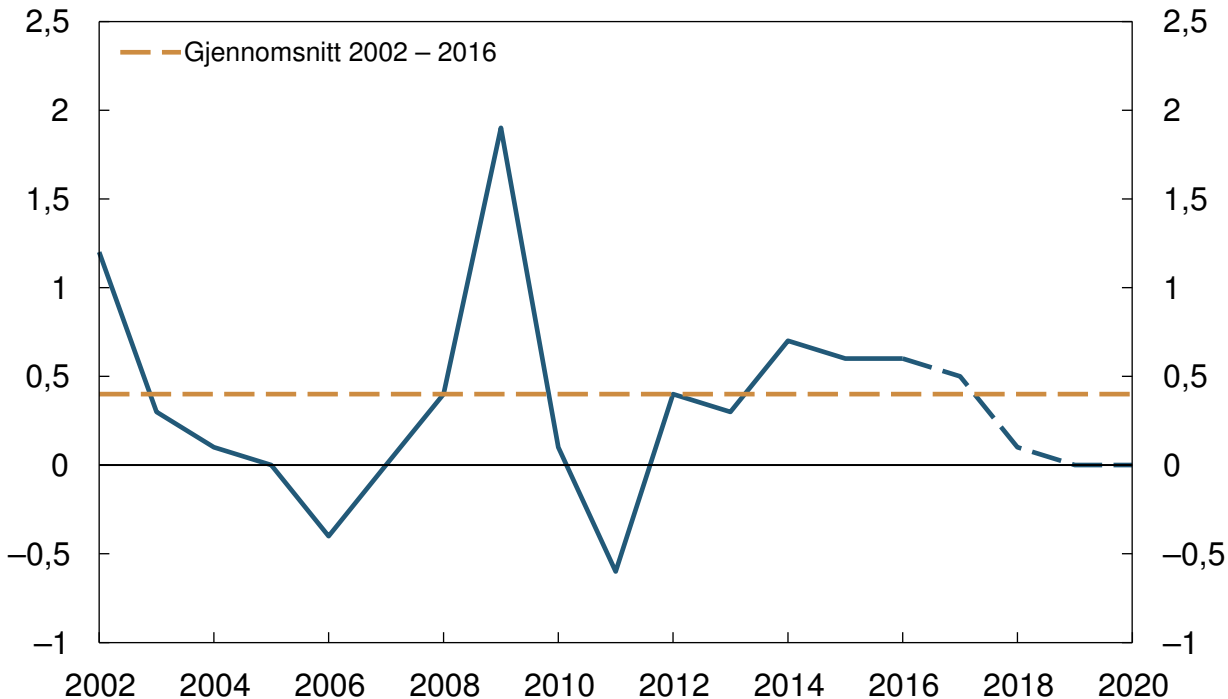
Figur 1.10 Petroleumsinvesteringer. Årsvekst. Prosent. 2010 – 2020¹⁾

1) Anslag for 2017 – 2020.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

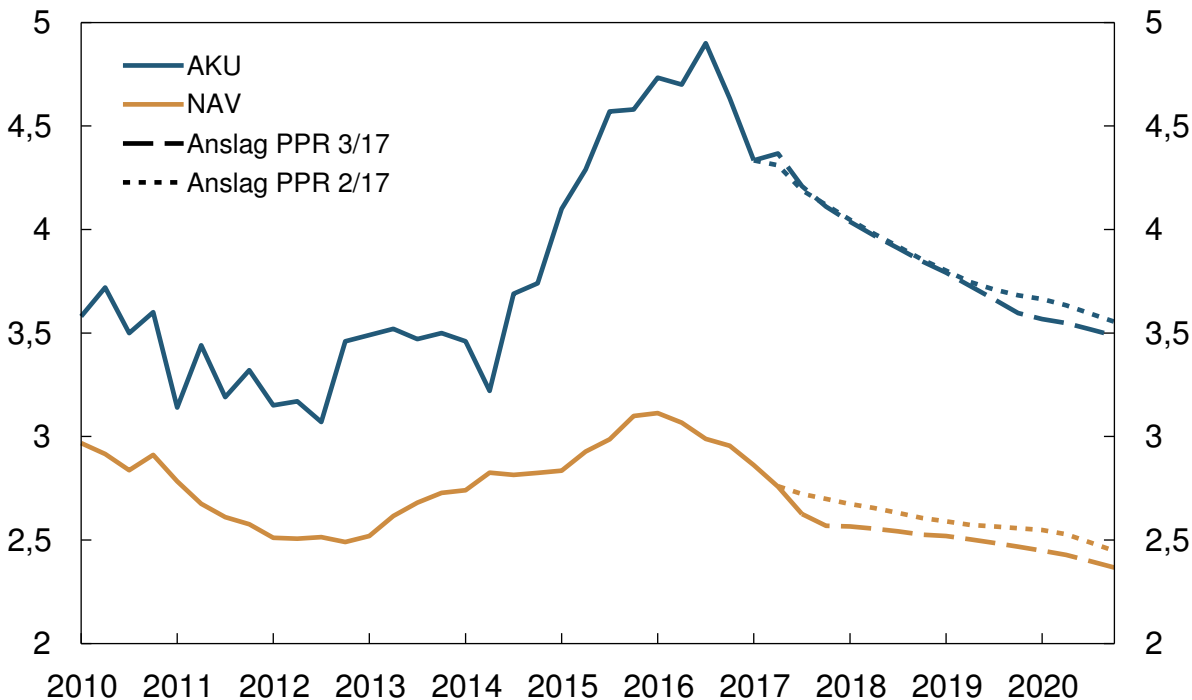
Figur 1.11 Endring i strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge. Prosentenheter. 2002 – 2020¹⁾

1) Anslag 2017 – 2020 (stiplet blå linje).

Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

Figur 1.12 Arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken. AKU ¹⁾ og NAV ²⁾.
Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020 ³⁾

1) Arbeidskraftundersøkelsen.

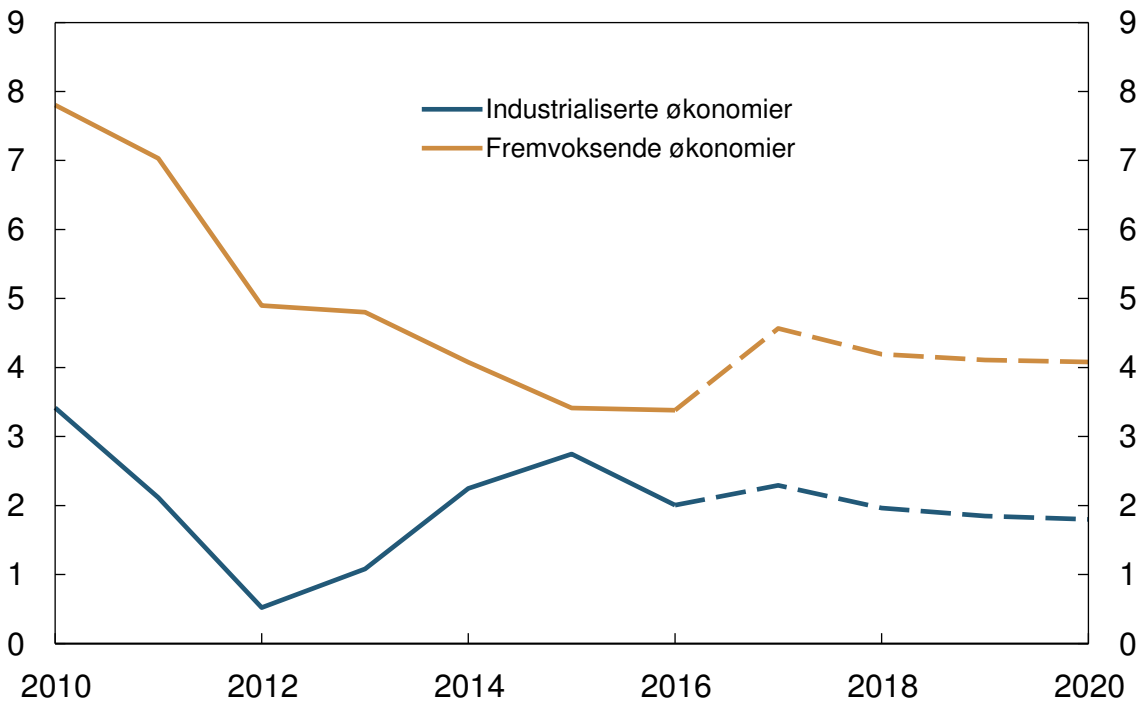
2) Registrert arbeidsledighet.

3) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilder: NAV, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.1 BNP hos handelspartnerne.¹⁾

Årsvekst. Prosent. 2010 – 2020²⁾

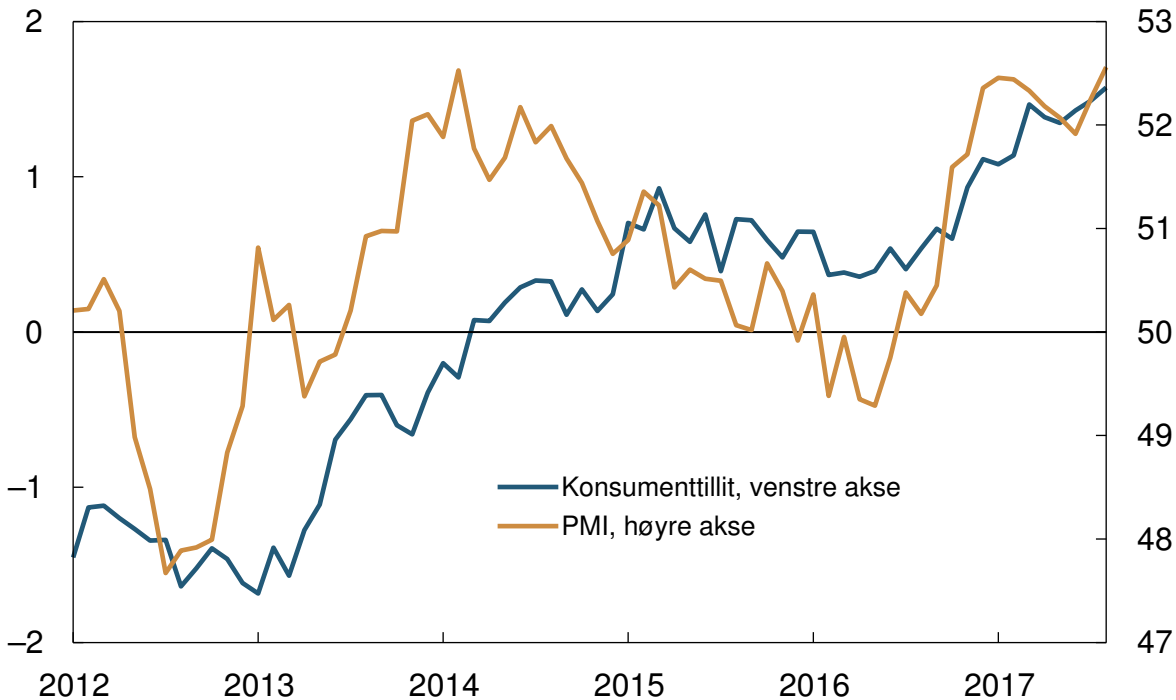

1) Eksportvekter. 25 viktigste handelspartnere.

2) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet).

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.2 Globale tillitsindikatorer. PMI¹⁾ og konsumenttillitsindeks²⁾.
Sesongjustert. Januar 2012 – august 2017

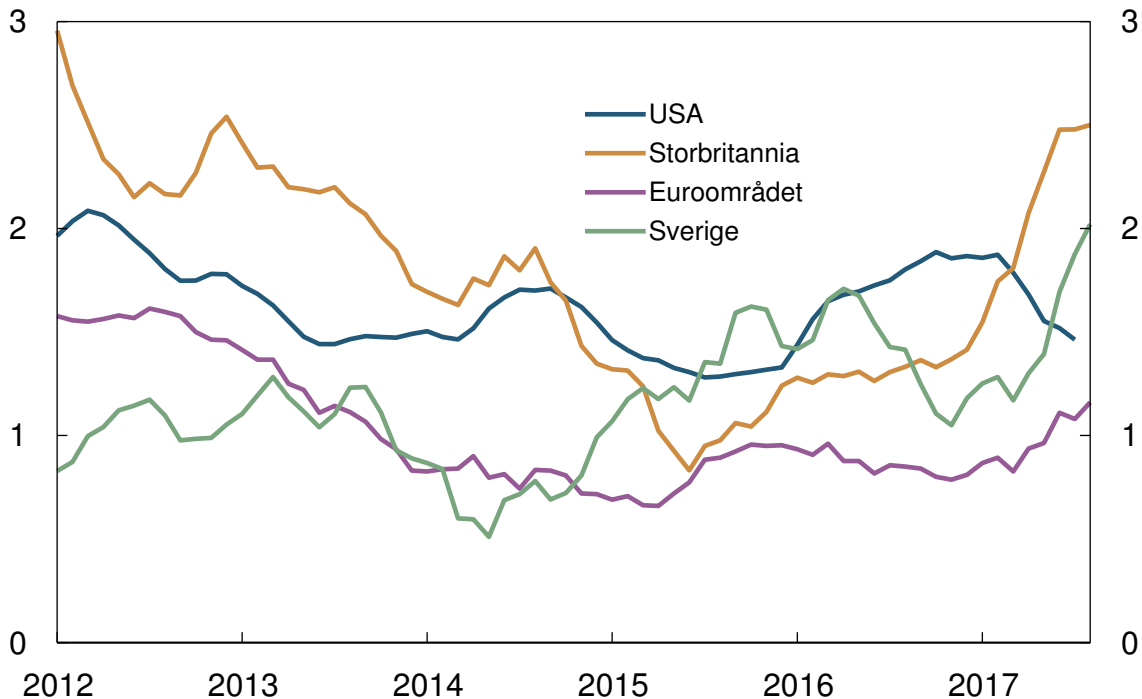

1) PMI for industrien. BNP-vektet indeks for handelspartnerne.

2) BNP-vektet indeks av standardiserte konsumenttillitsindikatorer for USA, Storbritannia, euroområdet og Sverige.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.3 Kjerne-KPI¹⁾ i utvalgte land. Tolvmånedersvekst. Prosent.
Tremåneders glidende gjennomsnitt. Januar 2012 – august 2017²⁾

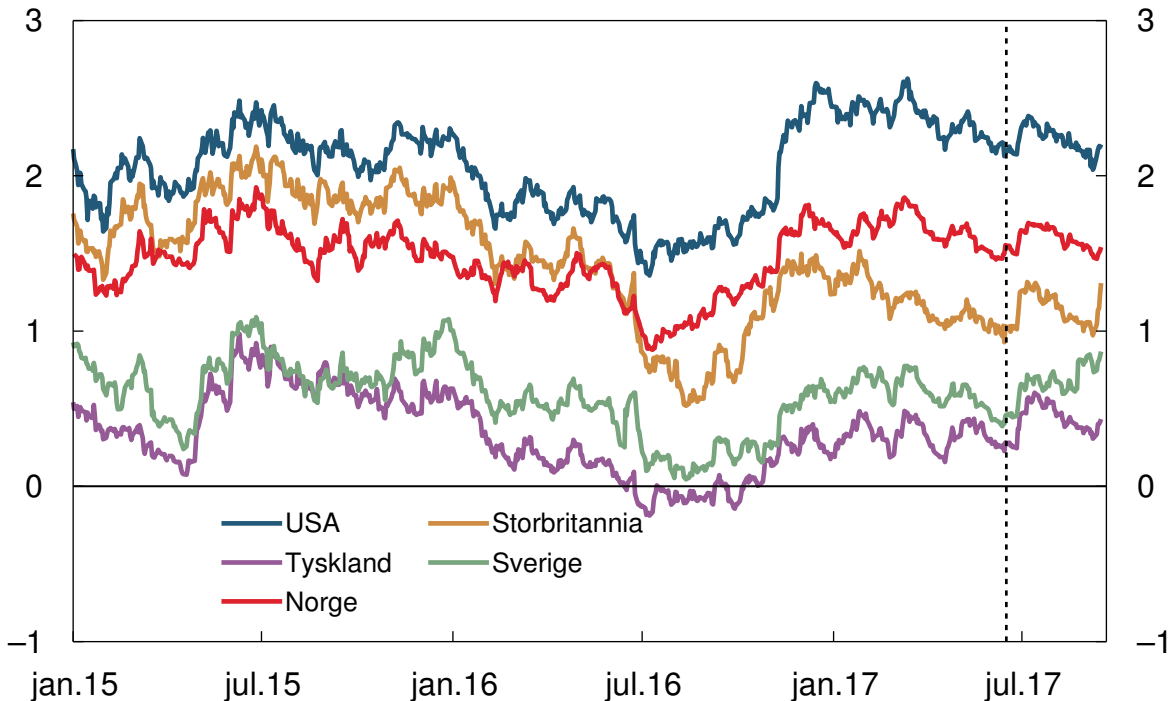
1) KPI ekskludert de mest volatile komponentene (hovedsakelig mat og energiprodukter).

2) Siste tilgjengelige observasjon for USA er juli 2017.

Kilde: Thomson Reuters

Figur 2.4 Renter på tiårs statsobligasjoner i utvalgte land.

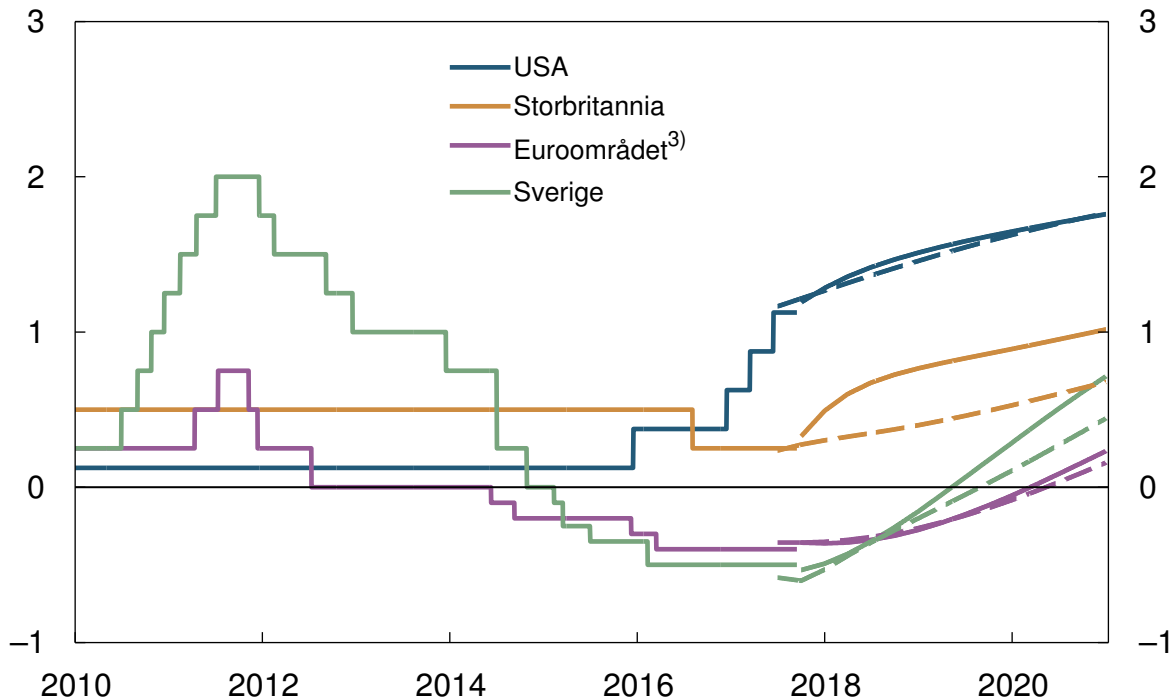
Prosent. 1. januar 2015 – 15. september 2017¹⁾

1) PPR 2/17 var basert på informasjon til og med 16. juni 2017, markert ved vertikal linje.

Kilde: Bloomberg

Figur 2.5 Styringsrenter og beregnede terminrenter¹⁾ i utvalgte land.
Prosent. 1. januar 2010 – 31. desember 2020²⁾

1) Terminrenter per 16. juni 2017 (stiplet) og per 15. september 2017 (heltrukket).

Terminrentene er basert på Overnight Index Swap (OIS) renter.

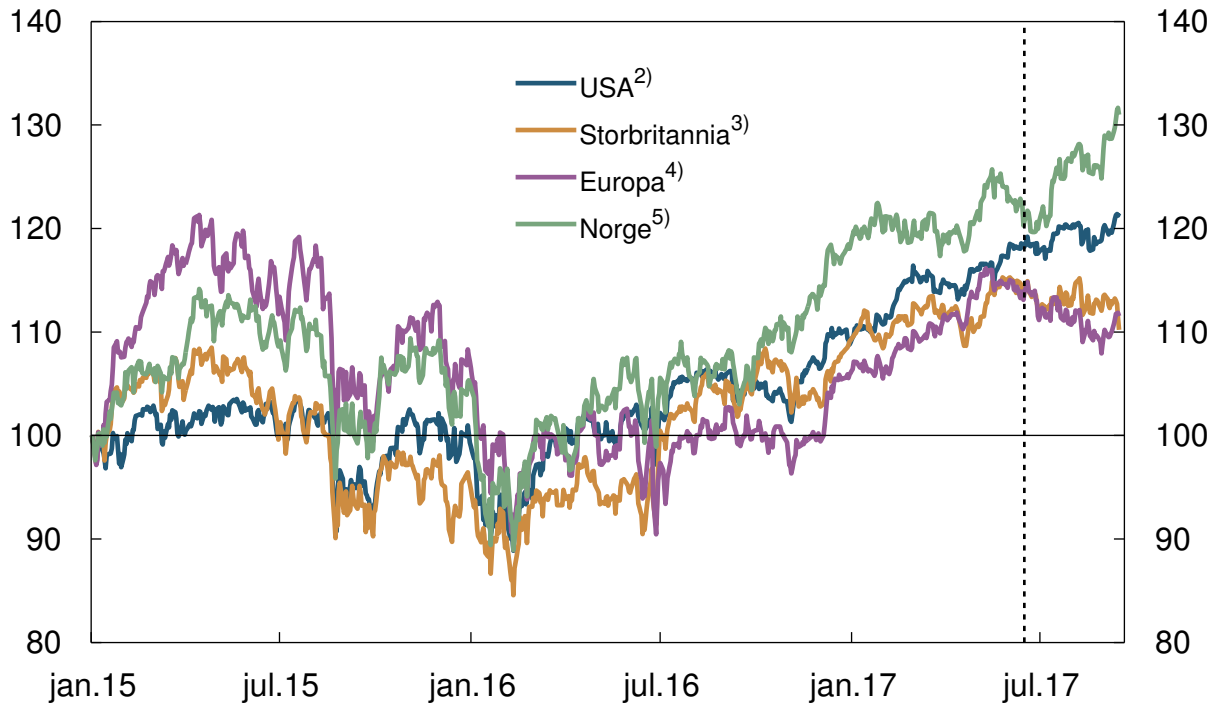
2) Dagstall til og med 15. september 2017. Kvartalstall fra 4. kv. 2017.

3) ESBs innskuddsrente. Eonia fra 4. kv. 2017.

Kilder: Bloomberg, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.6 Aksjekursindekser i utvalgte land. 2. januar 2015 = 100.

2. januar 2015 – 15. september 2017¹⁾

1) PPR 2/17 var basert på informasjon til og med 16. juni 2017, markert ved vertikal linje.

2) Standard and Poor's 500 Index.

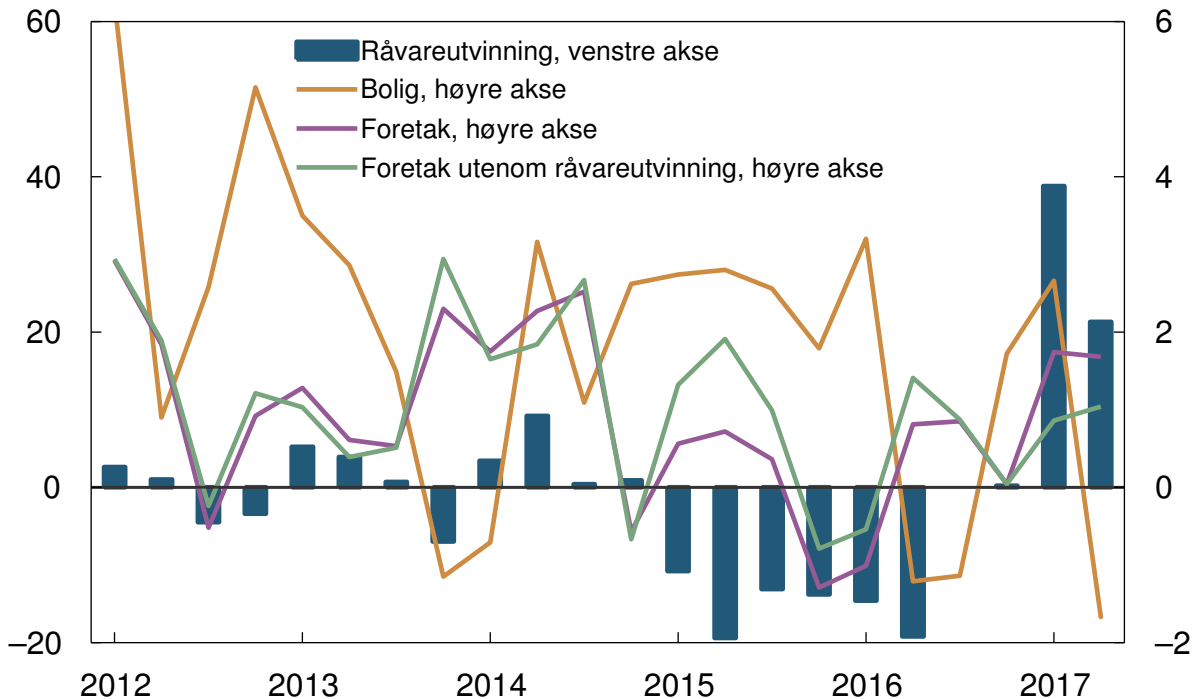
3) Financial Times Stock Exchange 100 Index.

4) Stoxx Europe 600 Index.

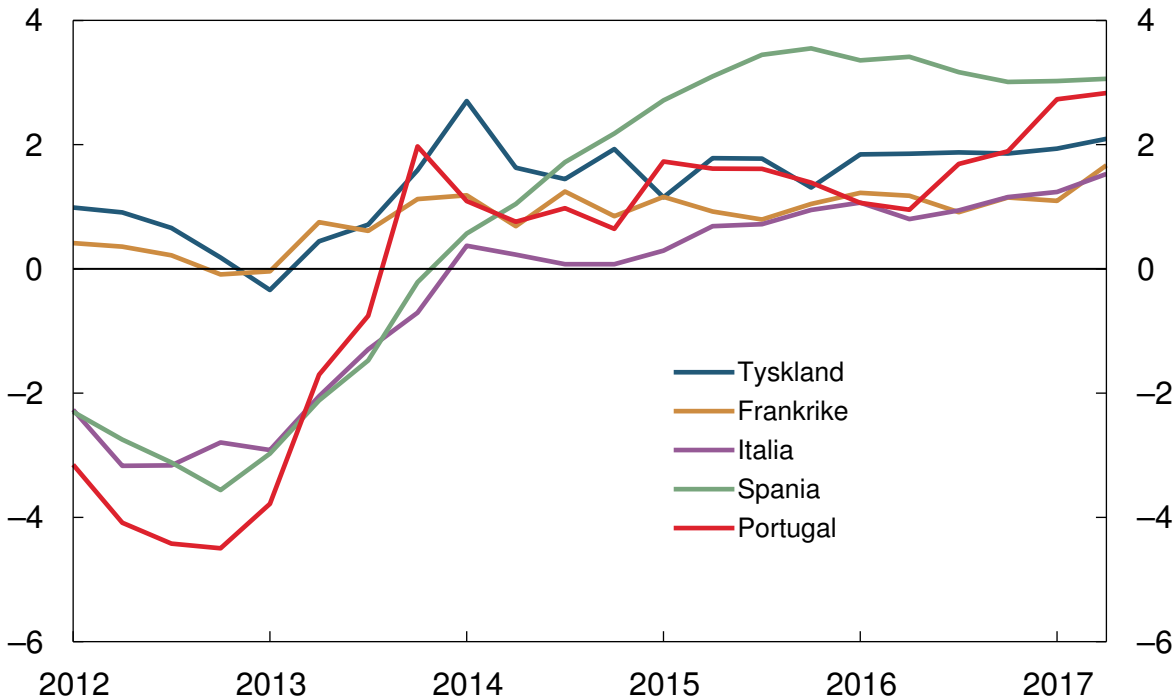
5) Oslo Børs Benchmark Index.

Kilde: Bloomberg

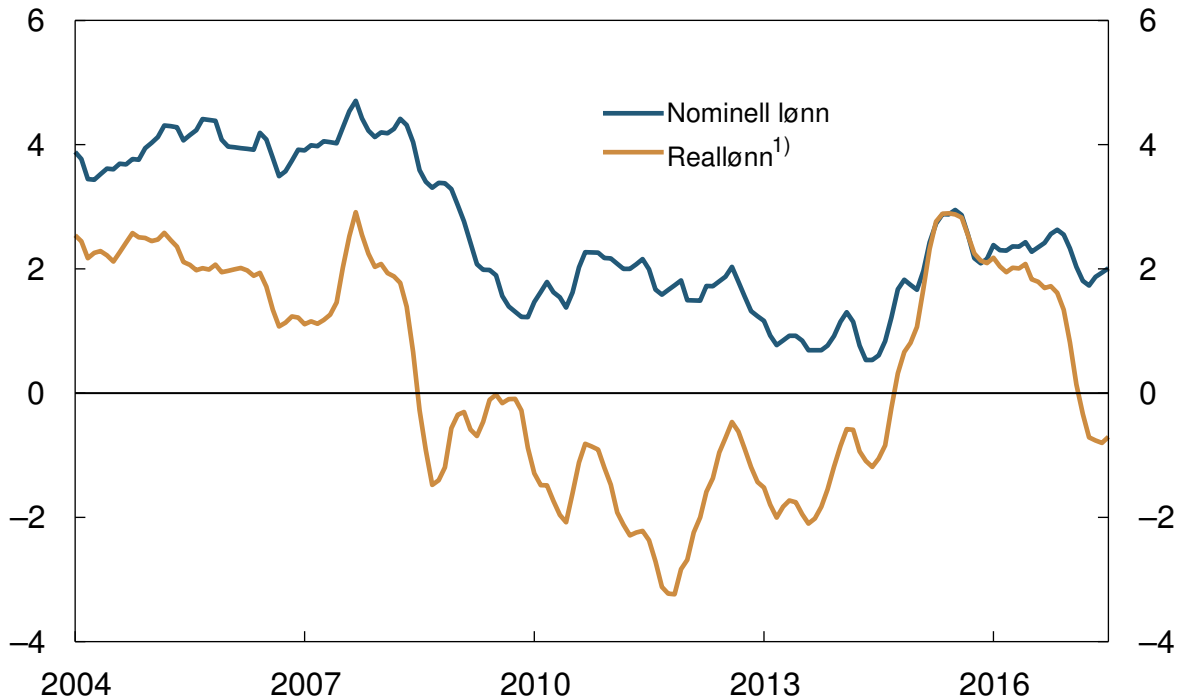
Figur 2.7 Investeringer i USA.
Kvartalsvekst. Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2012 – 2. kv. 2017

Figur 2.8 BNP for utvalgte land i euroområdet.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2012 – 2. kv. 2017

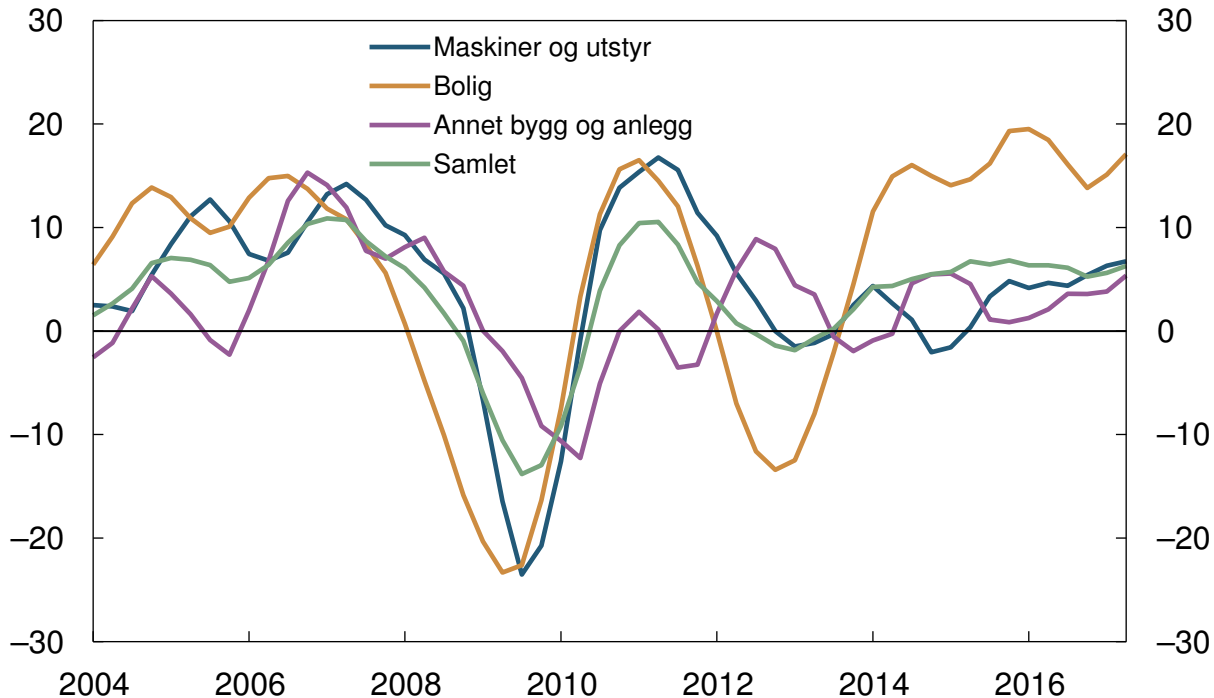
Figur 2.9 Lønnsutvikling i Storbritannia. Tolv måneders vekst. Prosent. Tremåneders glidende gjennomsnitt. Januar 2004 – juli 2017

1) Nominell lønnsvekst deflatert med konsumprisvekst.

Kilde: Thomson Reuters

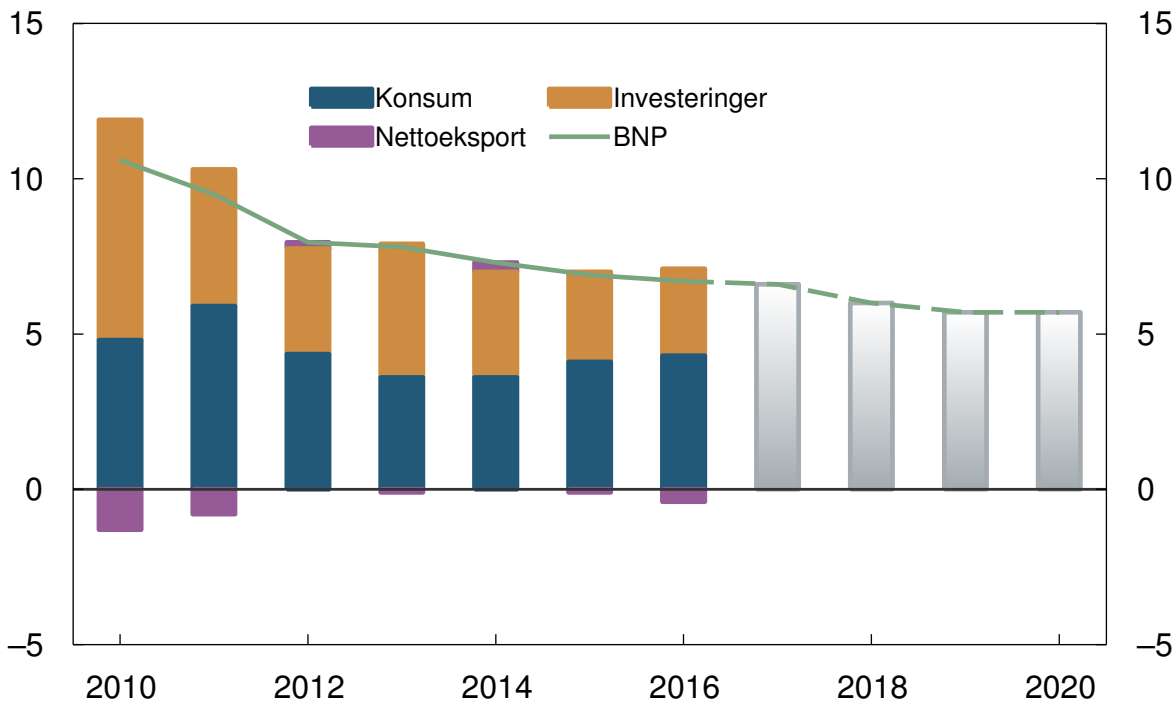
Figur 2.10 Investeringer i Sverige. Firekvartalersvekst. Prosent.
Trekvartalers glidende gjennomsnitt. 1. kv. 2004 – 2. kv. 2017

Kilde: Statistiska centralbyrån

Figur 2.11 BNP i Kina. Årsvekst. Prosent.

Bidrag fra etterspørselskomponenter. Prosentenheter. 2010 – 2020¹⁾

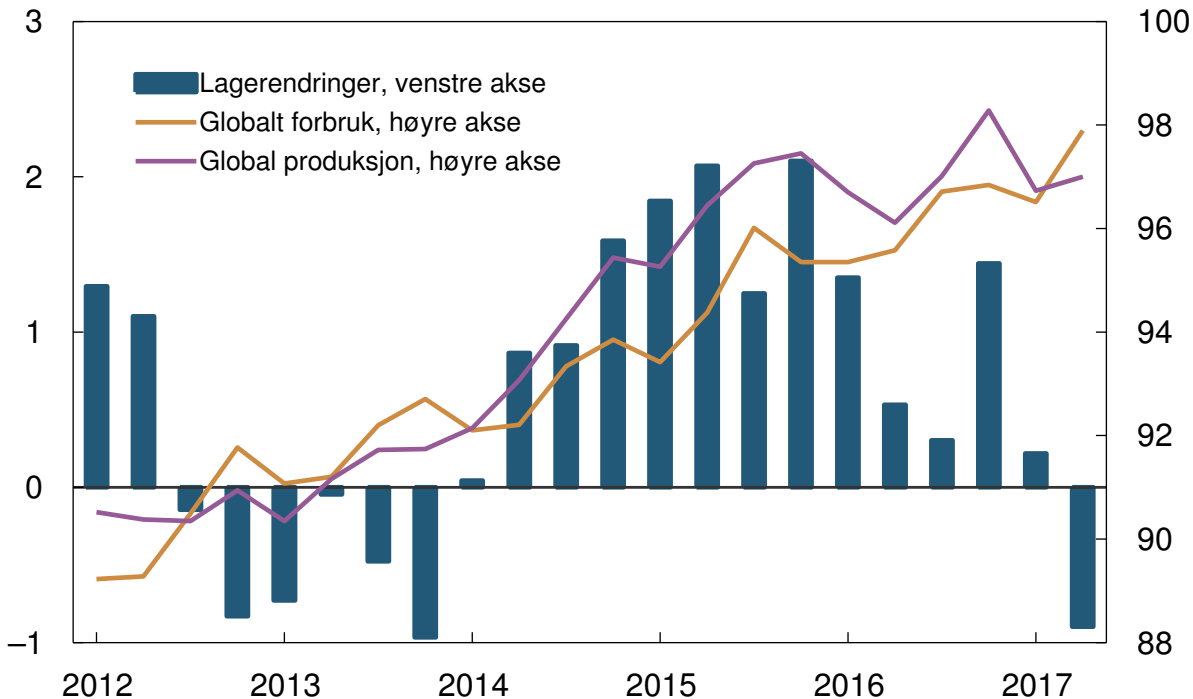

1) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet linje og graderte stolper).

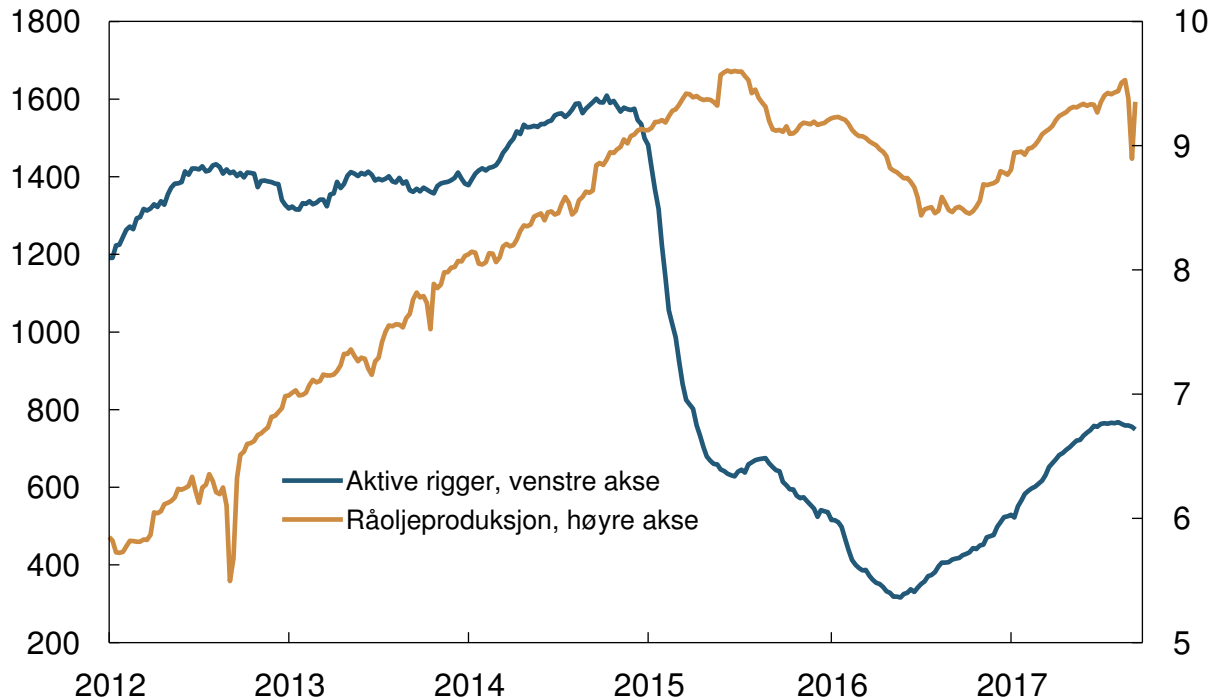
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.12 Global balanse i oljemarkedet. Millioner fat per dag.

1. kv. 2012 – 2. kv. 2017

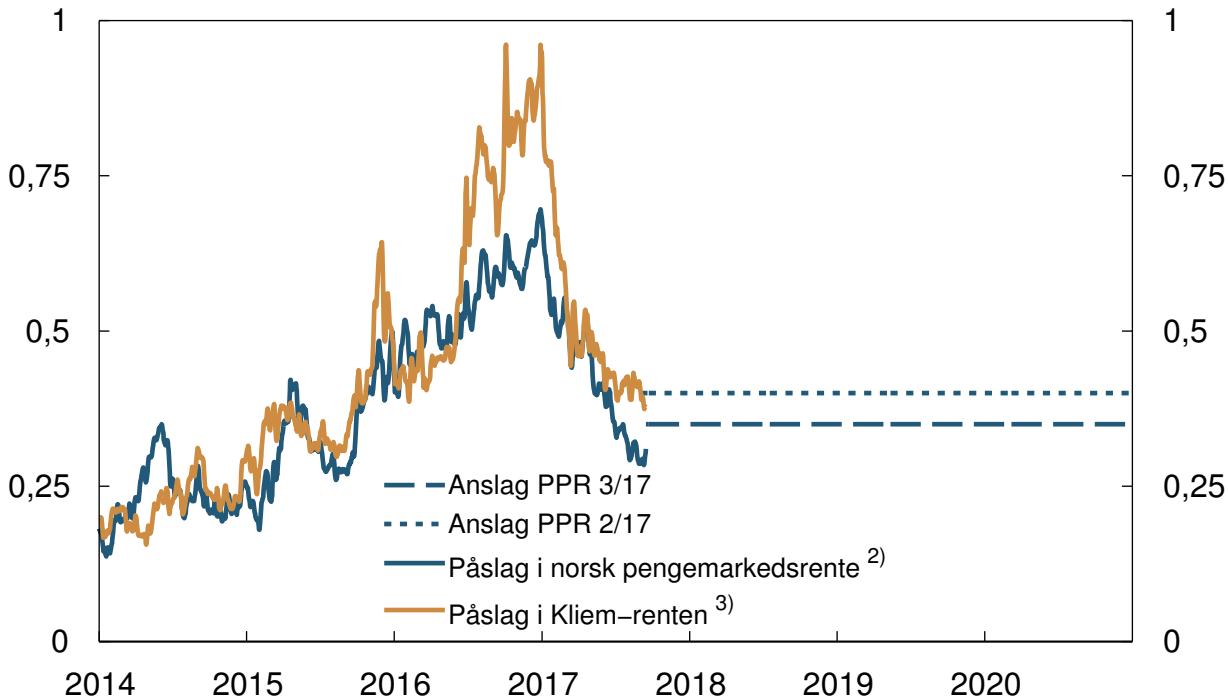

Figur 2.13 Aktive rigger og råoljeproduksjon i USA.¹⁾
Produksjon. Millioner fat per dag. Uke 1 2012 – uke 37 2017

1) Den brå endringen i råoljeproduksjonen de siste to ukene skyldes i hovedsak orkanen Harvey.

Figur 3.1 Påslag i tremåneders pengemarkedsrente. Prosentenheter.
Fem dagers glidende gjennomsnitt. 1. januar 2014 – 31. desember 2020¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

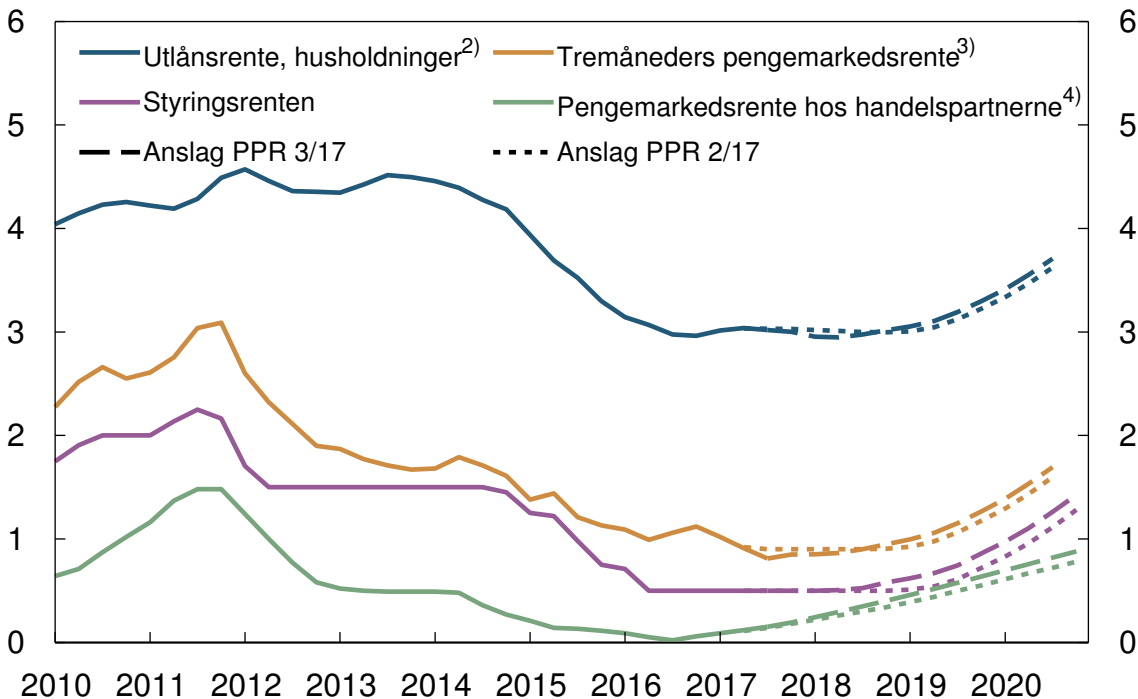
2) Norges Banks anslag på differansen mellom tremåneders pengemarkedsrente og forventet styringsrente.

3) Kliem skal gjenspeile europeiske bankers kostnad for usikrede interbanklån i amerikanske dollar.

I praksis er Kliem-renten den europeiske pengemarkedsrenten, Euribor, valutaswappet til amerikanske dollar.

Kilder: Bloomberg, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.2 Renter. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

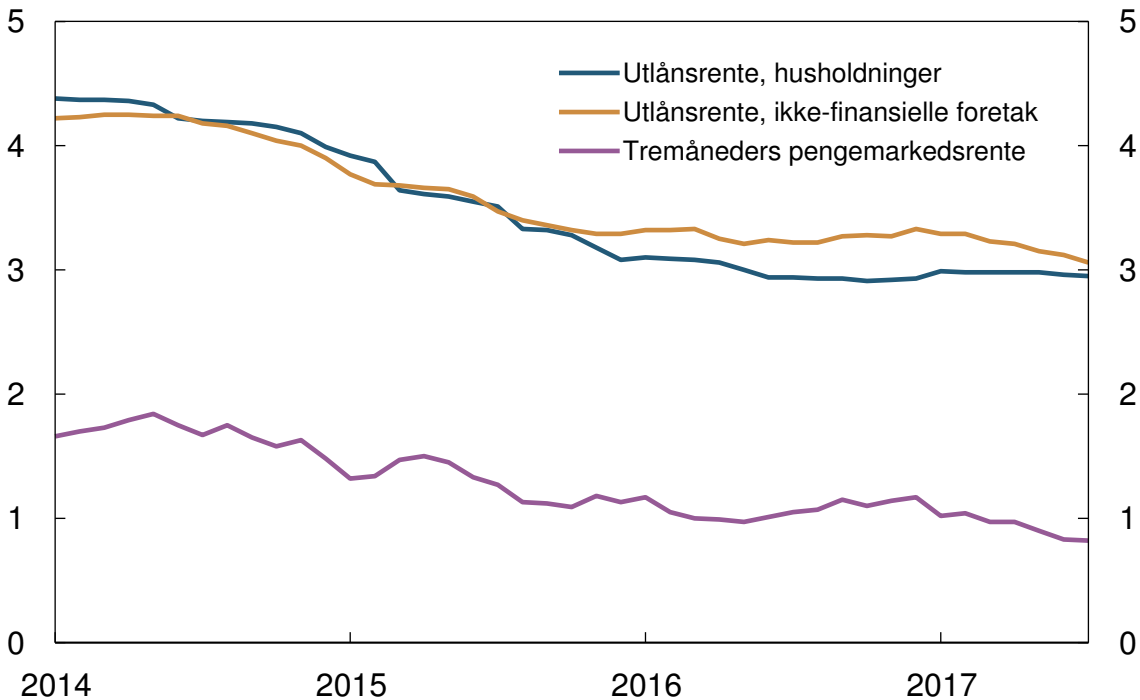
2) Gjennomsnittlig utlånsrente fra banker og kredittforetak på utlån til husholdninger.

3) Styrringsrente med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at prognosen for styrringsrenten prises inn i pengemarkedet.

4) Tremåneders pengemarkedsrente og renteswapper. Beregningene av aggregatet for handelspartnernes renter er beskrevet i *Norges Bank Memo 2/2015*.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.3 Pengemarkedsrente og utlånsrenter til husholdninger og ikke-finansielle foretak.¹⁾ Prosent. Januar 2014 – juli 2017

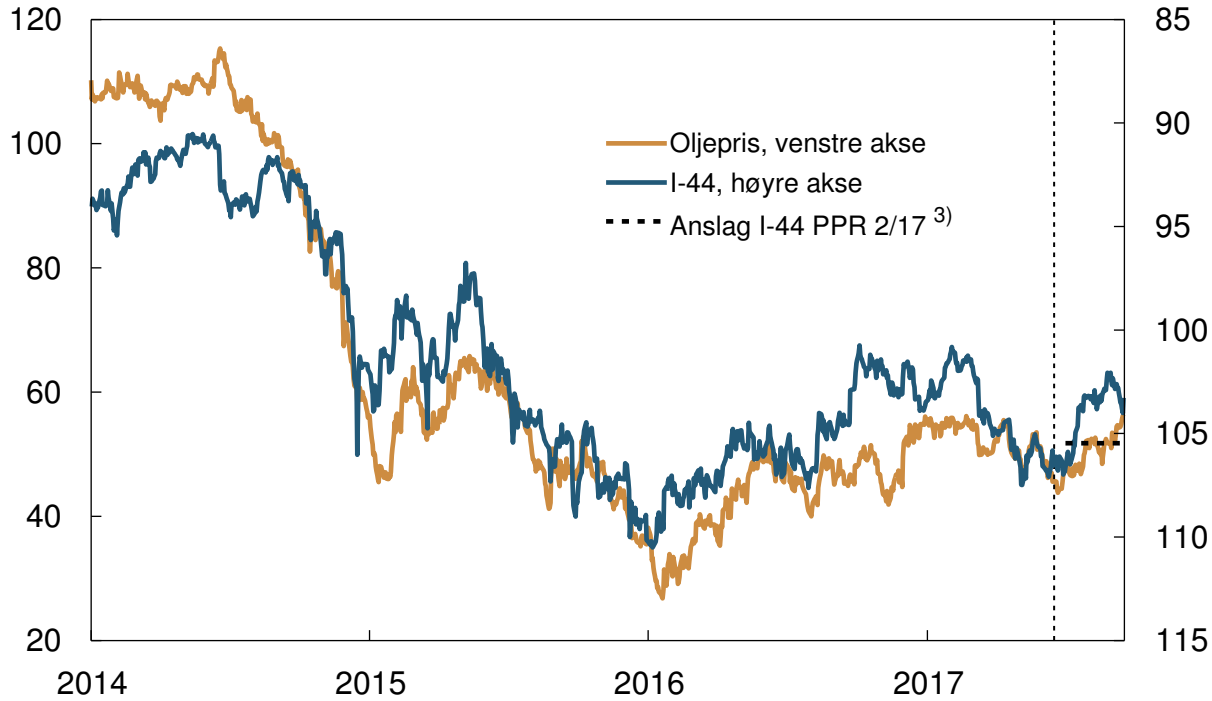

1) Gjennomsnittlig utlånsrente fra banker og kredittforetak på alle utlån til husholdninger og ikke-finansielle foretak. 50 største banker og kredittforetak.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.4 Oljepris¹⁾ og importveid valutakursindeks (I-44)²⁾.

1. januar 2014 – 15. september 2017

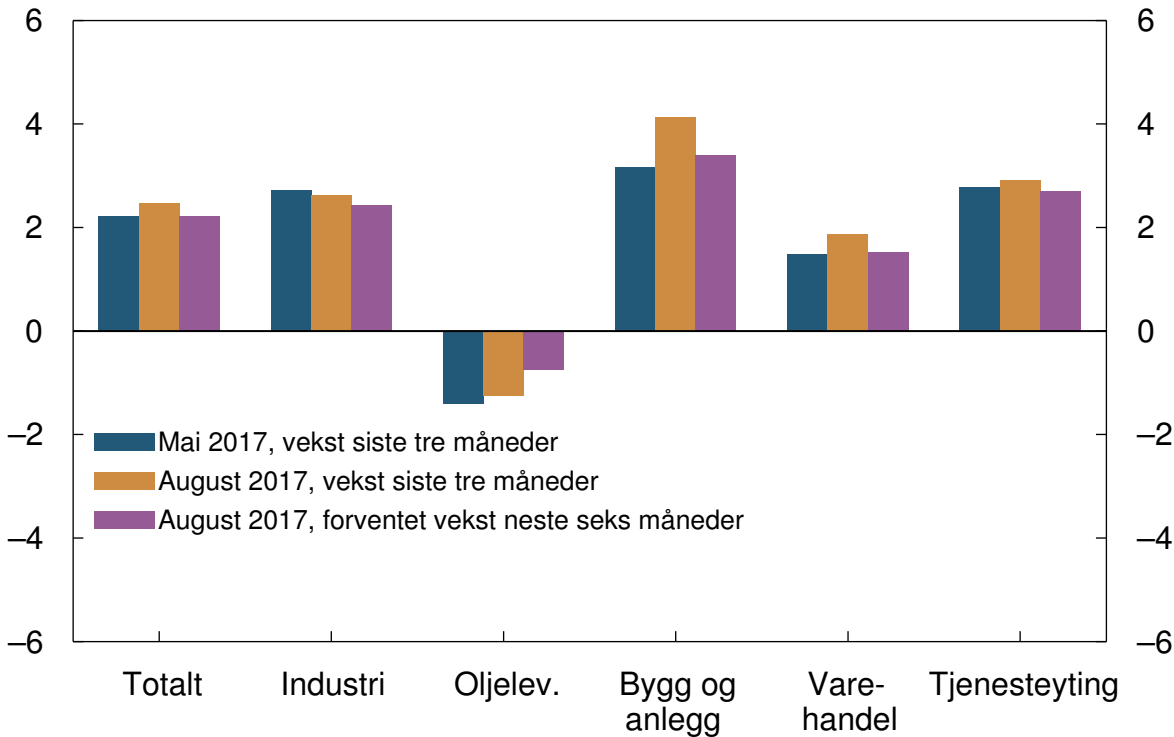
1) Brent Blend. USD per fat.

2) Stigende kurve betyr sterkere kurs.

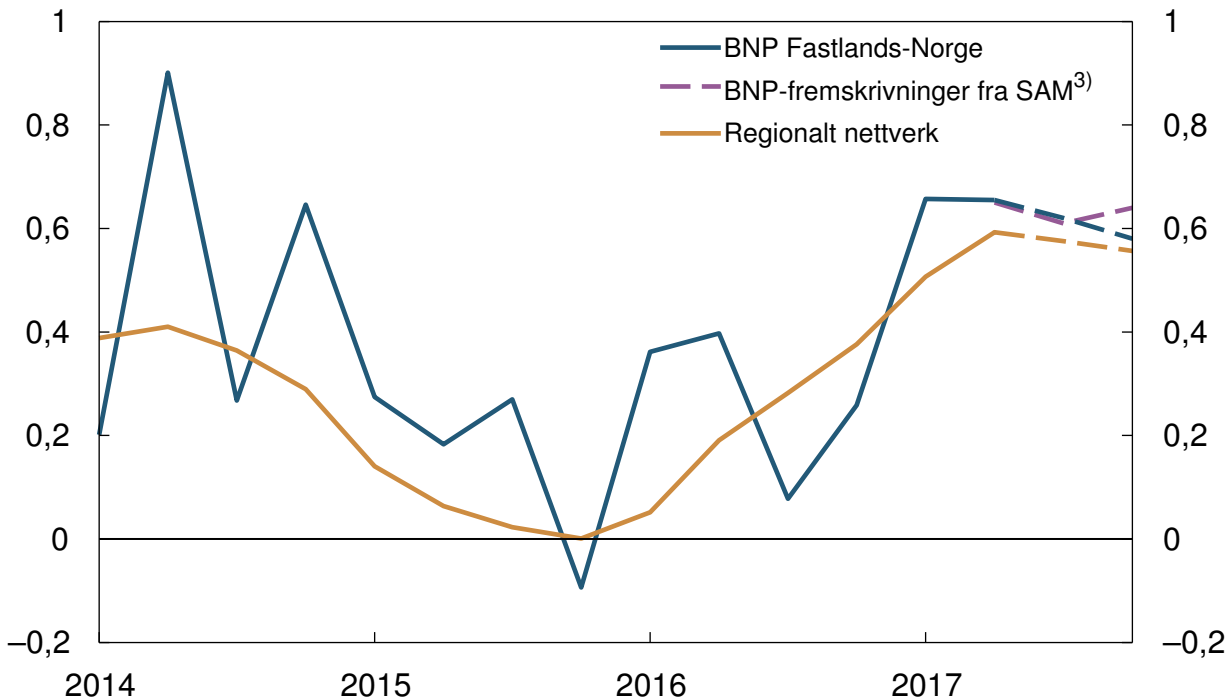
3) PPR 2/17 var basert på informasjon til og med 16. juni 2017, markert ved vertikal linje.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.5 Produksjonsvekst i Regionalt nettverk. Annualisert. Prosent

Figur 3.6 BNP for Fastlands-Norge og Regionalt nettverks indikator for produksjonsvekst¹⁾. Kvartalsvekst. Prosent. 1. kv. 2014 – 4. kv. 2017²⁾

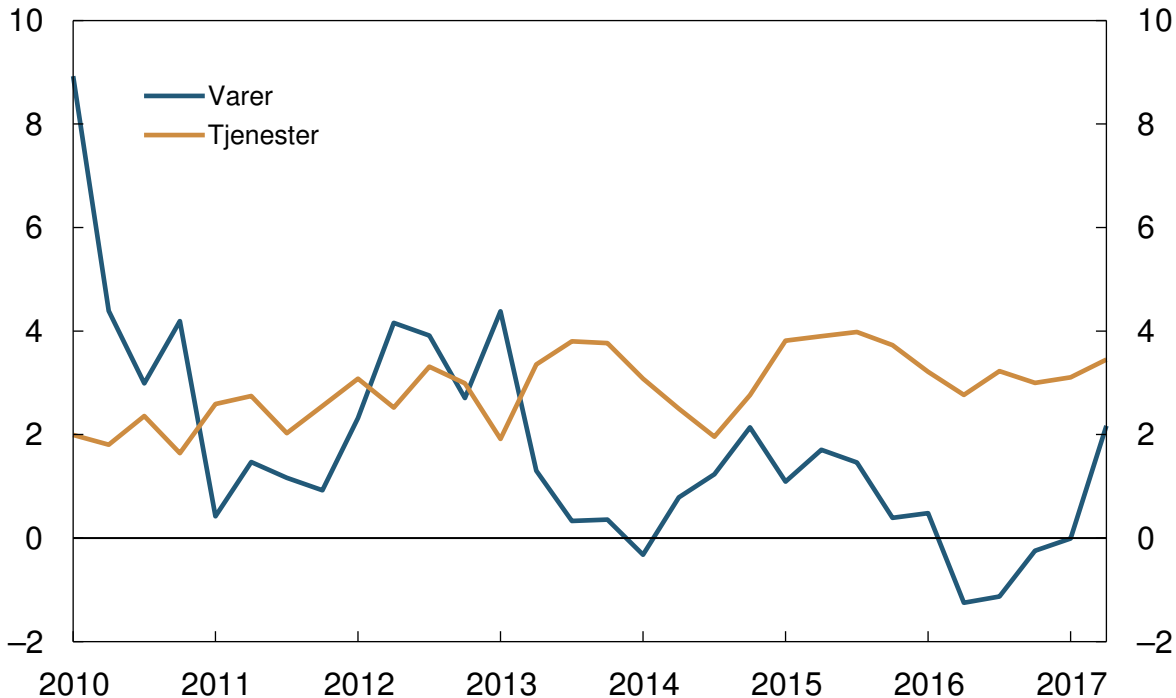
1) Rapportert produksjonsvekst siste tre måneder konvertert til kvartalstall (heltrukken). Kvartalstallene er beregnet som en sammenvektning av tremånederstall basert på når intervjuene er foretatt. For 3. kv. 2017 er forventet vekst i produksjon en sammenvektning av rapportert vekst siste tre måneder og forventet vekst neste seks måneder. 4. kv. 2017 er forventet vekst neste seks måneder målt i august (stiplet oransje linje).

2) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2017 (stiplet).

3) System for sammenveiting av korttidsmodeller.

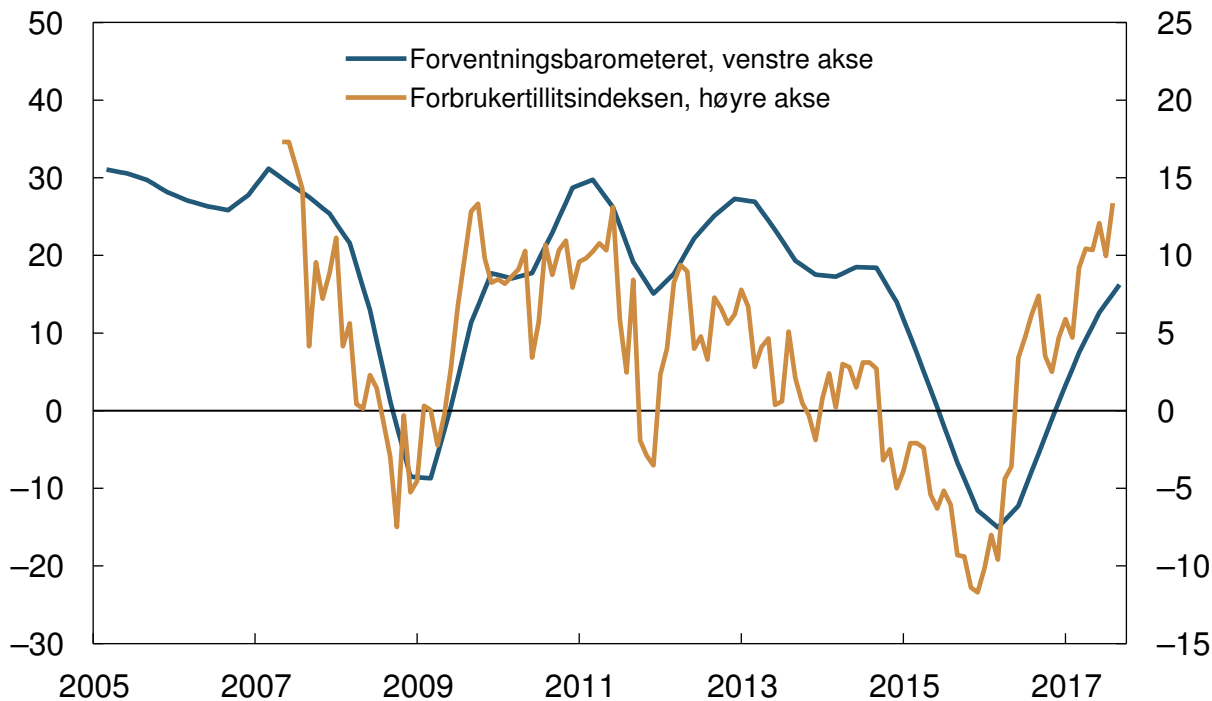
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.7 Husholdningenes konsum av varer og tjenester.
Firekvartalersvekst. Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2010 – 2. kv. 2017

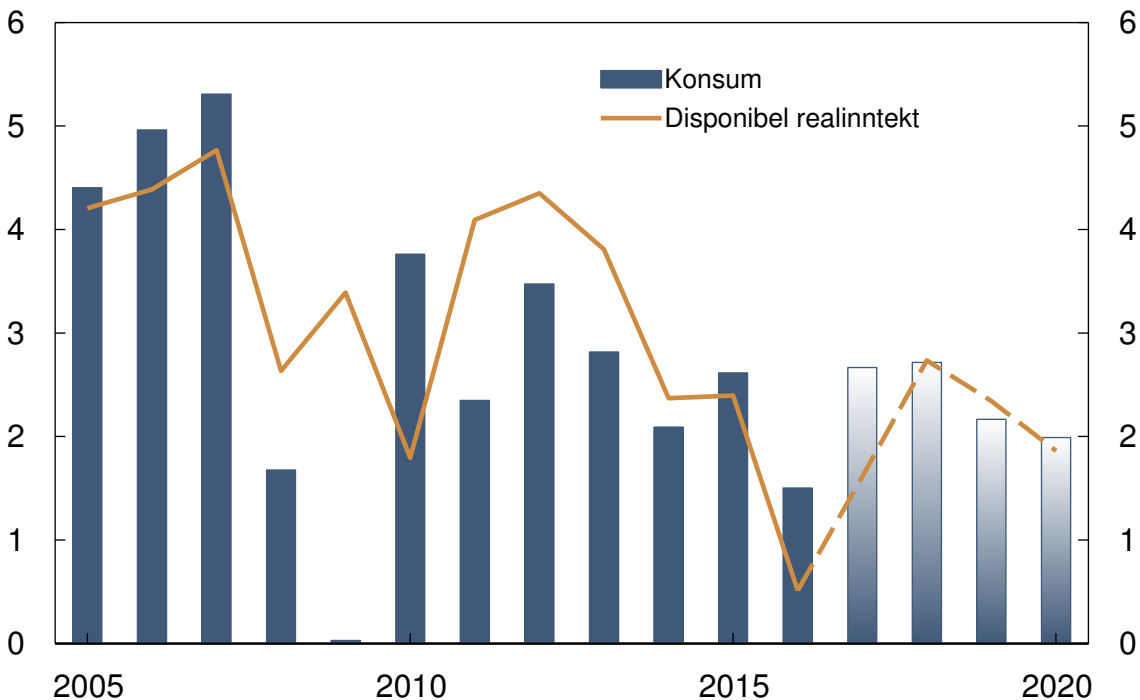
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 3.8 Forbrukertillit. Netttotal. Kantar TNS Forventningsbarometer for husholdningene. 1. kv. 2005 – 3. kv. 2017. Opinions forbrukertillitsindeks (CCI). Mai 2007 – august 2017

Kilder: ForbrukerMeteret™ fra Opinion og Kantar TNS

Figur 3.9 Husholdningenes konsum¹⁾ og disponible realinntekt²⁾.
Årsvekst. Prosent. 2005 – 2020³⁾

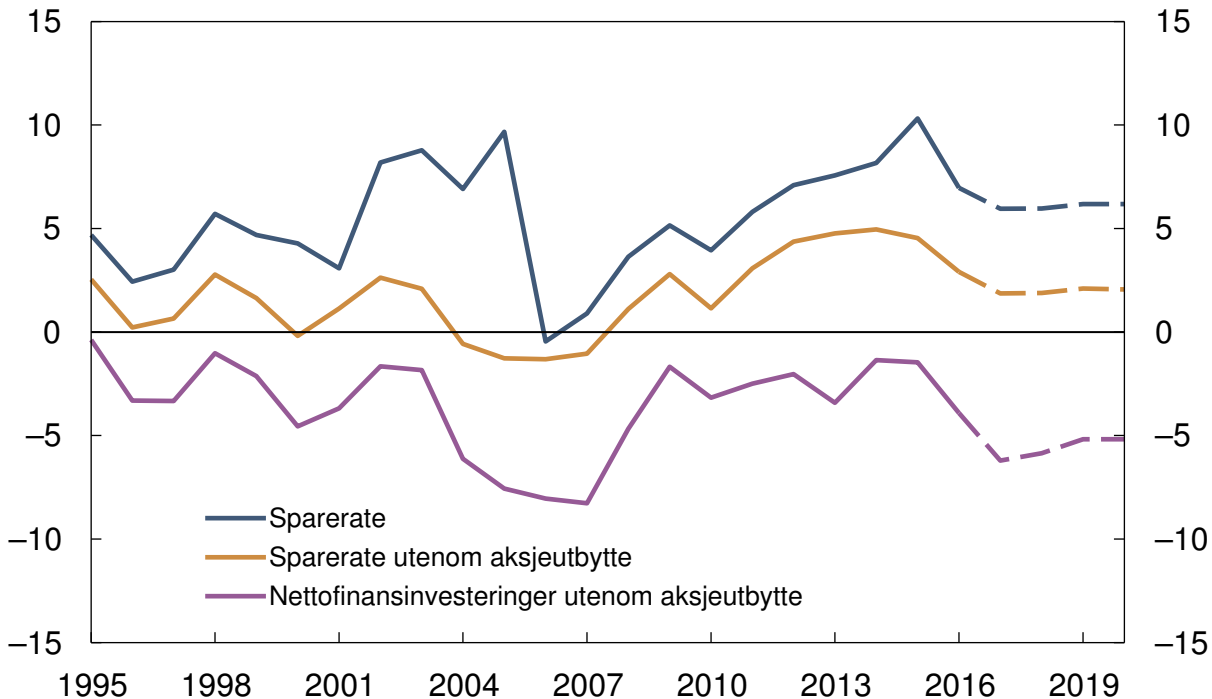
1) Inkluderer konsum i ideelle organisasjoner.

2) Eksklusive aksjeutbytte. Inkluderer inntekt i ideelle organisasjoner. Deflatert med KPI.

3) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet og gradert).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

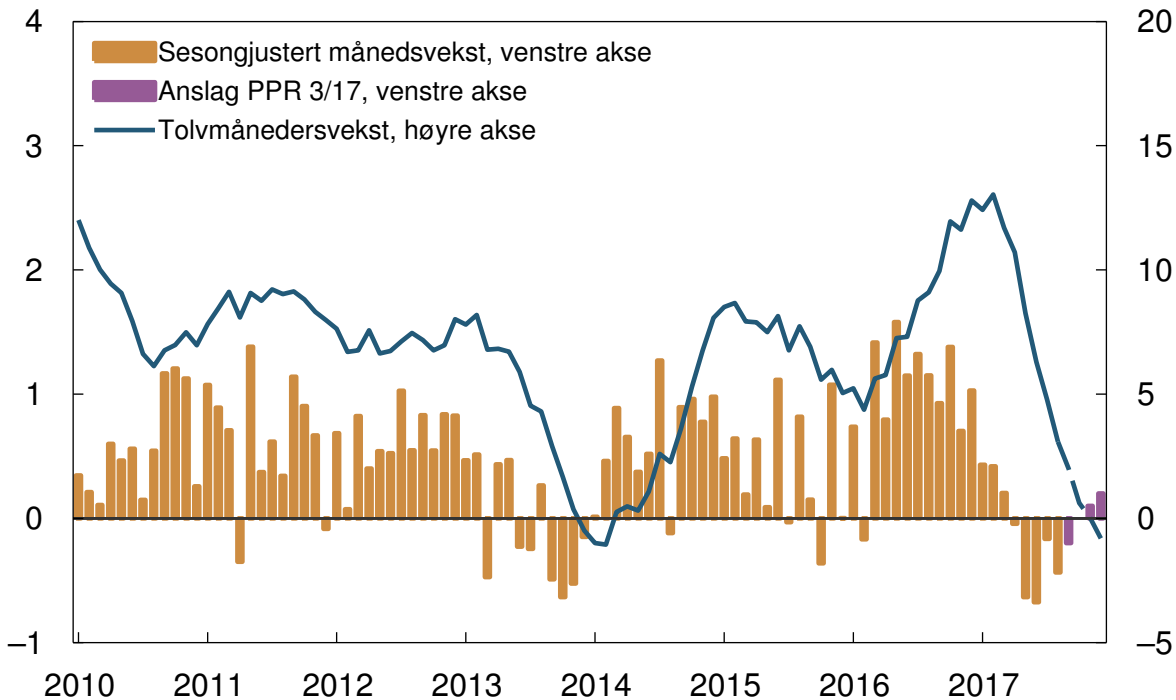
Figur 3.10 Husholdningenes sparing og nettofinansinvesteringer som andel av disponibel inntekt. Prosent. 1995 – 2020¹⁾

1) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

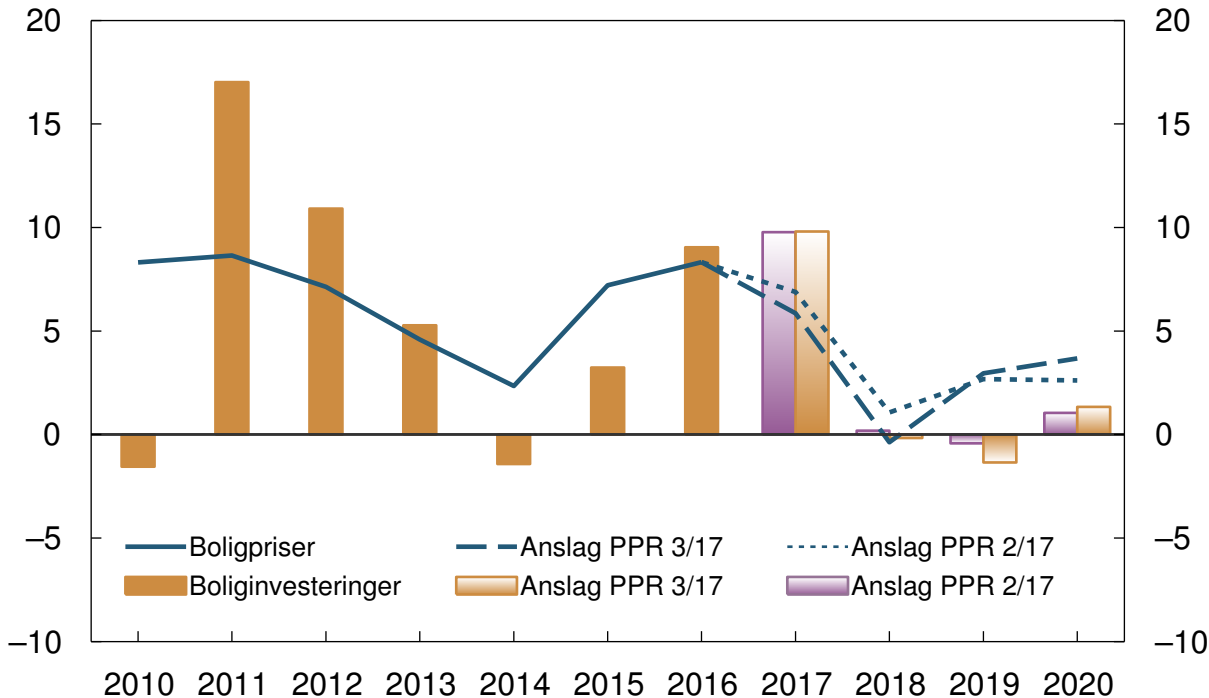
Figur 3.11 Boligpriser. Tolvmånedersvekst og sesongjustert månedsvekst. Prosent. Januar 2010 – desember 2017 ¹⁾

1) Anslag for september 2017 – desember 2017.

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no og Norges Bank

Figur 3.12 Boliginvesteringer og boligpriser. Årsvekst. Prosent. 2010 – 2020¹⁾

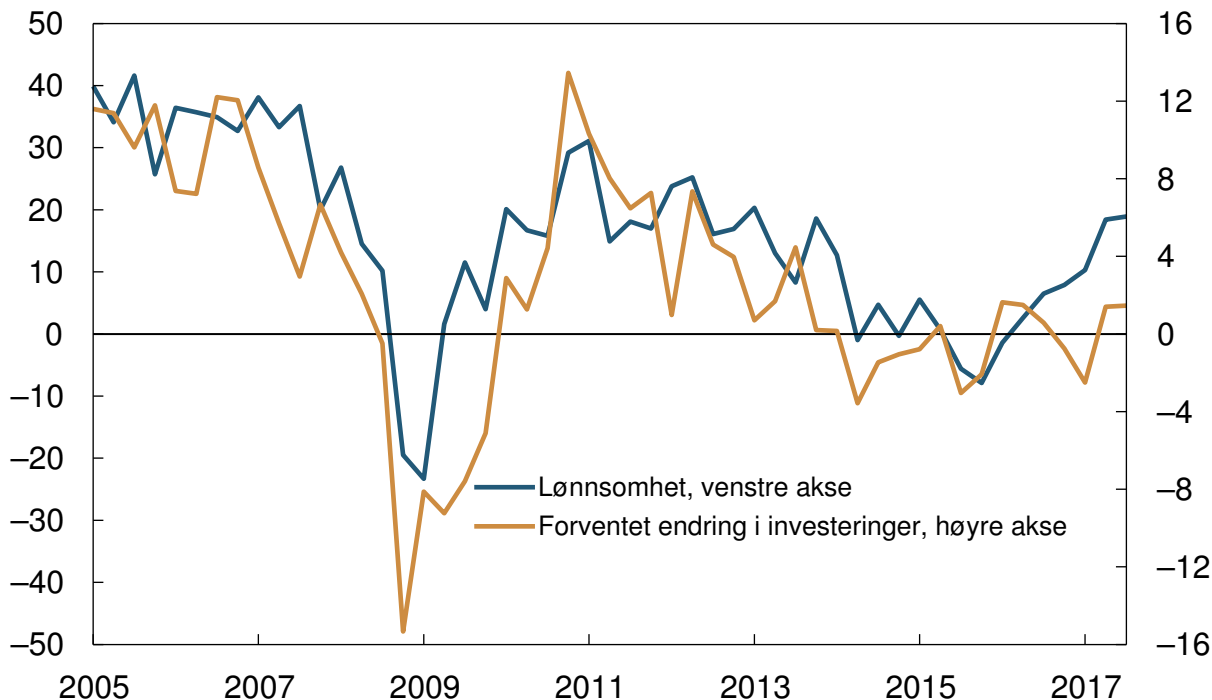

1) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet og gradert).

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.13 Forventet lønnsomhet¹⁾ og investeringer²⁾ neste 12 måneder.

1. kv. 2005 – 3. kv. 2017

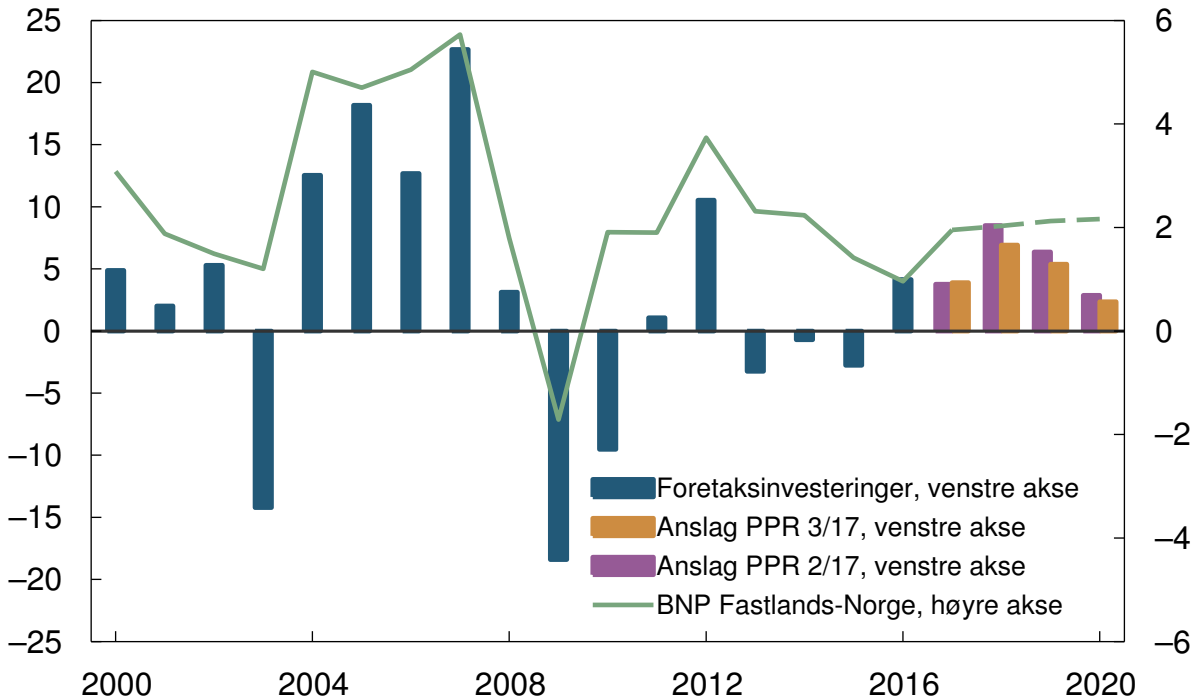

1) Norges Banks forventningsundersøkelse. Differanse mellom andel som svarer «bedret lønnsomhet» og «svakket lønnsomhet».

2) Regionalt nettverk. Prosentvis vekst. Vektet gjennomsnitt av industri, oljeleverandører, varehandel og tjenesteyting.

Kilder: Epinion og Norges Bank

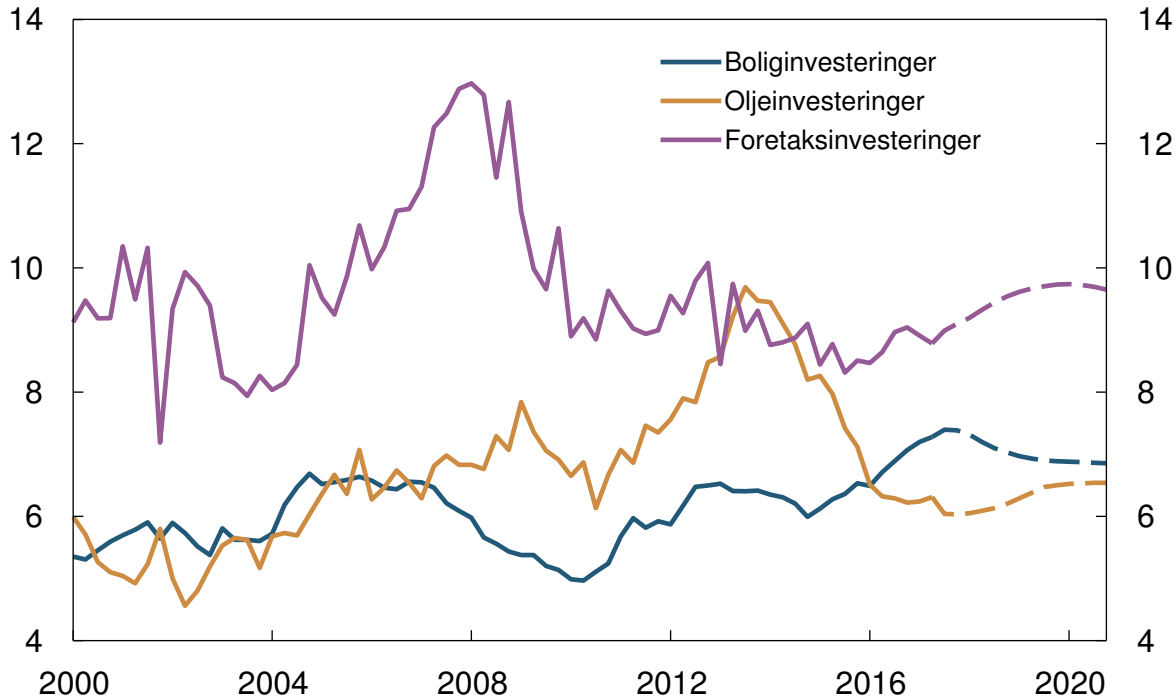
Figur 3.14 Foretaksinvesteringer og BNP. Årsvekst. Prosent. 2000 – 2020¹⁾

1) Anslag for 2017 – 2020.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

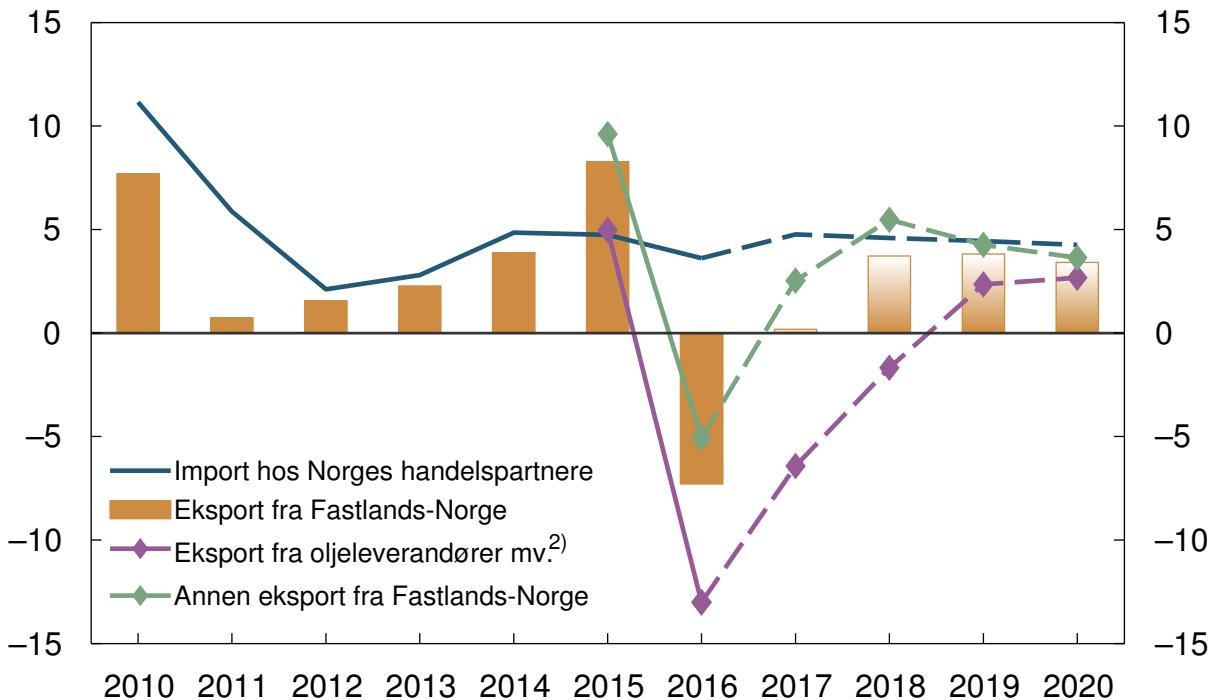
Figur 3.15 Bolig-, olje- og foretaksinvesteringer som andel av BNP for Fastlands-Norge. Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2000 – 4. kv. 2020¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.16 Eksport fra Fastlands-Norge og import hos Norges handelspartnere. Årsvekst. Prosent. 2010 – 2020¹⁾

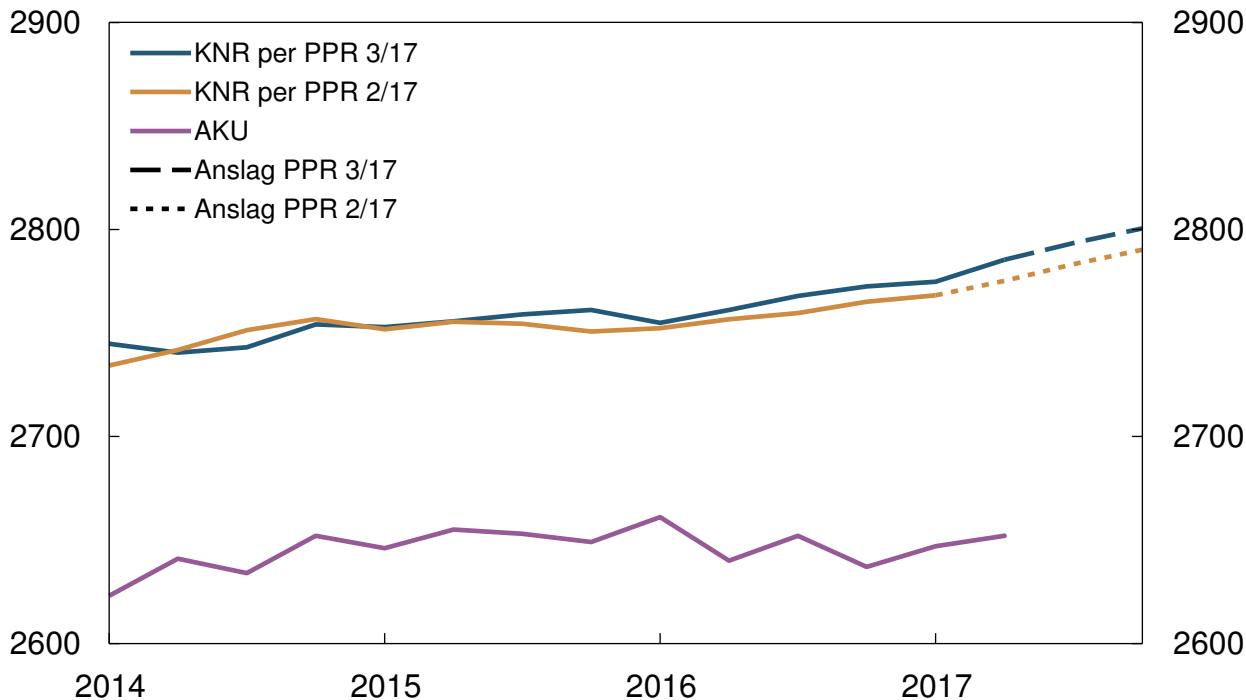

1) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet og gradert).

2) Vare- og tjenestegrupper i nasjonalregnskapet hvor oljeleverandører står for en betydelig del av eksporten.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.17 Sysselsetting ifølge KNR og AKU.¹⁾ Sesongjustert. Antall i tusen.
1. kv. 2014 – 4. kv. 2017²⁾

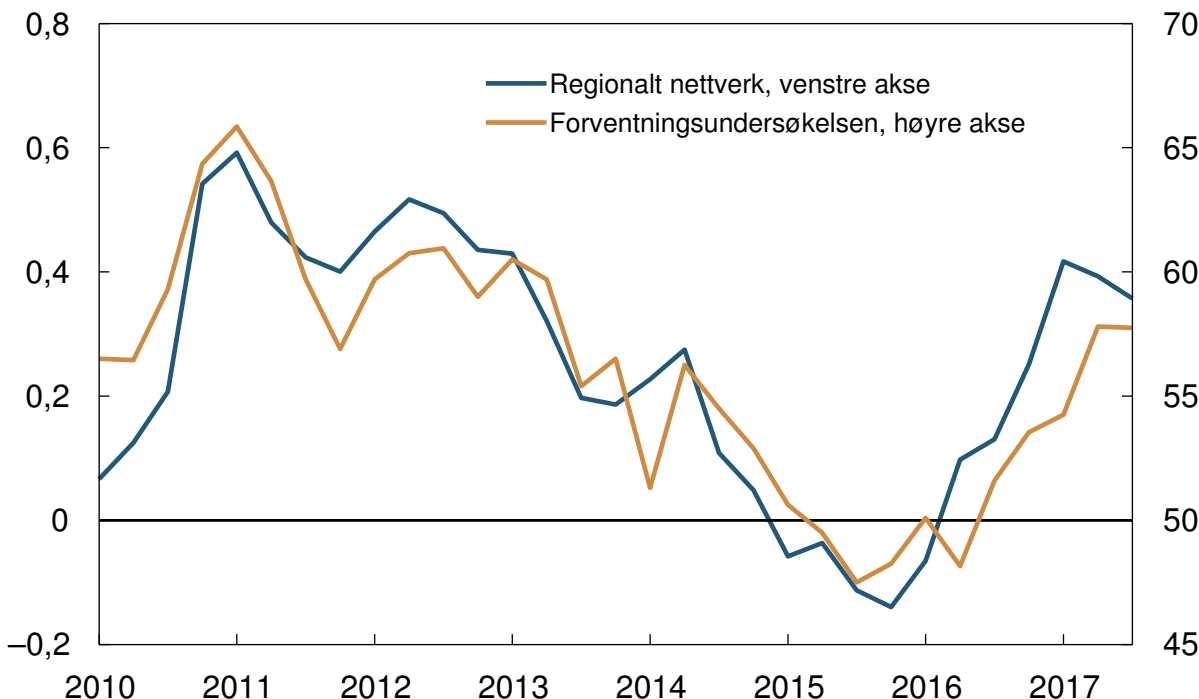

1) KNR (kvartalsvis nasjonalregnskap) og AKU (Arbeidskraftundersøkelsen) viser normalt ulike sysselsetningsnivåer. Det skyldes at AKU kun omfatter bosatte personer, mens KNR også omfatter sysselsatte på korttidsopphold.

2) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2017.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.18 Forventet endring i sysselsetting. Regionalt nettverk.¹⁾ Kvartalsvekst. Prosent. Norges Banks forventningsundersøkelse. Diffusjonsindeks.²⁾
1. kv. 2010 – 3. kv. 2017

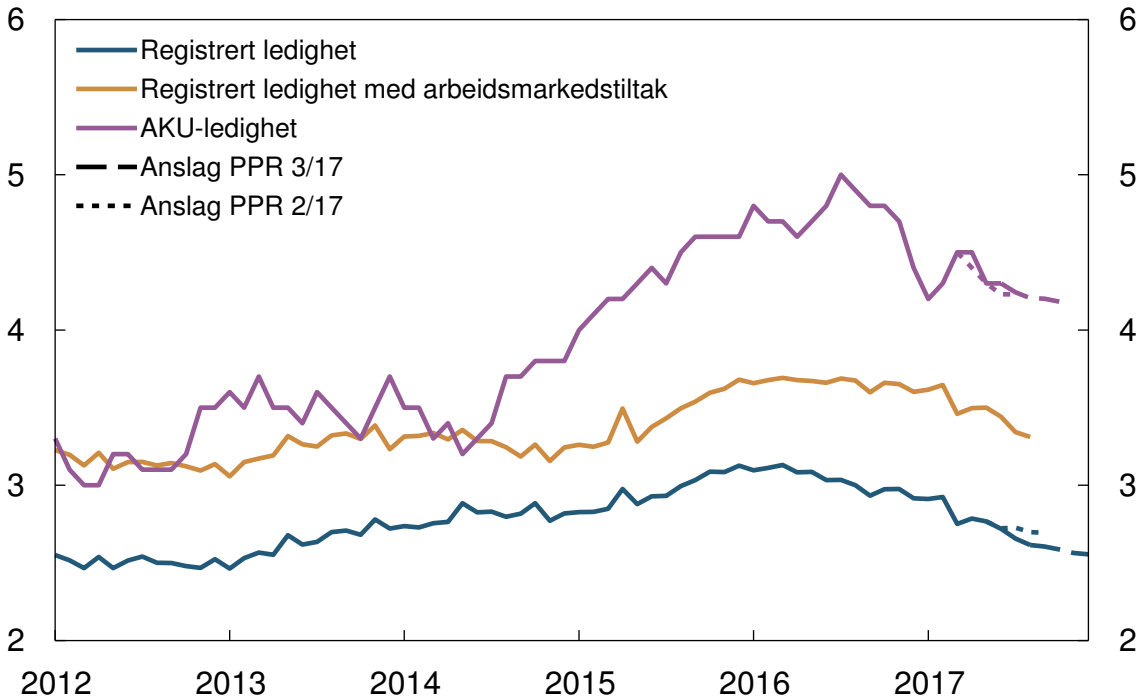

1) Forventet endring i sysselsetting neste tre måneder.

2) Andel av næringslivsledere som venter "flere ansatte" i egen bedrift neste tolv måneder + (1/2 * andel som venter "like mange ansatte").

Kilder: Epinion og Norges Bank

Figur 3.19 Arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken. AKU¹⁾ og NAV²⁾.
Sesongjustert. Prosent. Januar 2012 – desember 2017³⁾

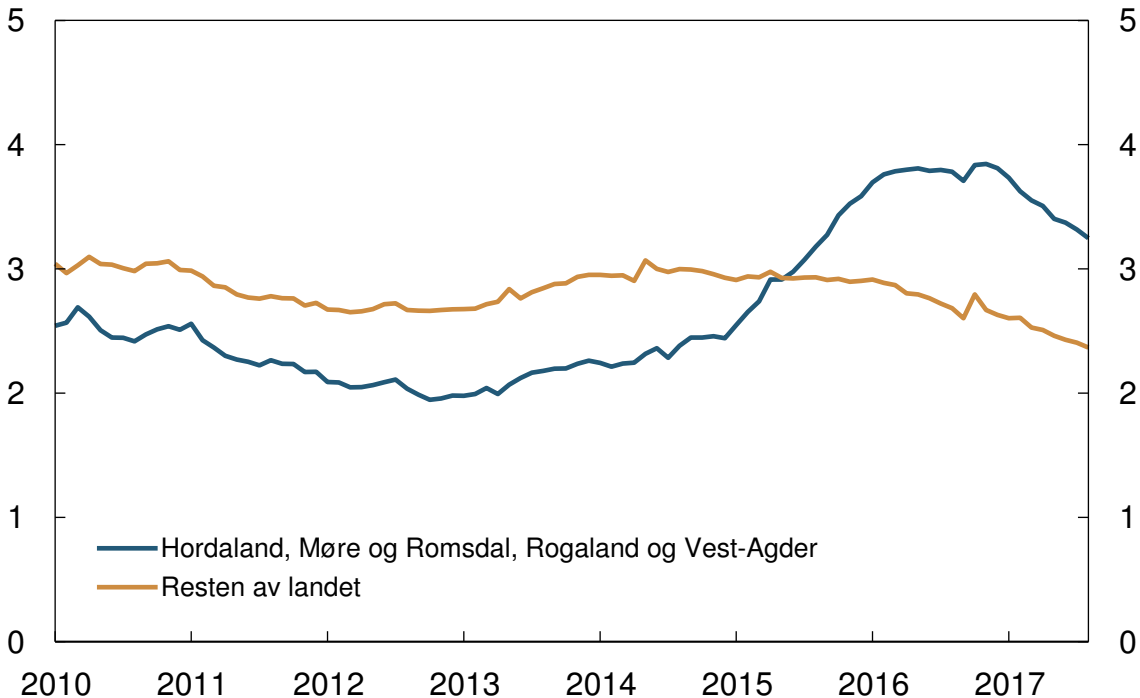
1) Arbeidskraftundersøkelsen.

2) Registrert arbeidsledighet.

3) Anslag for september 2017 – desember 2017 (registrert ledighet)
og juli 2017 – oktober 2017 (AKU).

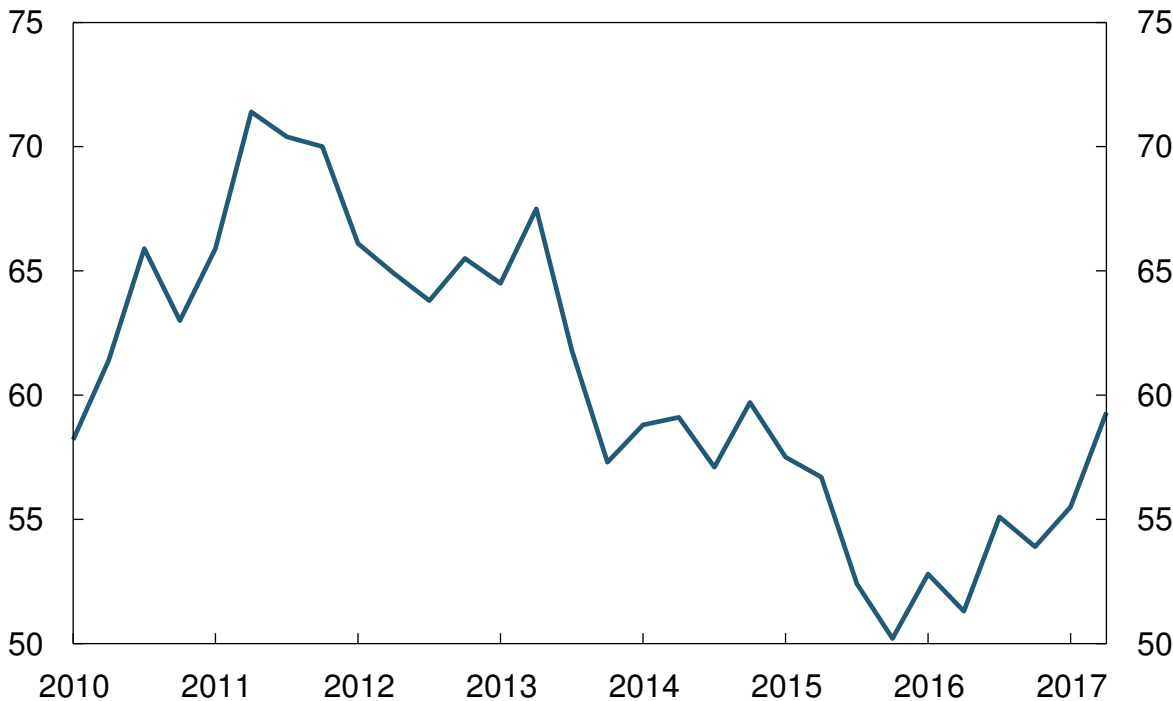
Kilder: NAV, Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.20 Registrert arbeidsledighet etter fylke.
Andel av arbeidsstyrken. Sesongjustert. Prosent. Januar 2010 – august 2017

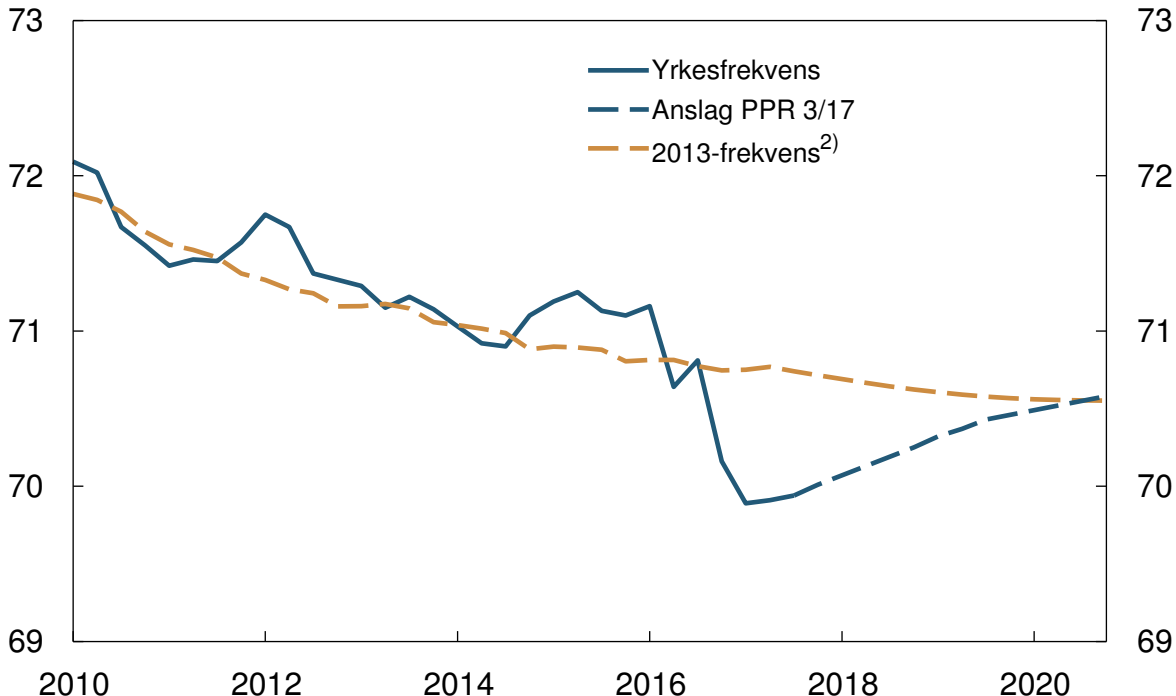
Kilder: NAV og Norges Bank

Figur 3.21 Ledige stillinger. Sesongjustert. Antall i tusen. 1. kv. 2010 – 2. kv. 2017

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 3.22 Yrkesfrekvenser. Arbeidsstyrken som andel av befolkningen (15 – 74 år). Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020¹⁾

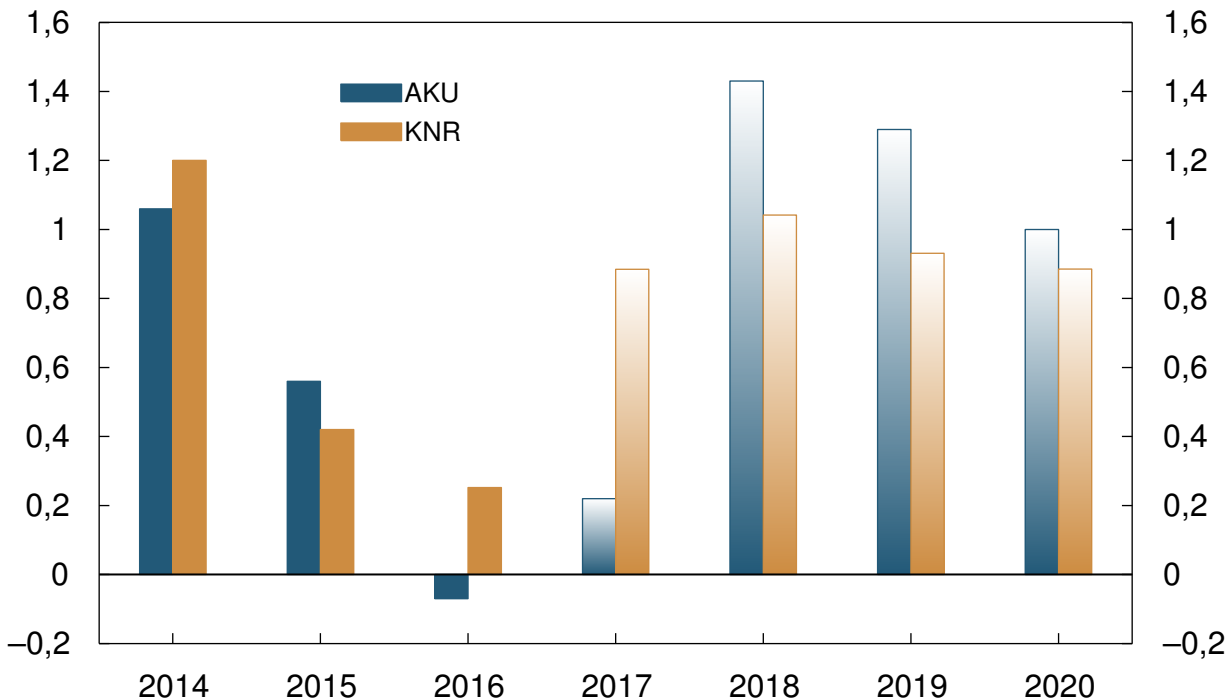
1) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020.

2) Utvikling i yrkesfrekvensen i befolkningen (15 – 74 år) dersom yrkesfrekvensene for hvert alderstrinn hadde vært uendret på nivåene fra 2013. Kurven faller fordi aldring av befolkningen gjør at stadig flere kommer over i aldersgrupper der yrkesfrekvensen er lavere. 2013 er valgt fordi kapasitetsutnyttningen i dette året er vurdert til å være nær et normalnivå.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.23 Sysselsetting i AKU¹⁾ og KNR²⁾. Årsvekst. Prosent.

2014 – 2020³⁾

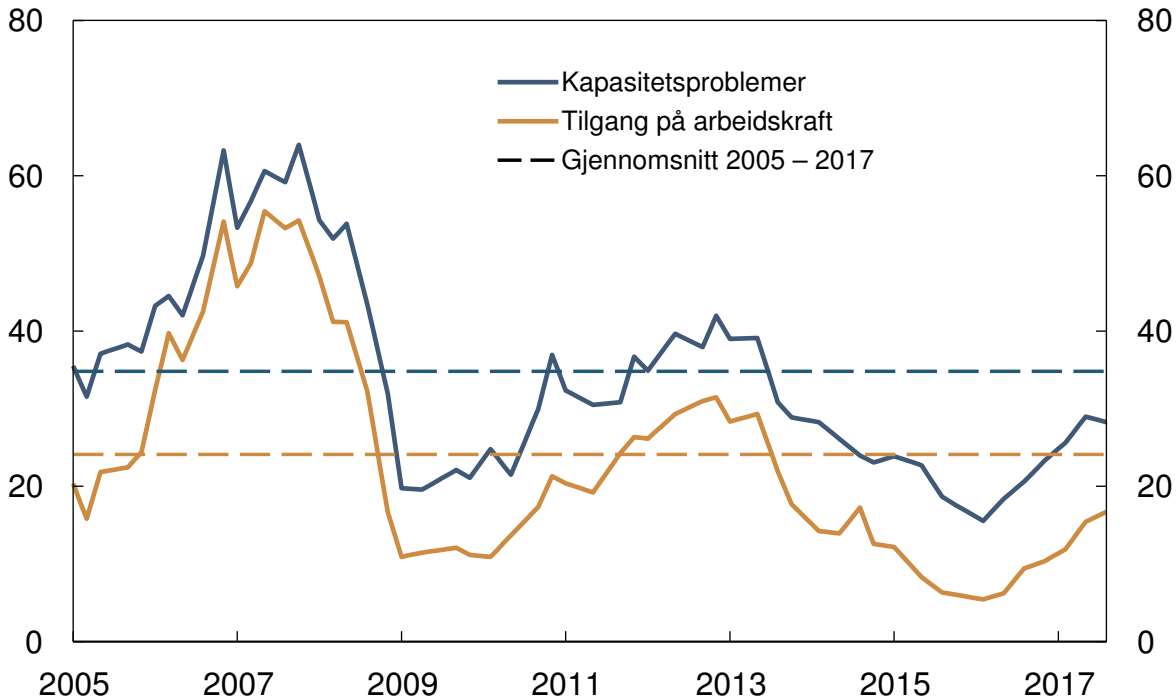
1) Arbeidskraftundersøkelsen.

2) Kvartalsvis nasjonalregnskap.

3) Anslag for 2017 – 2020 (gradert).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.24 Kapasitetsproblemer og tilgang på arbeidskraft i Regionalt nettverk.¹⁾
Prosent. Januar 2005 – august 2017

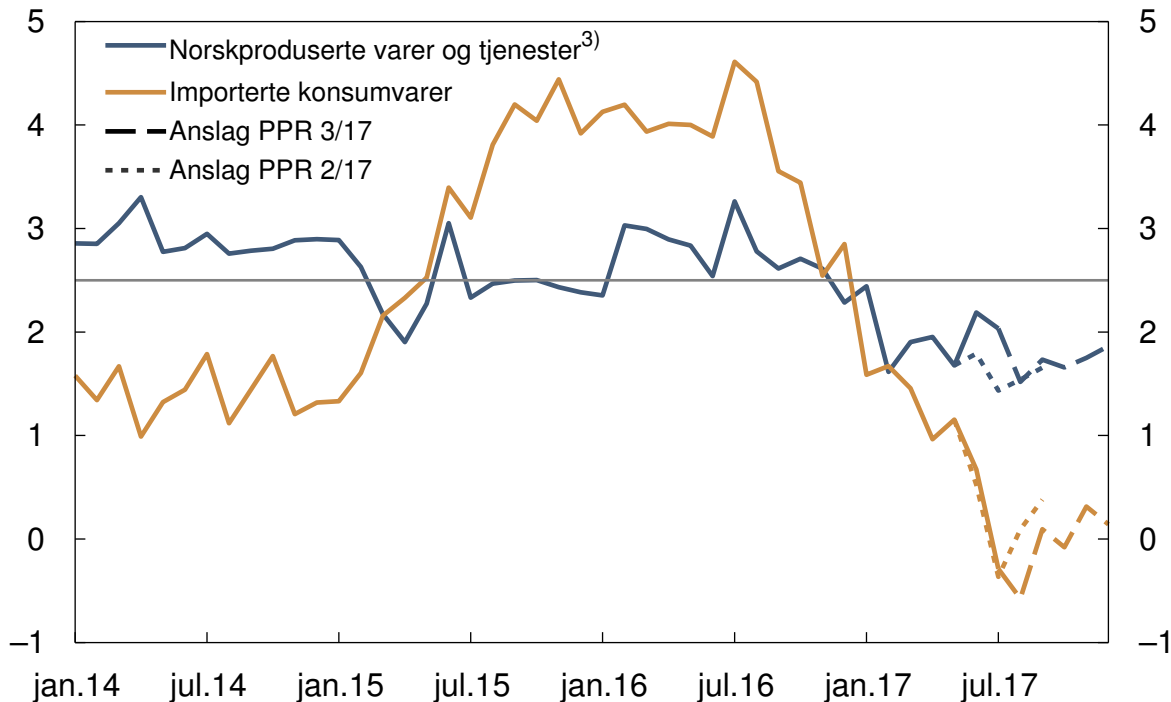

1) Andel av kontaktbedriftene som vil ha noen eller betydelige problemer med å møte en vekst i etterspørselen, og andel av kontaktene som svarer at tilgang på arbeidskraft begrenser produksjonen.

Kilde: Norges Bank

Figur 3.25 KPI-JAE¹⁾ fordelt etter leveringssektor.

Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2014 – desember 2017²⁾

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

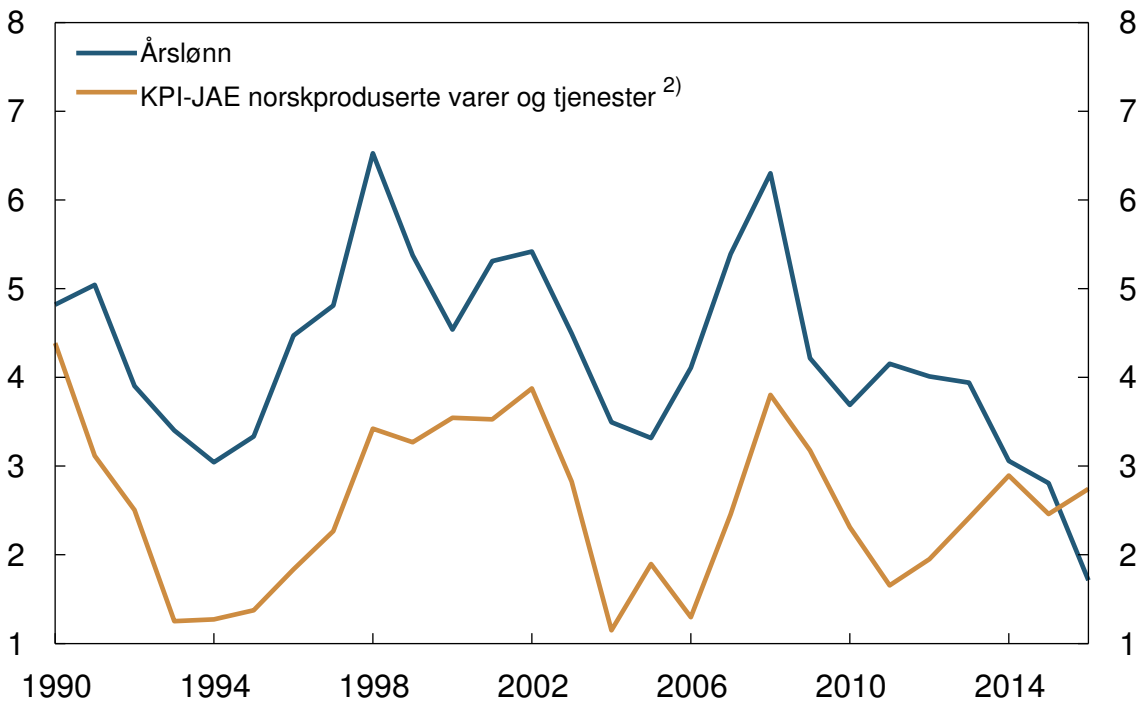
2) Anslag for september 2017 – desember 2017 (stiplet).

3) Norges Banks beregninger.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.26 Årslønn og norskproduserte varer og tjenester i KPI-JAE.¹⁾

Årsvekst. Prosent. 1990 – 2016

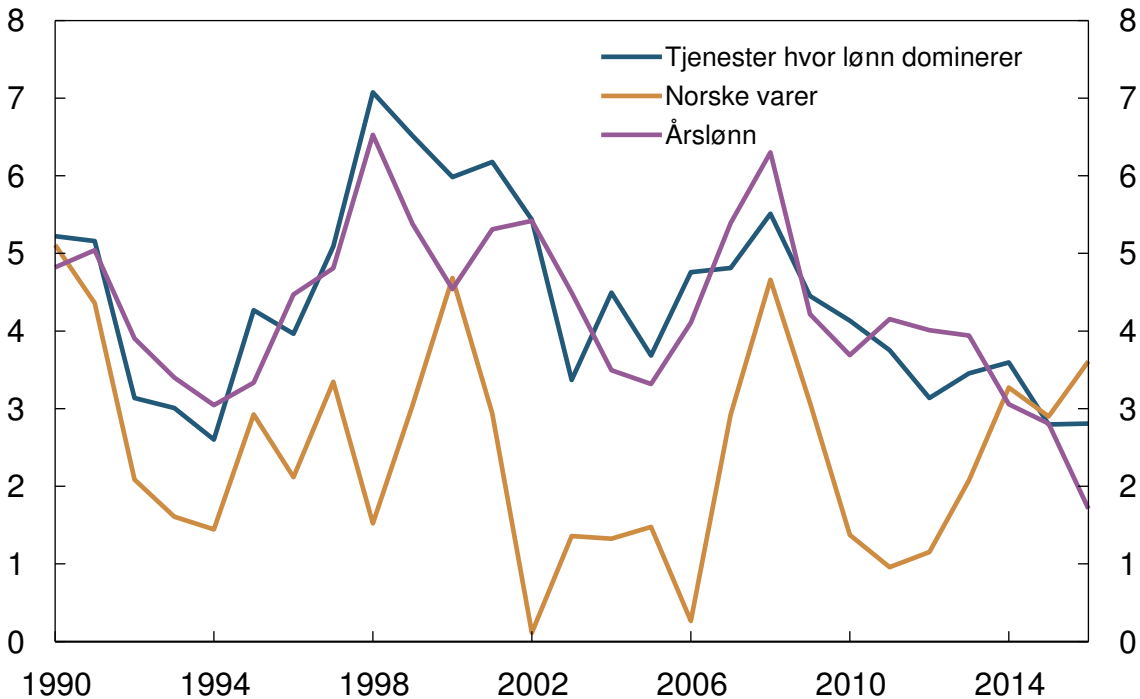

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Norges Banks beregninger.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, TBU og Norges Bank

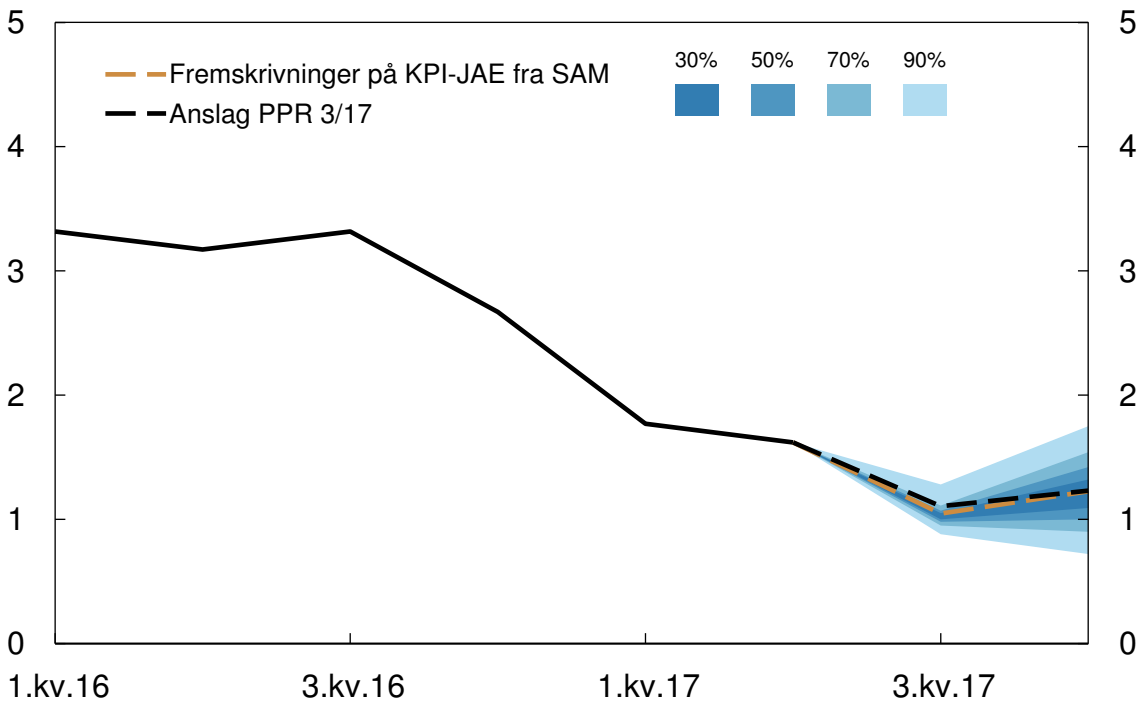
Figur 3.27 Årslønn og priser på tjenester hvor lønn dominerer og på norske varer.¹⁾ Årsvekst. Prosent. 1990 – 2016

1) Prisseriene er spleiset med prisserier fra tidligere leveringssektorer i 2003.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.28 KPI-JAE¹⁾ i PPR 3/17 med usikkerhetsvifte fra SAM²⁾.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2016 – 4. kv. 2017³⁾

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

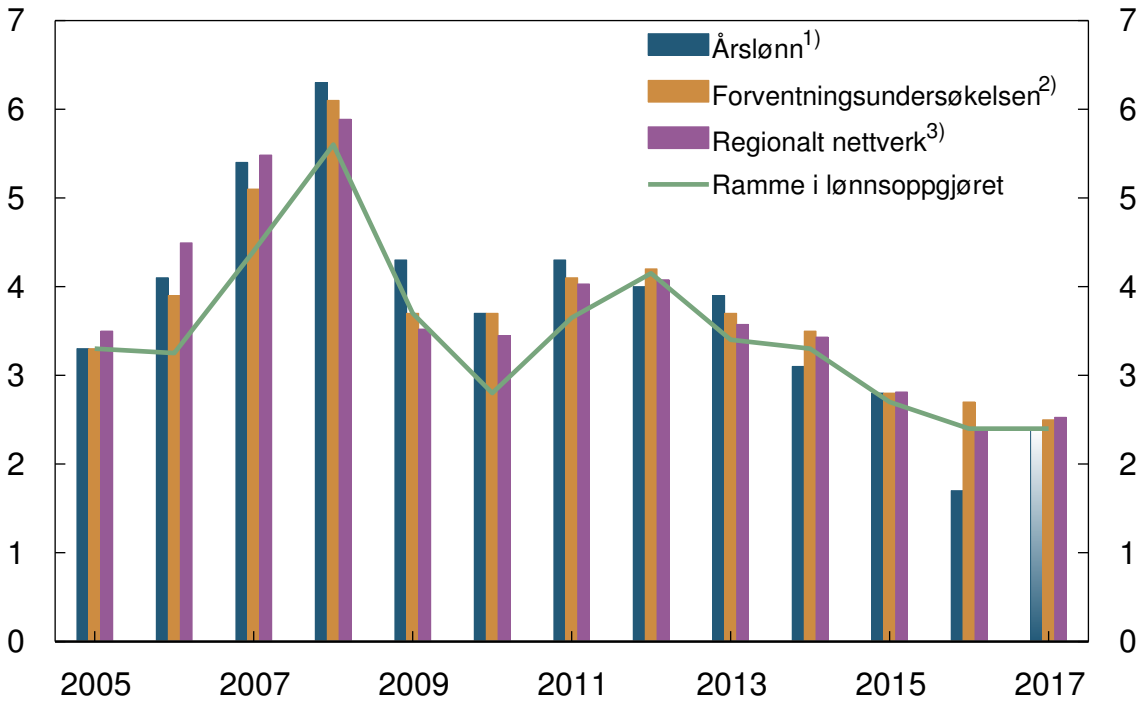
2) System for sammenveiling av korttidsmodeller.

3) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2017 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.29 Lønn, lønnsramme og lønnsforventninger.

Årsvkst. Prosent. 2005 – 2017

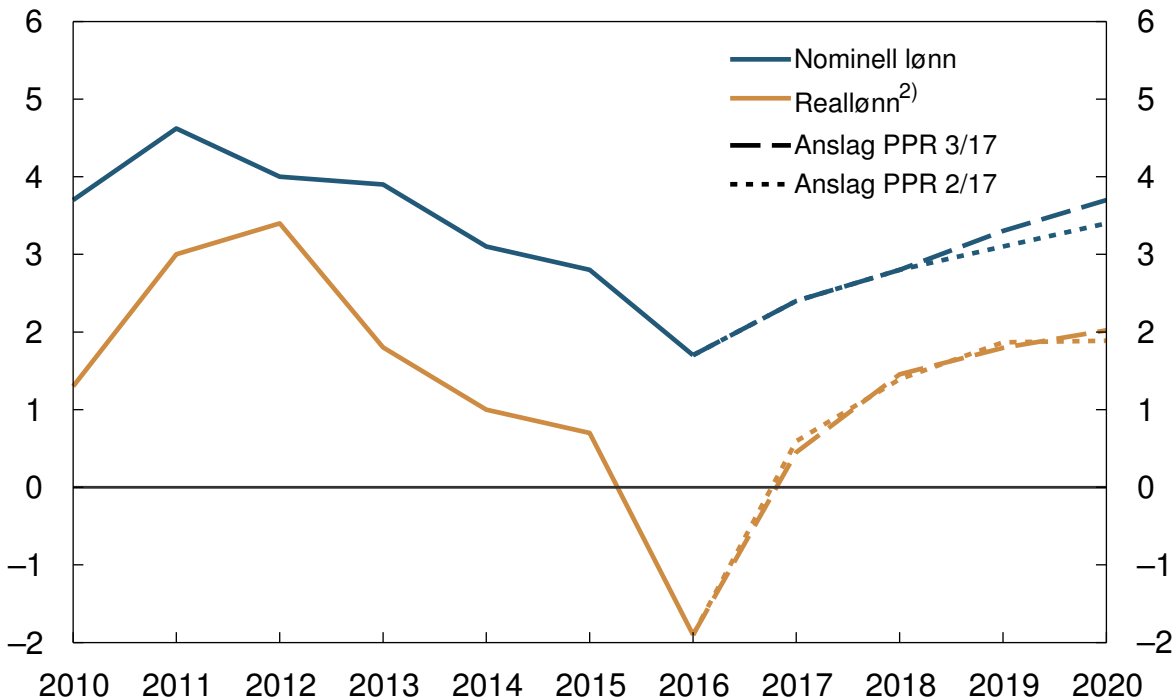
1) Historisk årslønnsvekst fra Statistisk sentralbyrå. Norges Banks anslag for 2017 (gradert).

2) Partene i arbeidslivet sine forventninger til årslønnsvekst inneværende år målt i 3. kvartal hvert år.

3) Forventninger til årslønnsvekst inneværende år fra Regionalt nettverk i august/september hvert år.

Kilder: Epinion, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.30 Lønn. Årsvekst. Prosent. 2010 – 2020¹⁾

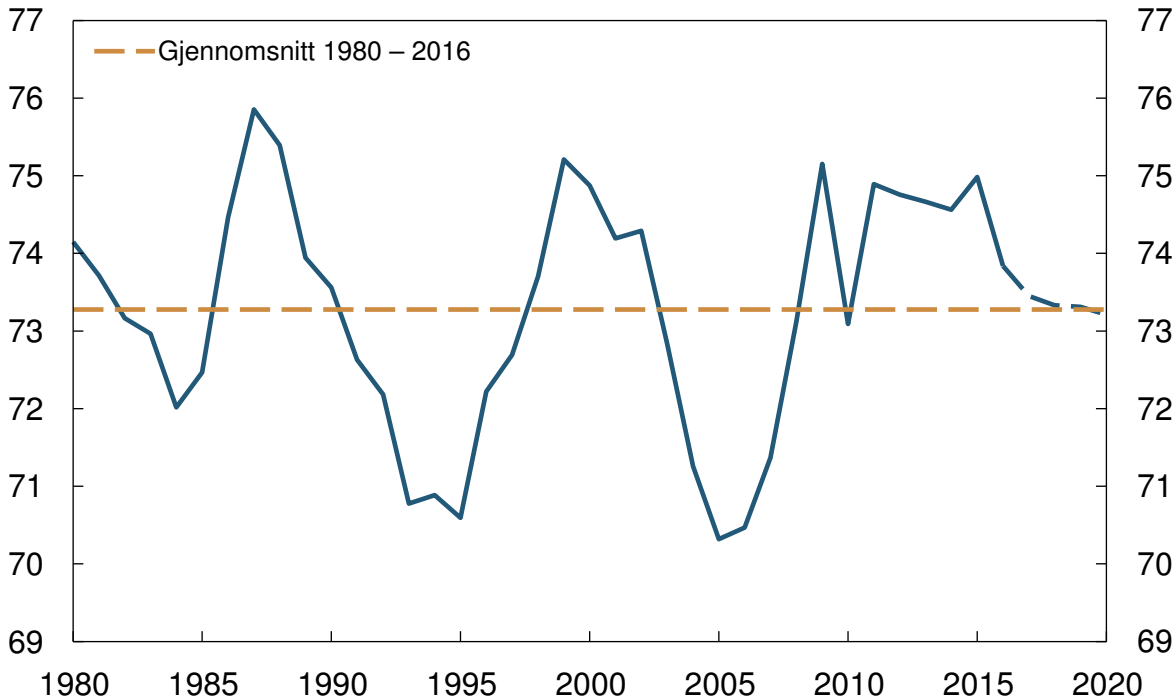

1) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet).

2) Nominell lønnsvekst deflatert med KPI.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, TBU og Norges Bank

Figur 3.31 Lønnsandel for Fastlands-Norge.¹⁾ Prosent. 1980 – 2020 ²⁾

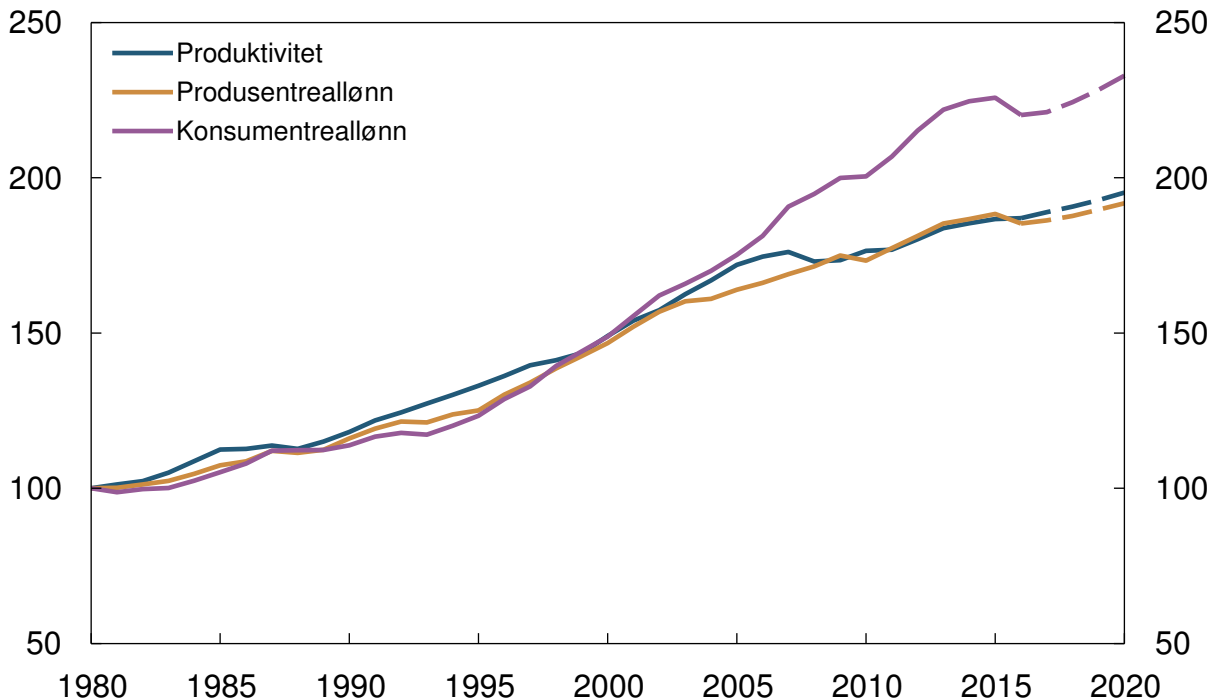

1) Lønnskostnader som andel av lønnskostnader og driftsresultat.

2) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet blå linje).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.32 Produktivitet, produsentreal lønn¹⁾ og konsumentreal lønn²⁾.
Indeks. 1980 = 100. 1980 – 2020³⁾

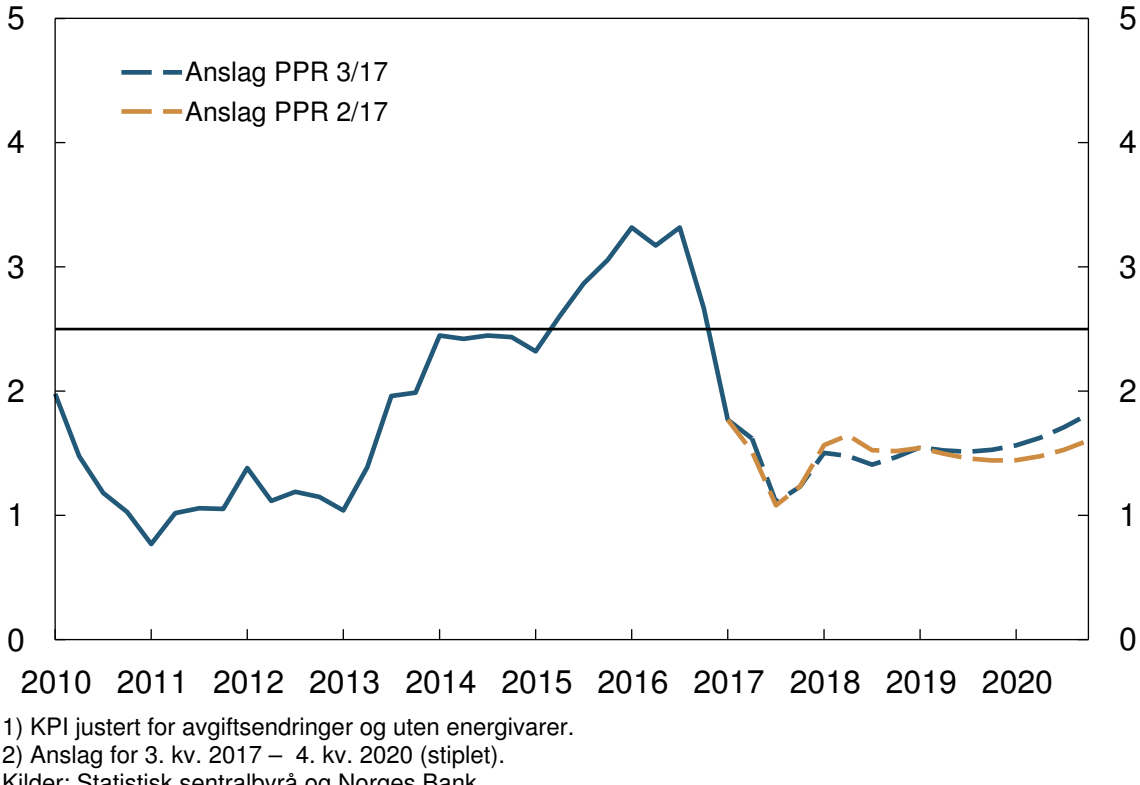
1) Lønnskostnader deflatert med produsentpriser.

2) Lønnskostnader deflatert med konsumpriser.

3) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.33 KPI-JAE¹⁾. Firekvarterersvekst. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020²⁾

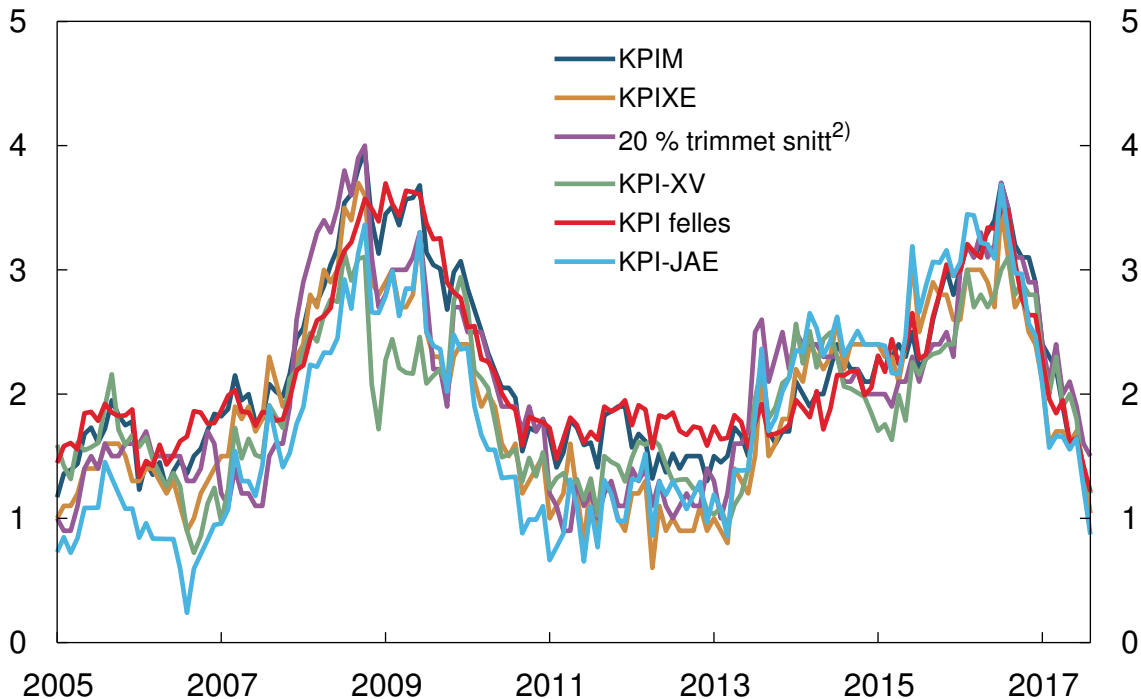

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.34 Indikatorer for underliggende inflasjon¹⁾.
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2005 – august 2017

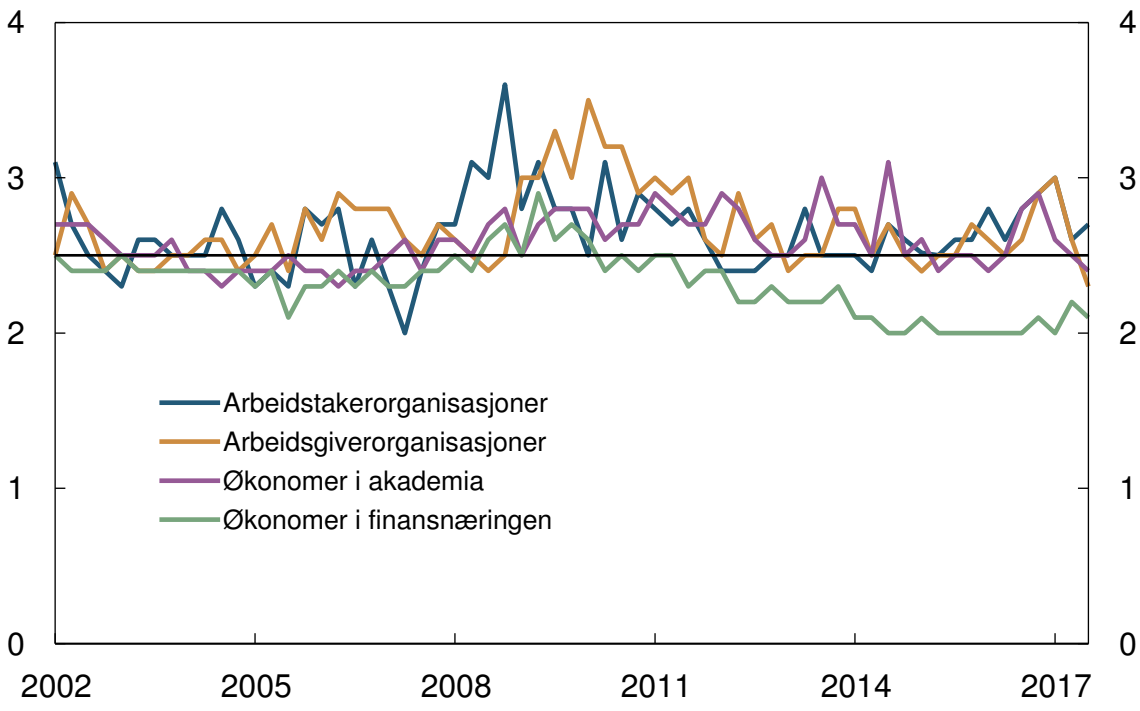

1) For en gjennomgang av indikatorene, se Husabø, E. (2017) «Indikatorar for underliggjande inflasjon i Noreg» kommende Norges Bank *Staff Memo*.

2) På grunn av en omlegging av statistikken på detaljert nivå er det brudd i serien i januar 2016 og januar 2017.

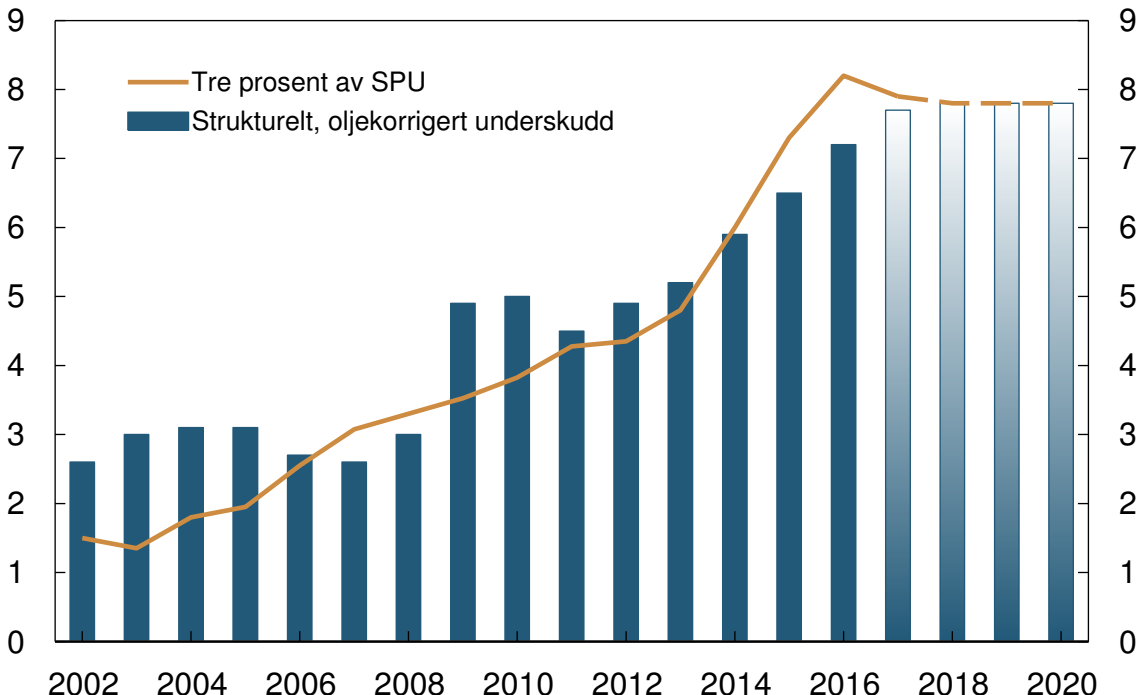
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.35 Forventet tolv månedersvekst i konsumprisene om fem år.
Prosent. 1. kv. 2002 – 3. kv. 2017

Kilde: Epinion

Figur 3.36 Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet og tre prosent av SPU¹⁾. Andel av trend-BNP for Fastlands-Norge. 2002 – 2020²⁾

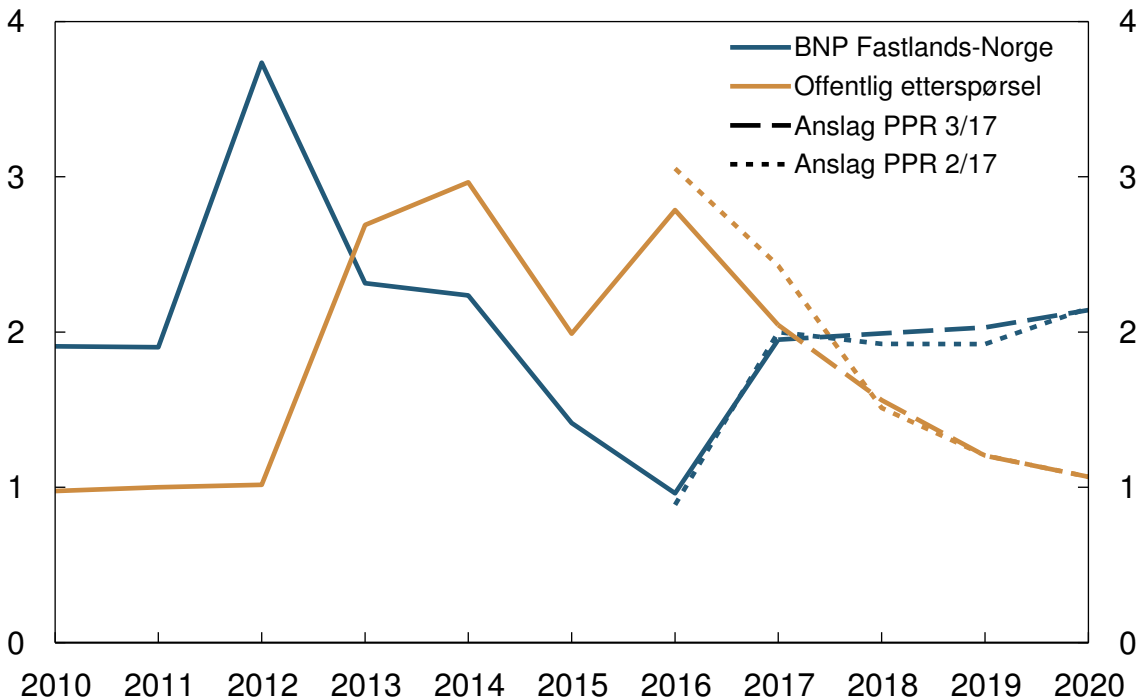

1) Statens pensjonsfond utland.

2) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet og gradert).

Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

Figur 3.37 Etterspørsel fra offentlig forvaltning og BNP for Fastlands-Norge. Årsvekst. Prosent. 2010 – 2020¹⁾

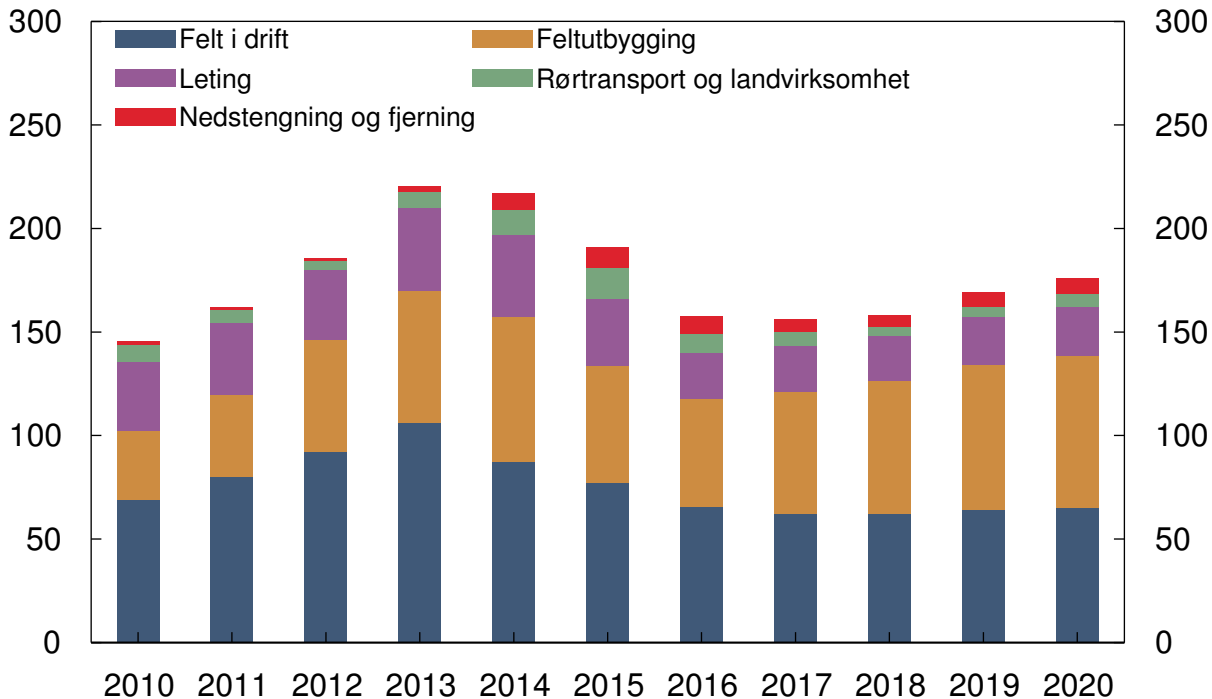

1) Anslag for 2017 – 2020 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.38 Petroleumsinvesteringer.

Faste 2017-priser. Milliarder kroner. 2010 – 2020¹⁾

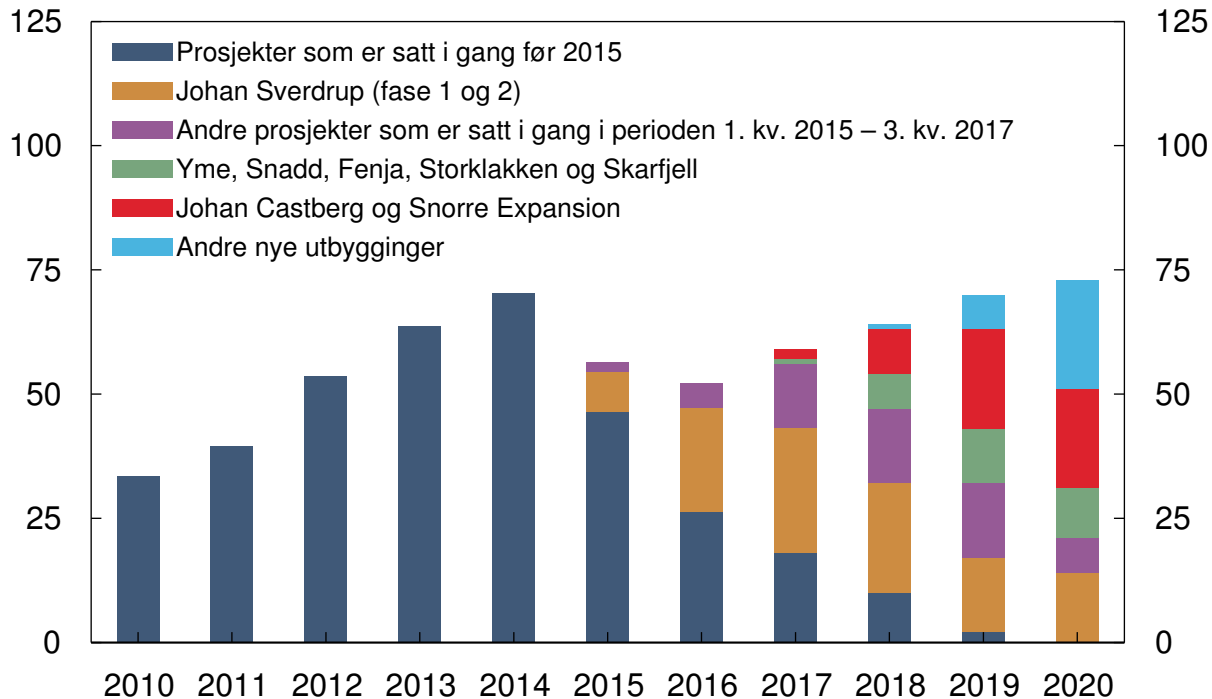

1) Anslag for 2017 – 2020. Tallene for 2010 – 2016 er hentet fra investeringstillingen til Statistisk sentralbyrå og deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Indeksen anslås å falle med 3,5 prosent fra 2016 til 2017 og å være uendret fra 2017 til 2018.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.39 Feltutbygging.

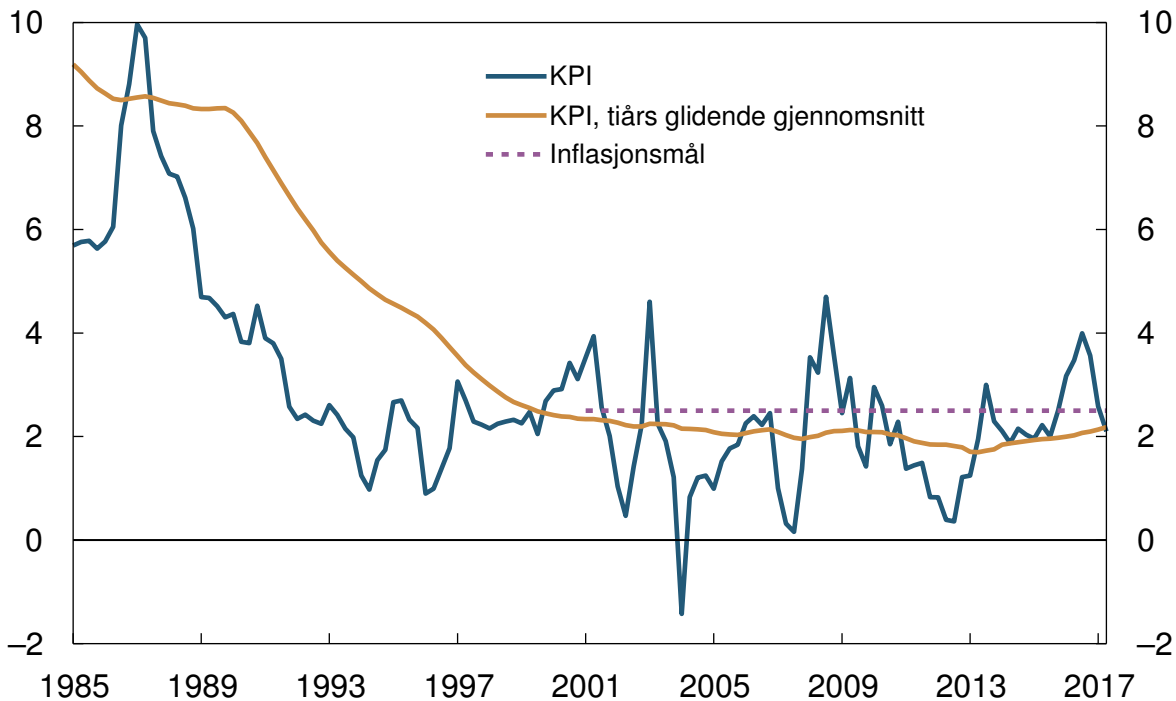
Faste 2017-priser. Milliarder kroner. 2010 – 2020¹⁾

1) Anslag for 2017 – 2020 og for sammensetningen av investeringene i 2015 og 2016. Tallene for totale utbyggingsinvesteringer for 2010 – 2016 er hentet fra investeringstillingen til Statistisk sentralbyrå og deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Anslagene er basert på stortingsmeldinger, konsekvensutredninger, prognoser fra Oljedirektoratet, investeringstillingen fra Statistisk sentralbyrå og løpende informasjon om utbyggingsprosjekter.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

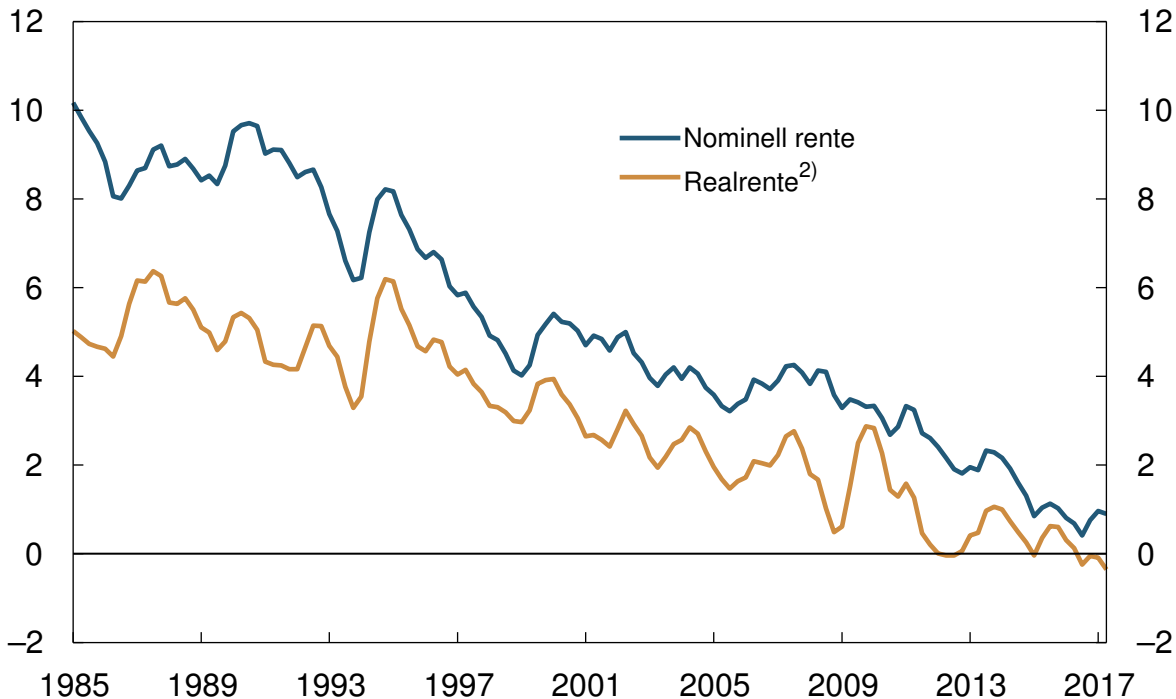
Figur 4.1 KPI. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 1985 – 2. kv. 2017

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4.2 Renter på tiårs statsobligasjoner. 14 OECD-land.¹⁾

Prosent. 1. kv. 1985 – 2. kv. 2017

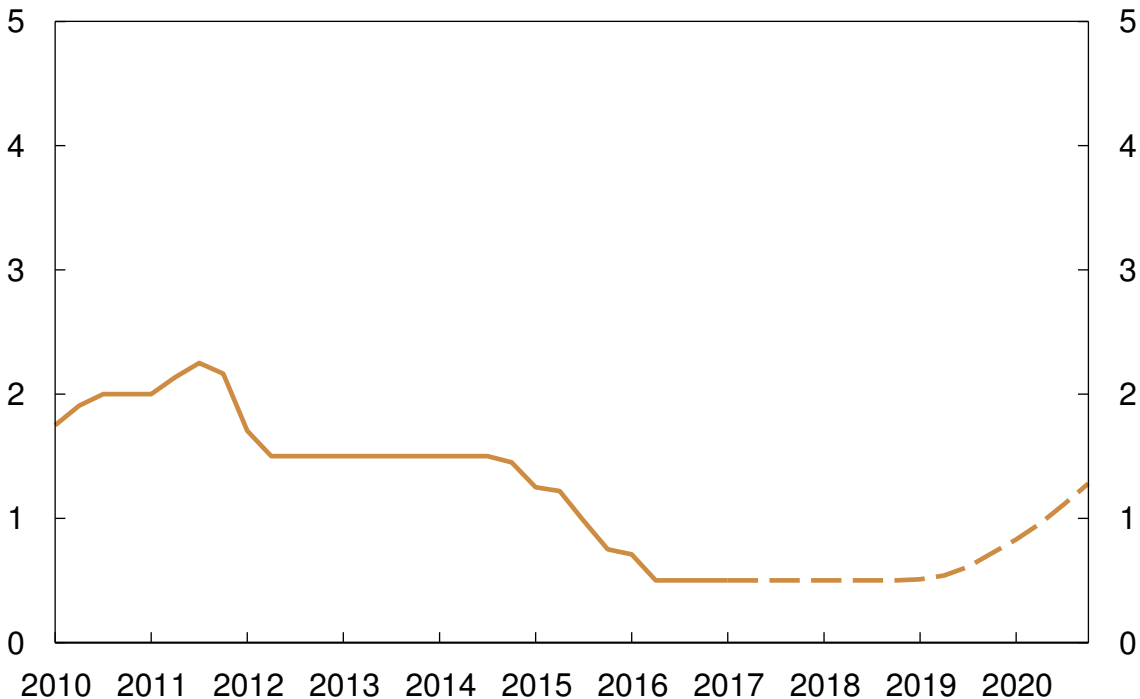
1) Belgia, Canada, Danmark, Frankrike, Italia, Japan, Nederland, Storbritannia, Sveits, Sverige, Tyskland, USA, Østerrike og Norge. Uvektet gjennomsnitt.

2) Realrente er beregnet ved nominell rente fratrukket gjennomsnittlig inflasjon det siste året.

Kilder: OECD og Norges Bank

Figur 4.3a Styringsrenten. Anslag fra PPR 2/17. Prosent.

1. kv. 2010 – 4. kv. 2020¹⁾

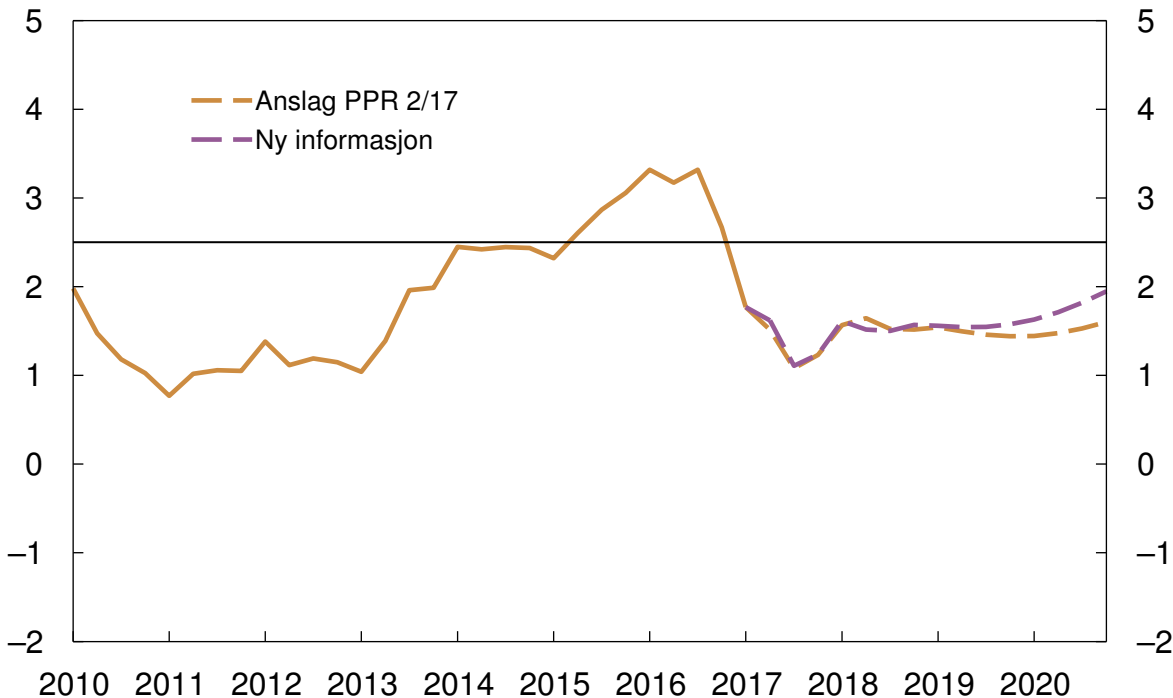

1) Anslag for 2. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilde: Norges Bank

Figur 4.3b KPI-JAE¹⁾. Anslag betinget på ny informasjon og prognosen for styringsrenten fra PPR 2/17. Firekvartalersvekst. Prosent.

1. kv. 2010 – 4. kv. 2020²⁾

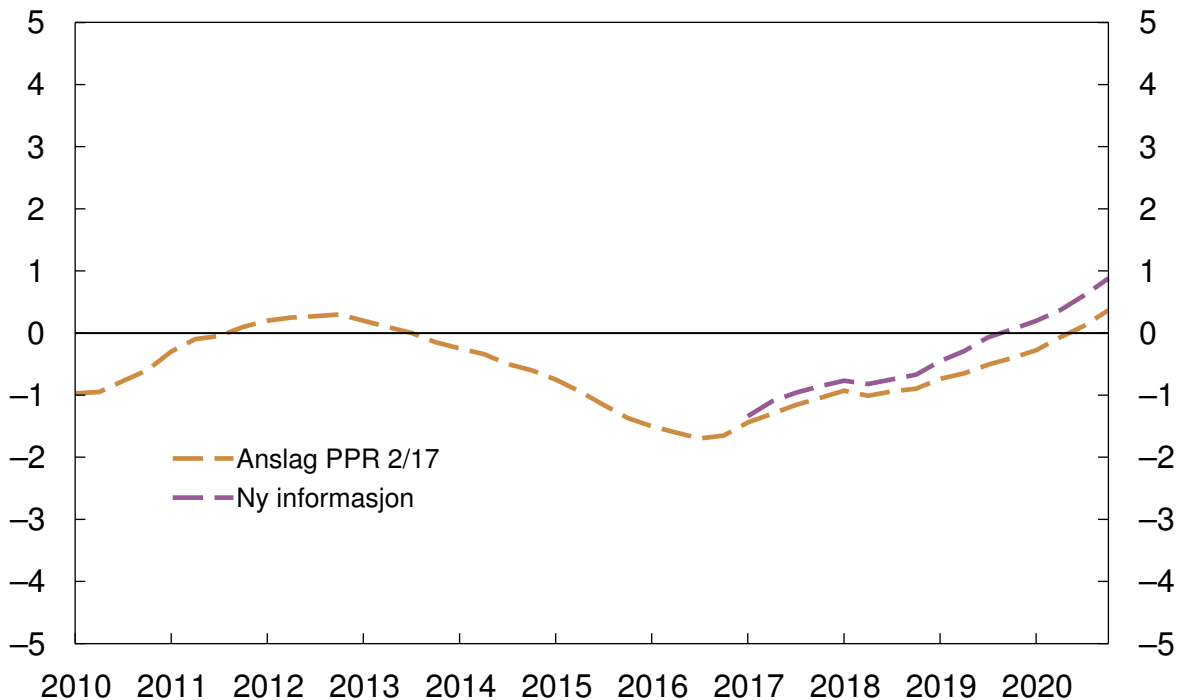

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for 2. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

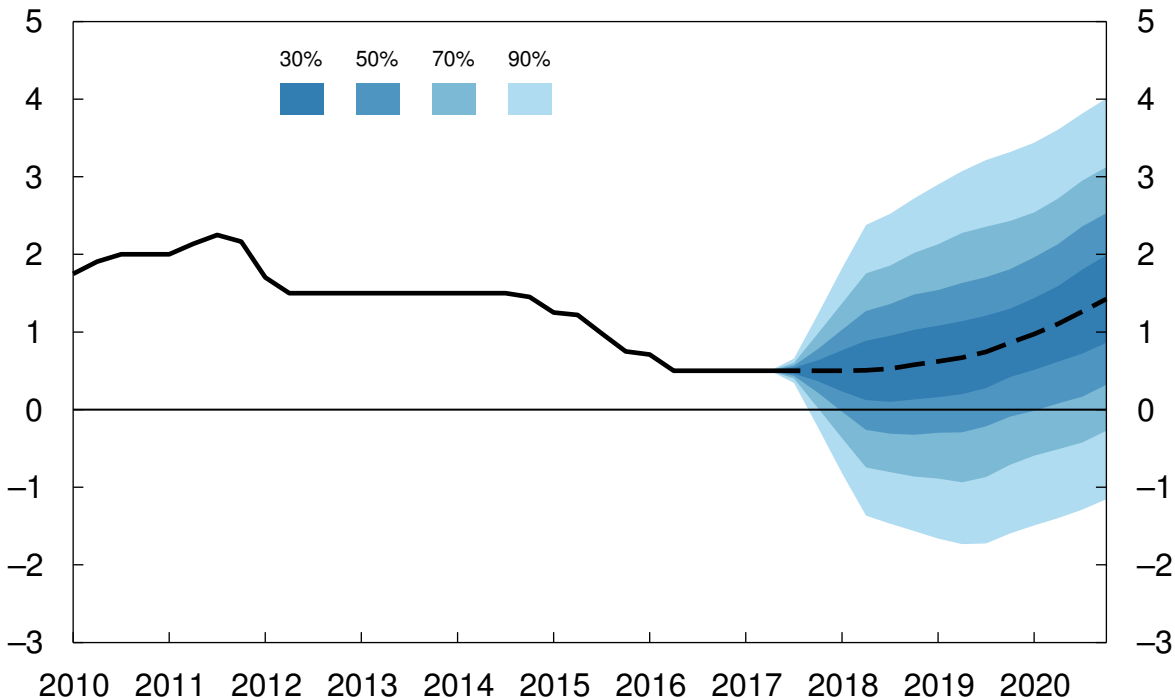
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4.3c Anslag på produksjonsgapet. Betinget på ny informasjon og prognosen for styringsrenten fra PPR 2/17. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020

Figur 4.4a Styringsrenten med usikkerhetsvifte.¹⁾

Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020²⁾

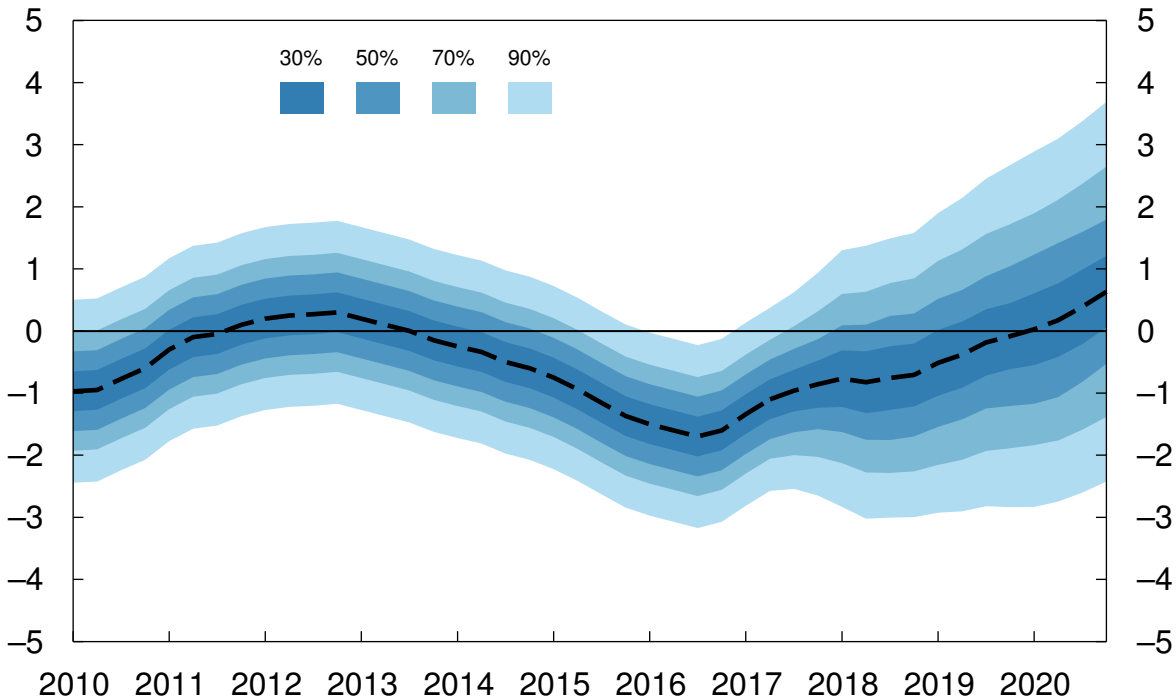

1) Usikkerhetsviftene er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Usikkerhetsviften for styringsrenten tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten.

2) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilde: Norges Bank

Figur 4.4b Anslag på produksjonsgapet¹⁾ med usikkerhetsvifte.
Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020

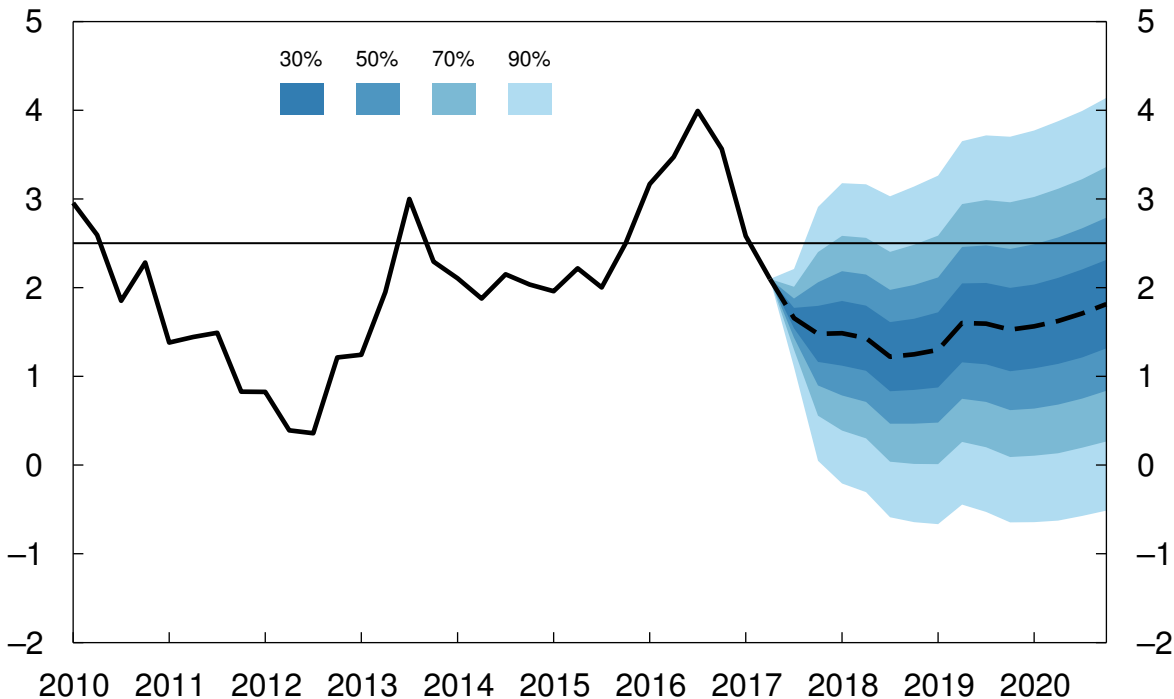

1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge.

Kilde: Norges Bank

Figur 4.4c KPI med usikkerhetsvifte.

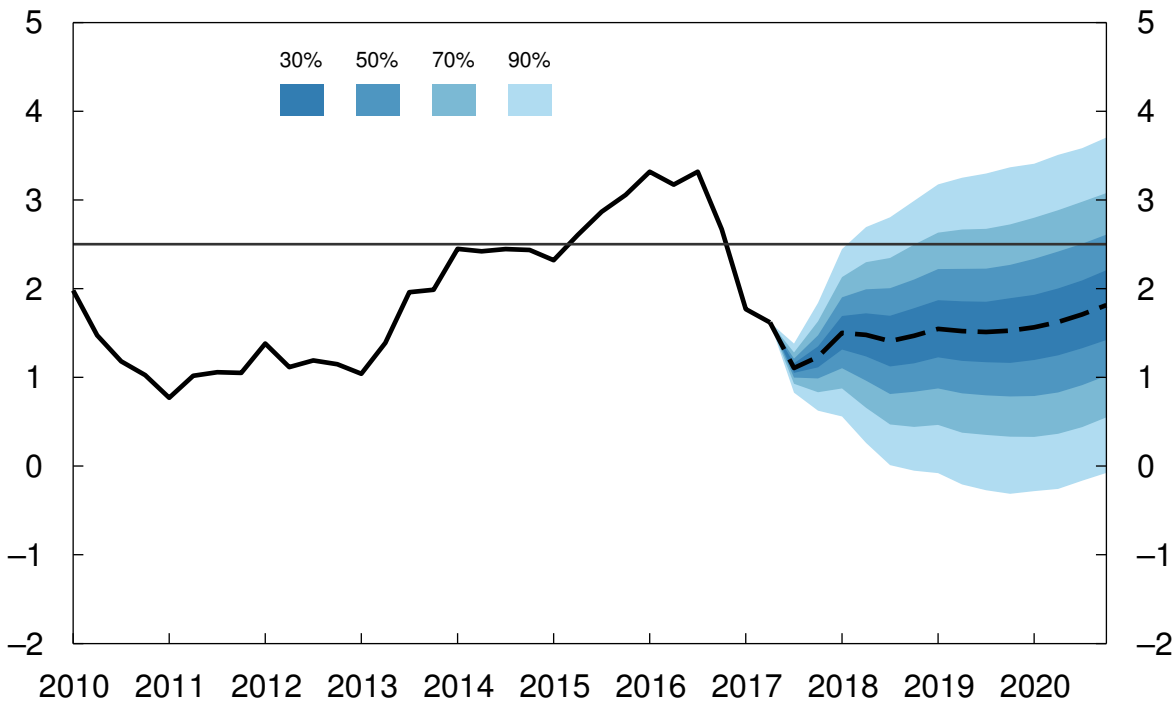
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4.4d KPI-JAE¹⁾ med usikkerhetsvifte.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020²⁾

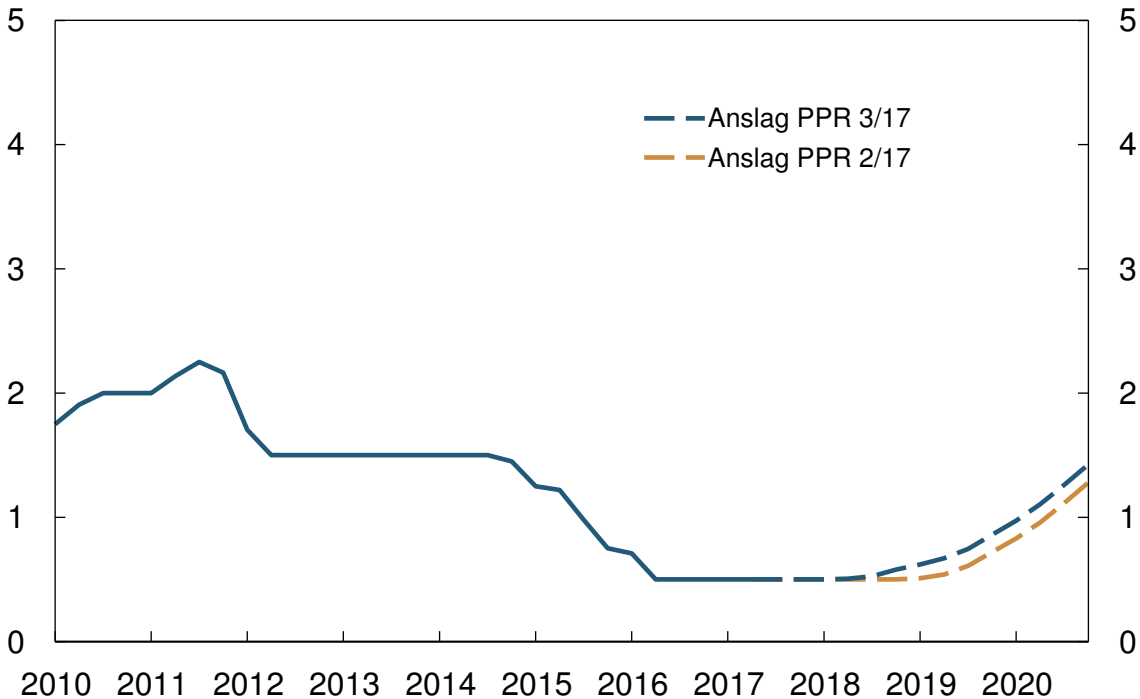

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

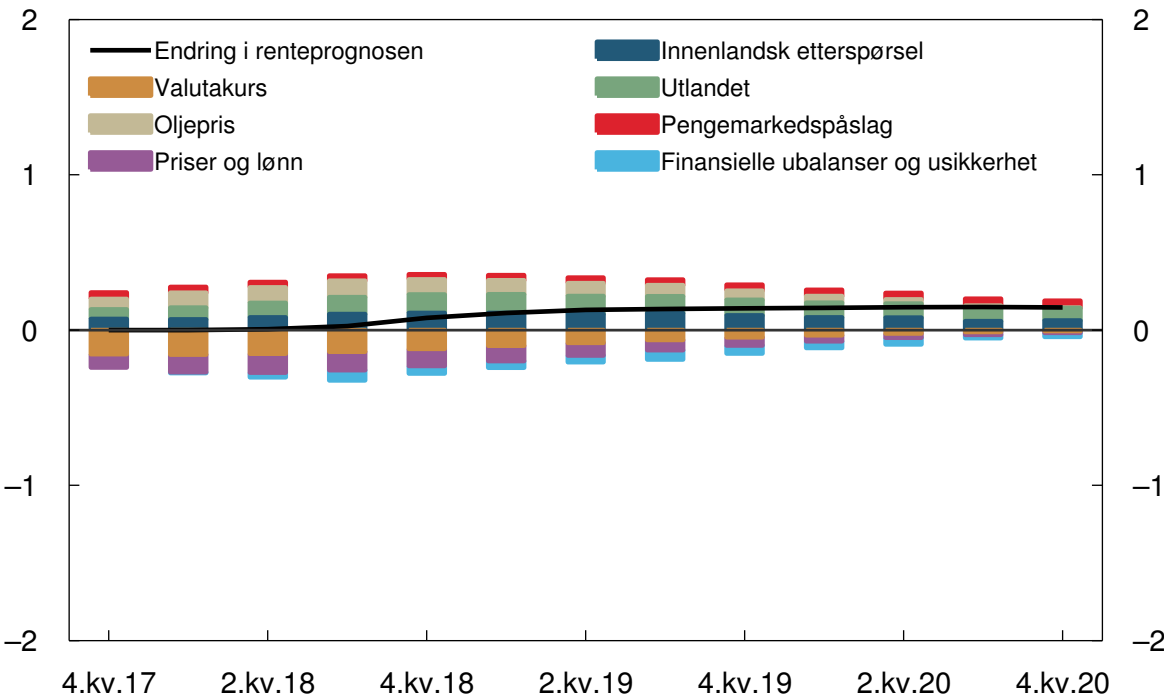
Figur 4.5 Styringsrenten. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

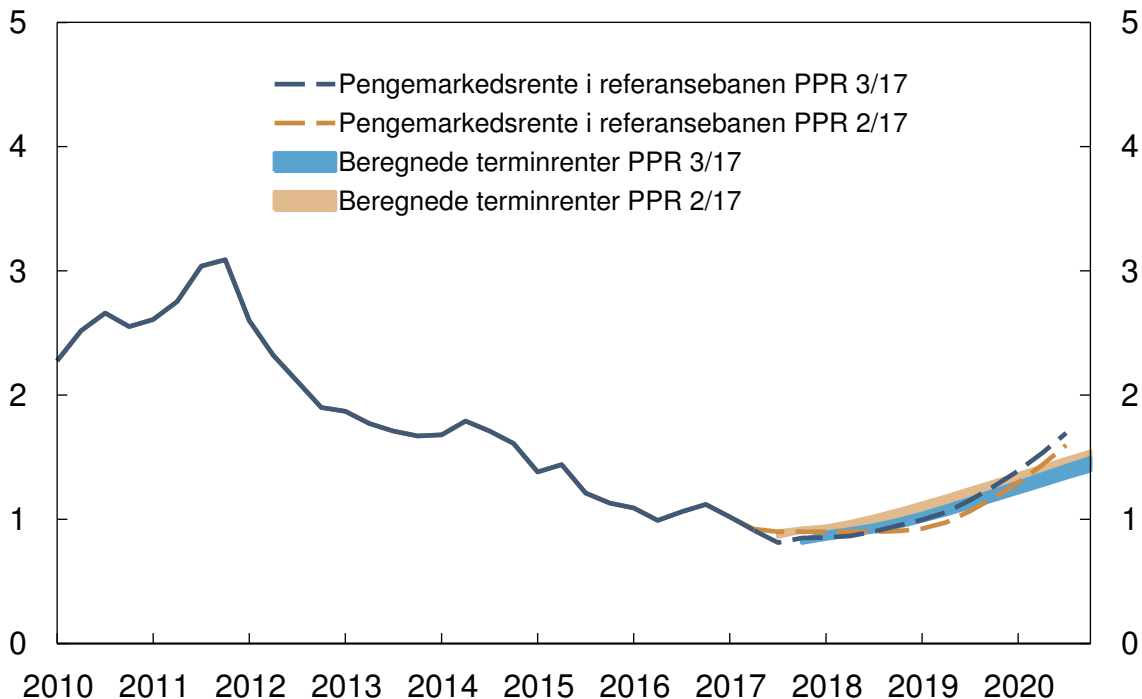
Kilde: Norges Bank

Figur 4.6 Faktorer bak endringer i anslag for styringsrenten fra PPR 2/17. Akkumulerte bidrag. Prosentenheter. 4. kv. 2017 – 4. kv. 2020

Kilde: Norges Bank

Figur 4.7 Tremåneders pengemarkedsrente i referansebanen¹⁾ og beregnede terminrenter²⁾. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2020³⁾

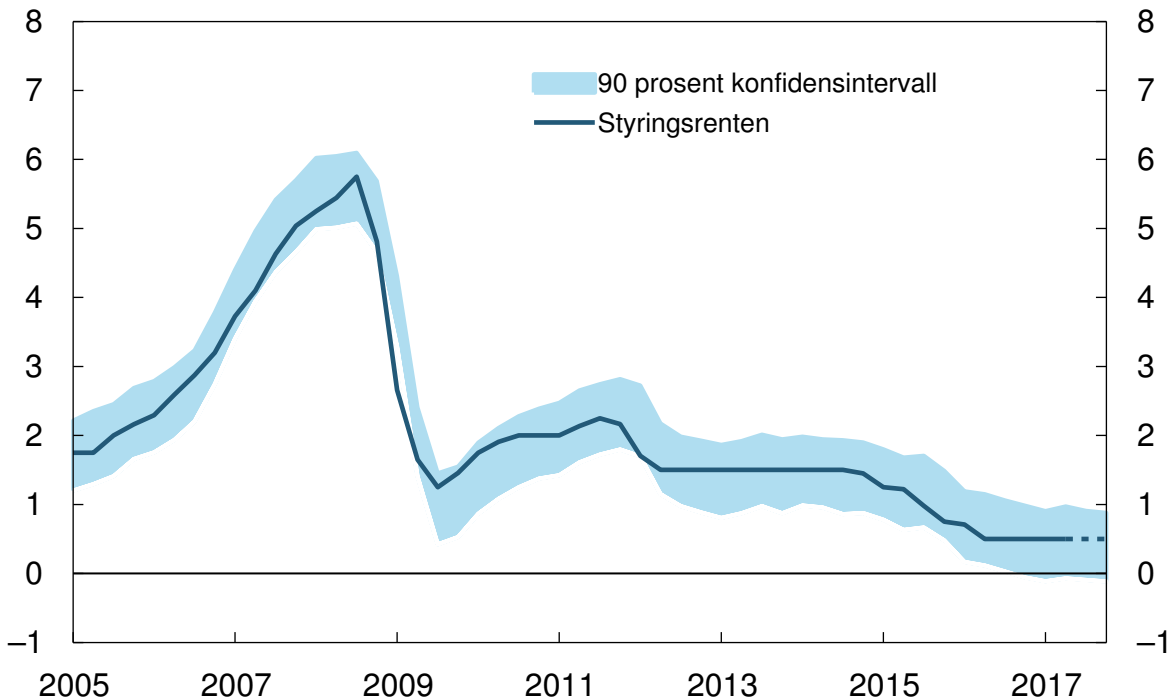
1) Styringsrente i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at prognosen for styringsrenten prises inn i pengemarkedet.

2) Terminrentene er basert på rentene i pengemarkedet og renteswapper. Det oransje og blå intervallet viser høyeste og laveste rente i henholdsvis tidsrommene 5. juni – 16. juni og 4. september – 15. september.

3) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2020 (stiplet).

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 4.8 Styringsrente og renteutvikling som følger av Norges Banks gjennomsnittlige mønster i rentesettingen.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2005 – 4. kv. 2017²⁾

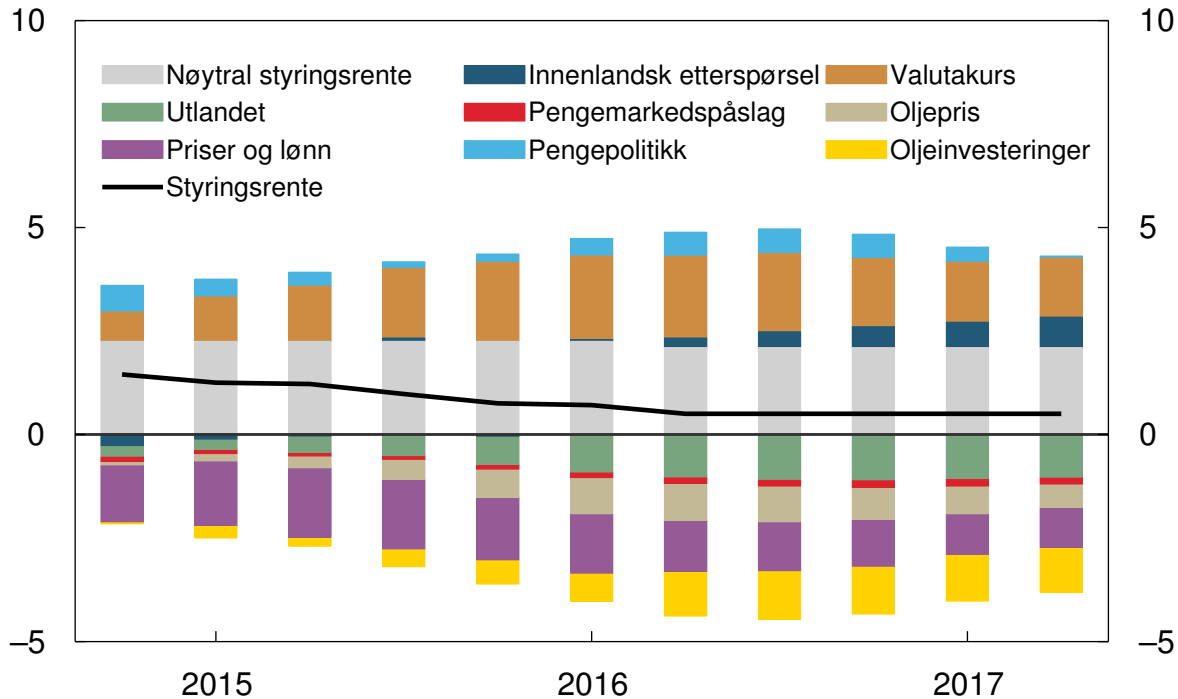
1) Renteutviklingen forklares av utviklingen i inflasjon, BNP-vekst i Fastlands-Norge, lønnsvekst og tremåneders pengemarkedsrente hos handelspartnerne, samt styringsrenten i forrige periode. Likningen er estimert over perioden 1. kv. 1999 – 2. kv. 2017. Nærmere utdyping er gitt i *Norges Bank Staff Memo 3/2008*.

2) Anslag for 3. kv. 2017 – 4. kv. 2017 (stiplet).

Kilde: Norges Bank

Figur 1 Historisk dekomponering av styringsrenten.¹⁾ Prosentenheter.

4. kv. 2014 – 2. kv. 2017

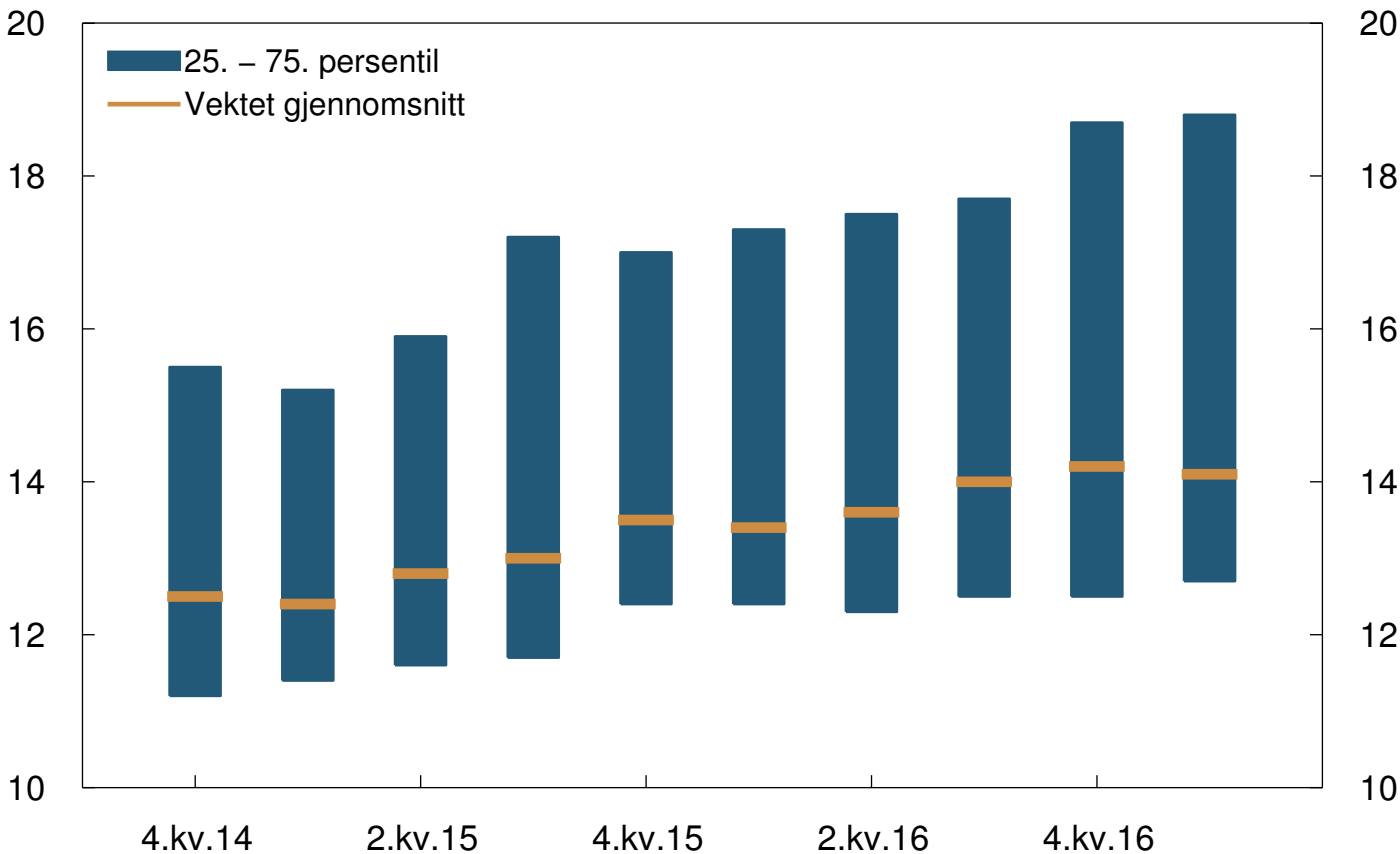

1) I NEMO benyttes 26 observerbare variable til å identifisere 26 ulike forstyrrelser.

I figuren er forstyrrelsene inndelt i ulike grupper for å forenkle fremstillingen.

Kilde: Norges Bank

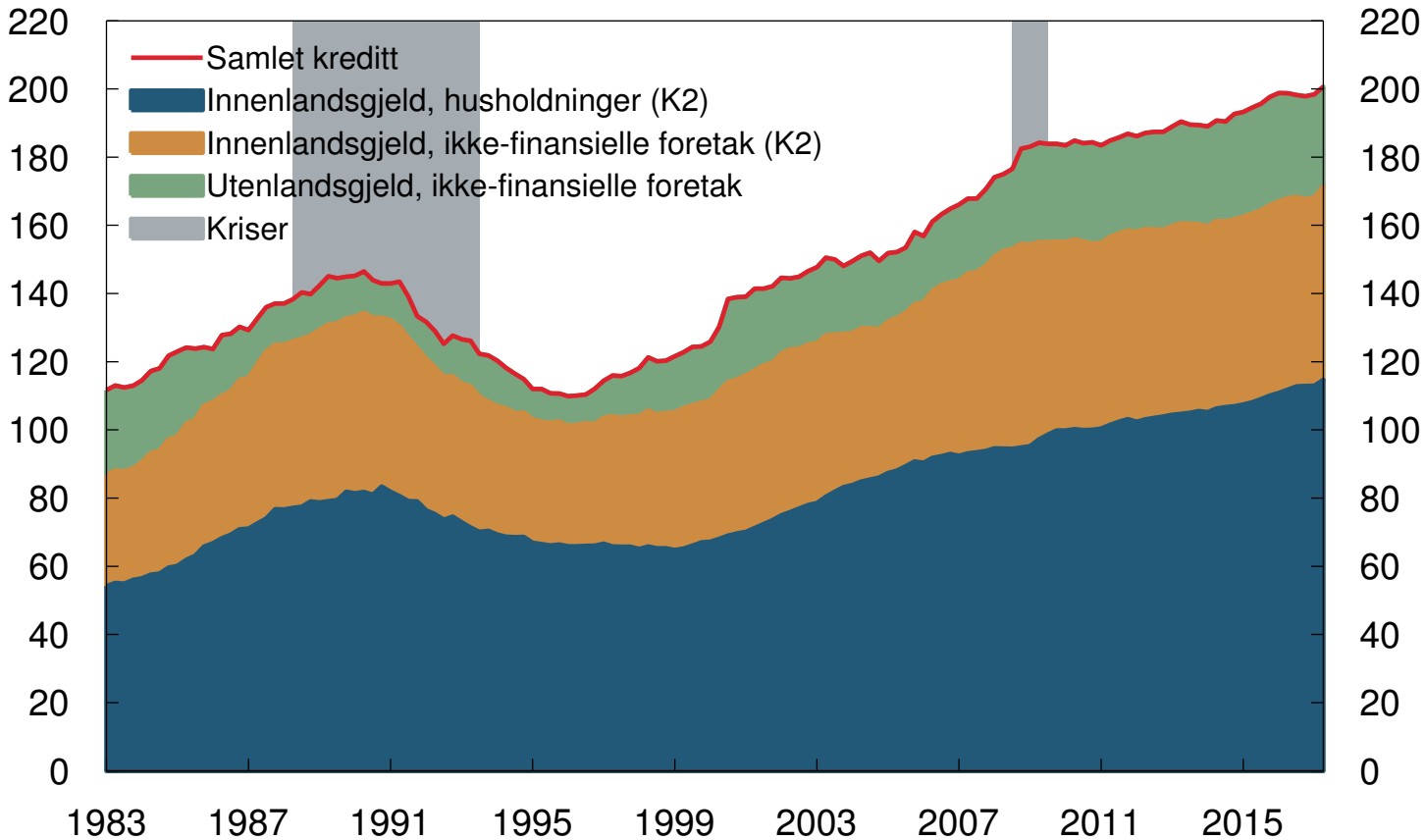
Figur 5.1 Ren kjernekapitaldekning i de største bankene i EU.¹⁾
Prosent. 4. kv. 2014 – 1. kv. 2017

1) Basert på 189 banker.

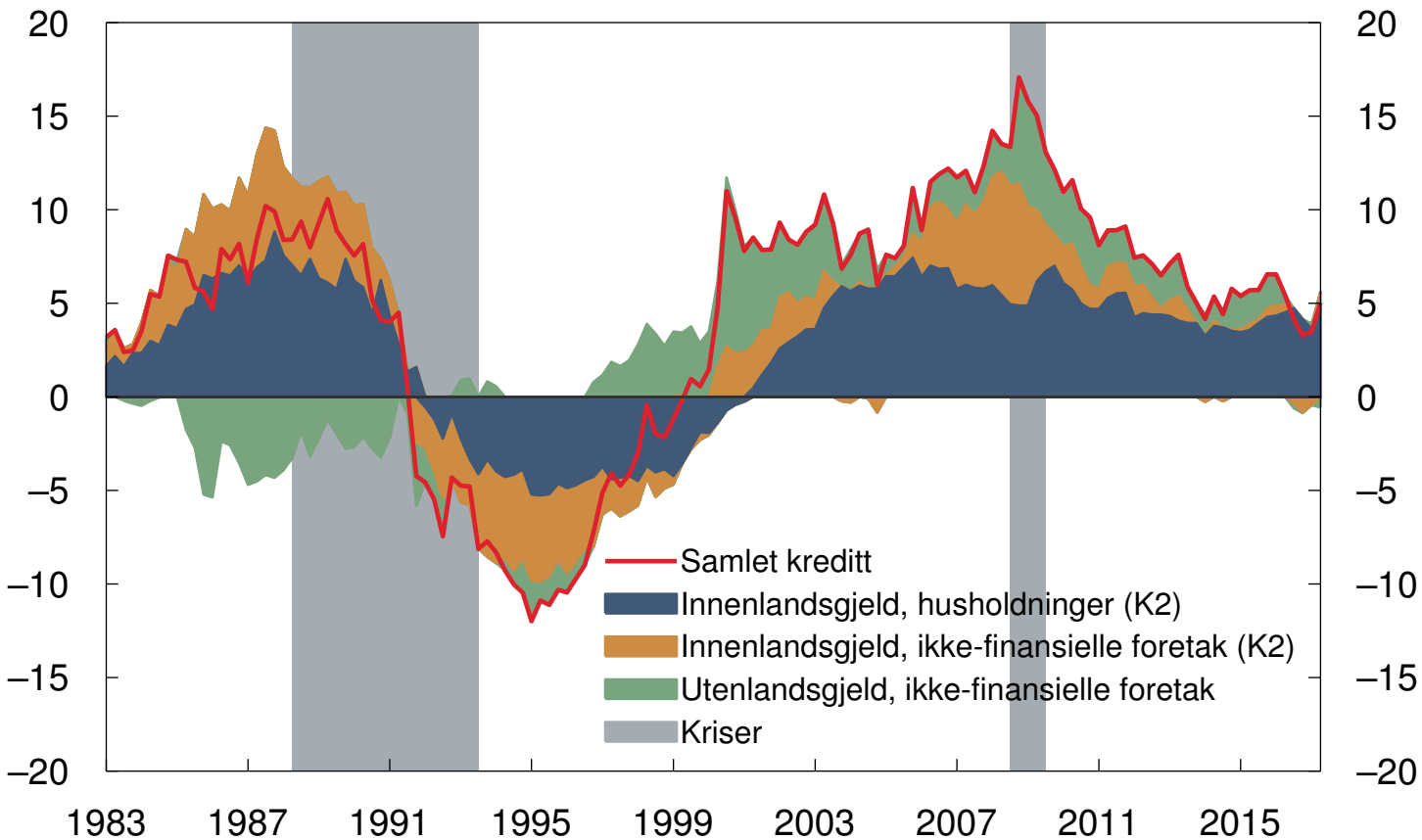
Kilde: European Banking Authority (EBA) Risk Dashboard

Figur 5.2 Kreditt for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge. Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2017

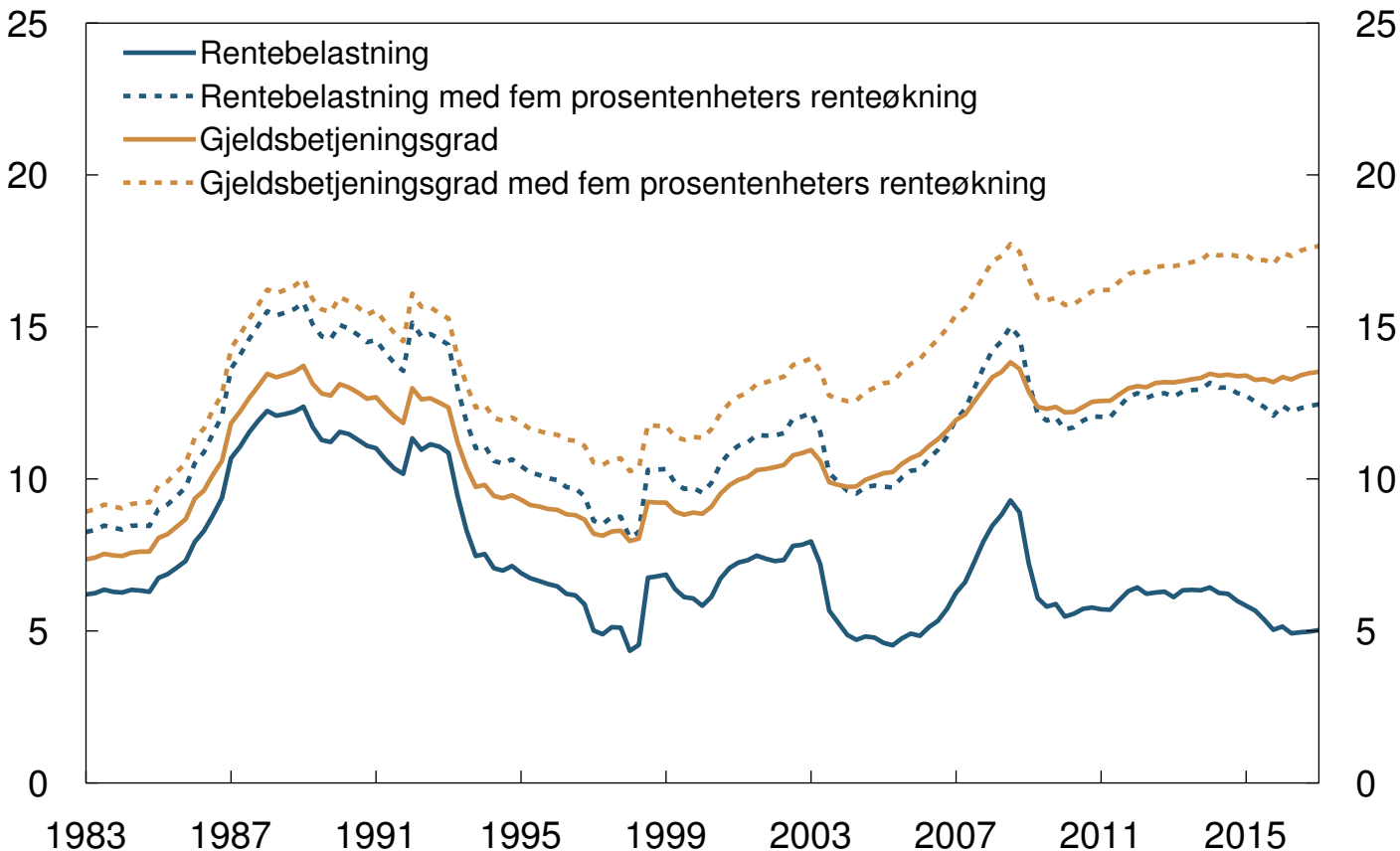
Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.3 Dekomponert kredittgap. Kreditt for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge. Avvik fra trend ved utvidet HP-filter.¹⁾
Prosentenheter. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2017

¹⁾ Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.
Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

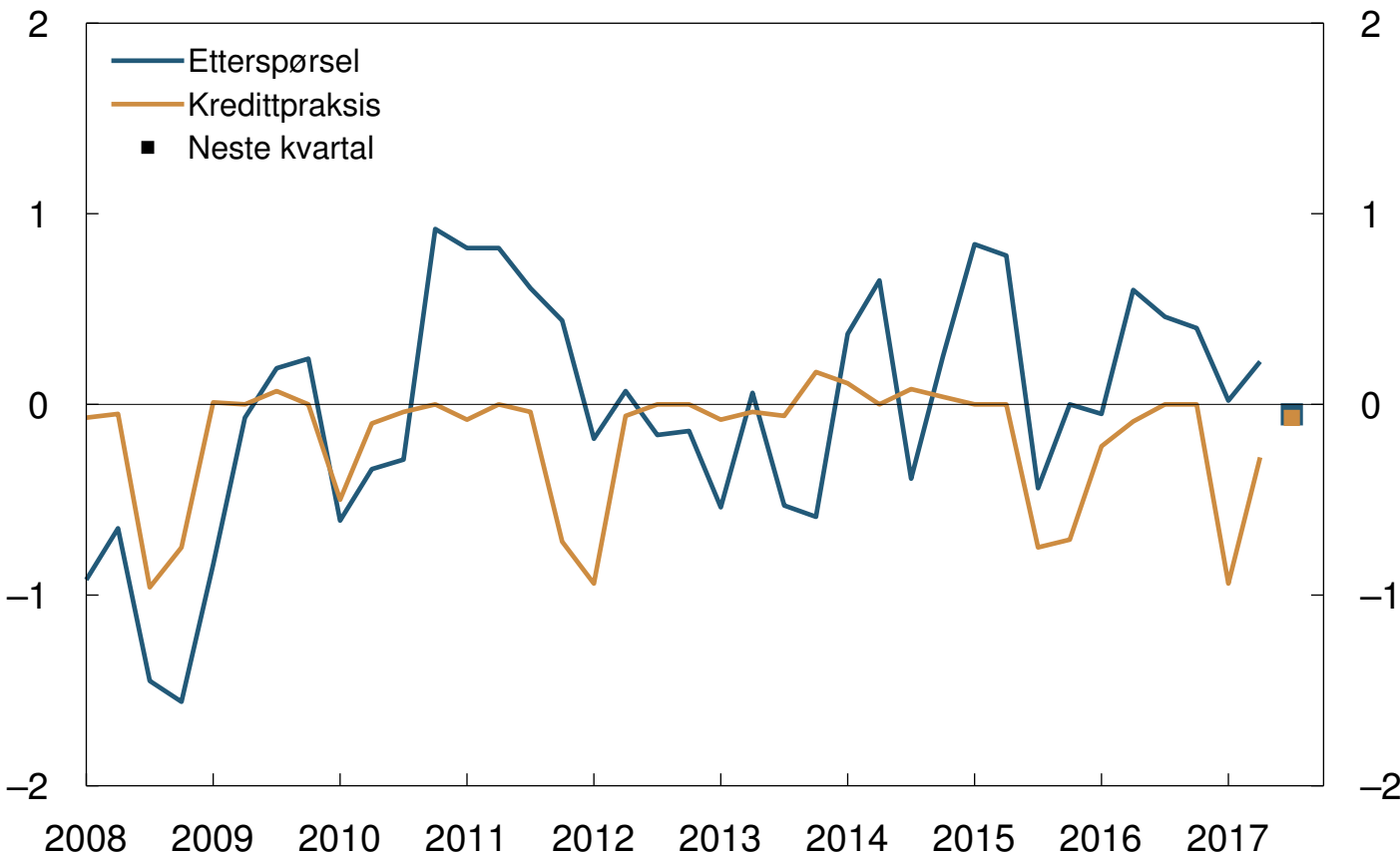
Figur 5.4 Husholdningenes rentebelastning og gjeldsbetjeningsgrad.¹⁾
Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2017

1) Rentebelastning er beregnet som renteutgifter i prosent av summen av disponibel inntekt og renteutgifter. Gjeldsbetjeningsgrad inkluderer i tillegg anslått avdrag på lånegjelden med 18 års nedbetalingstid. Disponibel inntekt er korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 2003 – 2005 og nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012. For 1. kv. 2015 – 1. kv. 2017 benyttes veksten i disponibel inntekt uten aksjeutbytte.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

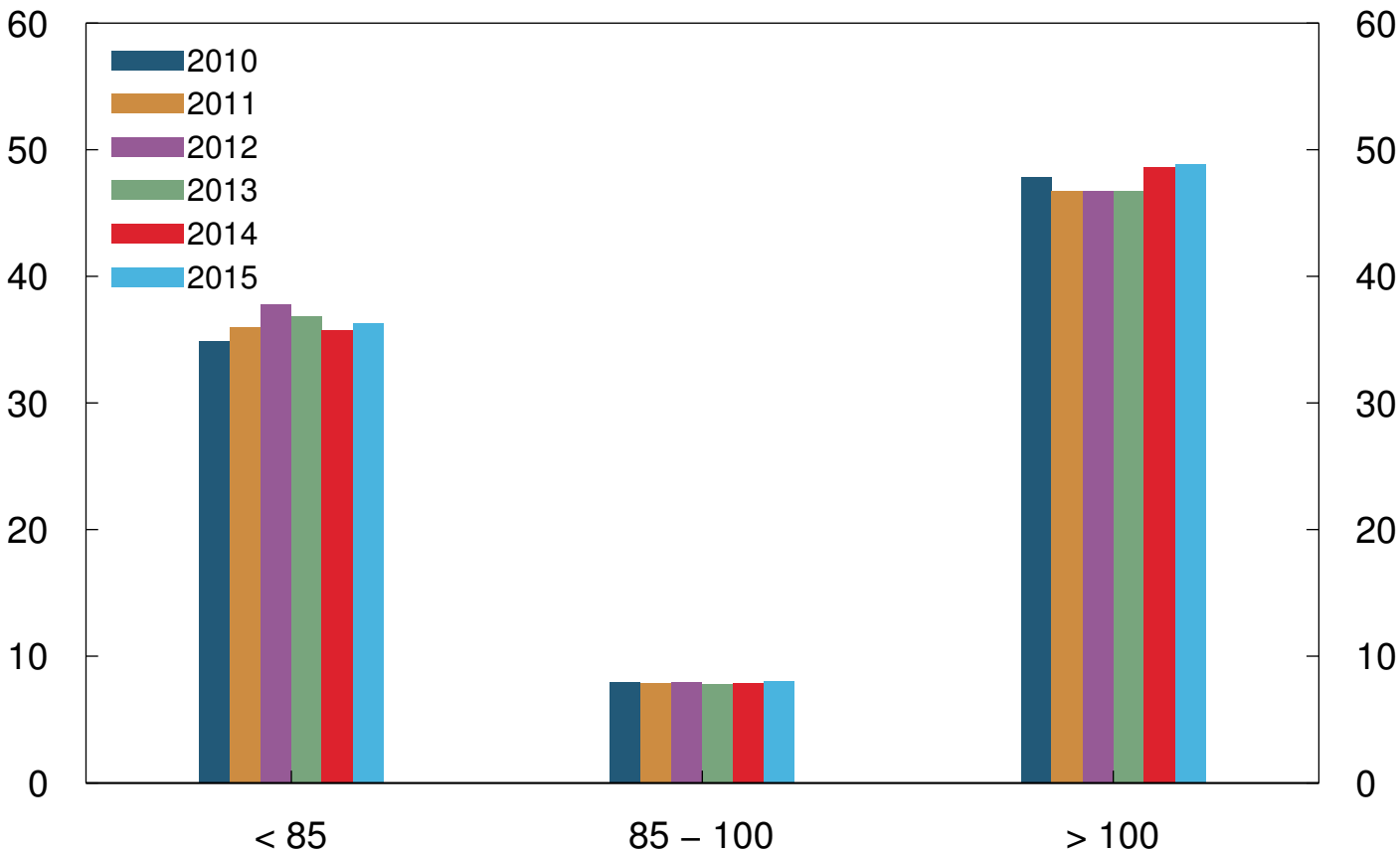
Figur 5.5 Etterspørsel etter lån og bankenes kredittpraksis.¹⁾
Endring fra foregående kvartal. Husholdninger. 1. kv. 2008 – 2. kv. 2017

1) Bankene svarer innenfor en skala på +/-2. I de aggregerte tallene er bankene vektet med størrelsen på deres balanse. Negative tall betyr lavere etterspørsel eller strammere kredittpraksis.

Kilde: Norges Banks utlånsundersøkelse

Figur 5.6 Fordeling av gjeld etter belåningsgrad.¹⁾ Andel av gjeldsvolum.²⁾
Prosent. 2010 – 2015

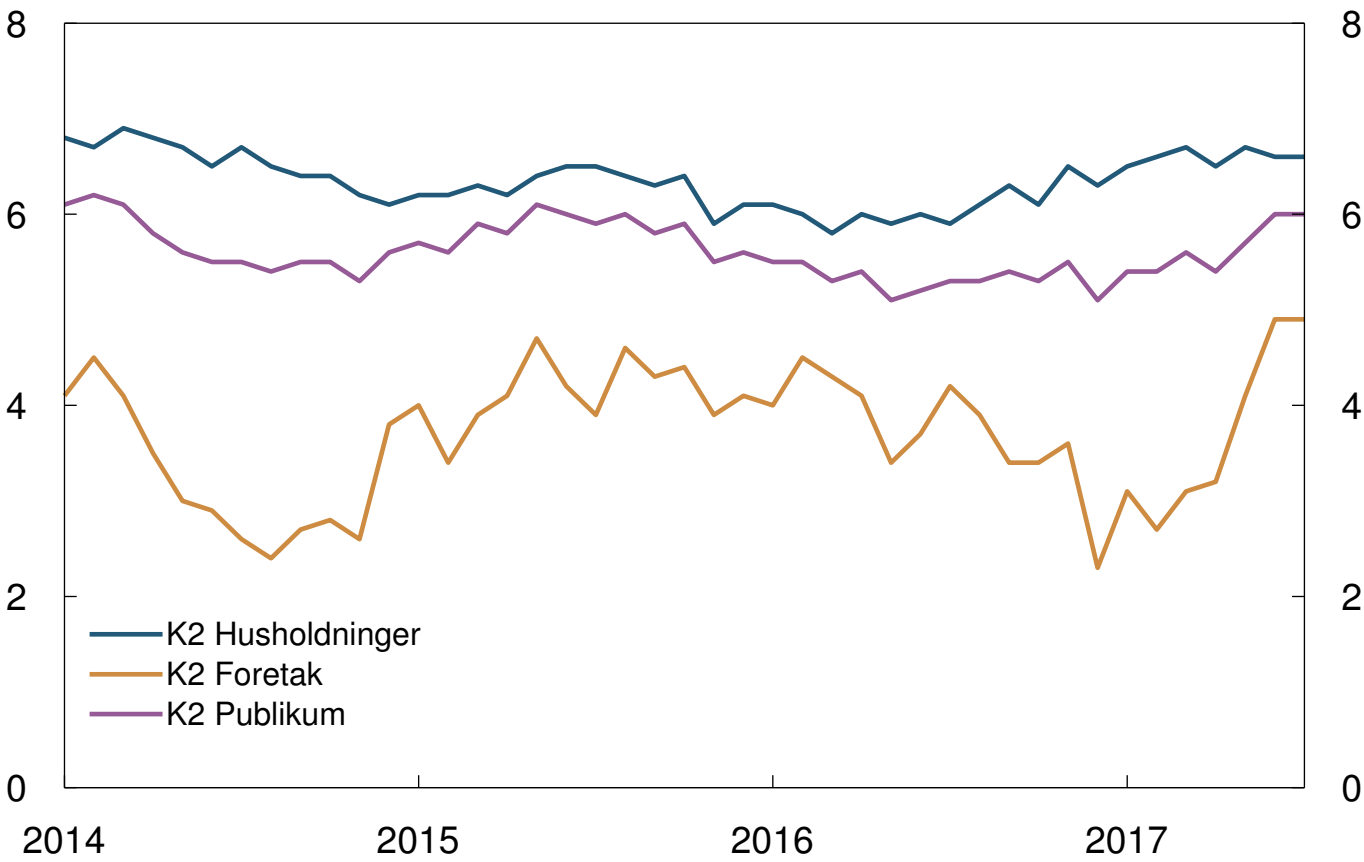

1) Samlet gjeld utenom studiegjeld.

2) Søylen for hvert år summer seg ikke til 100 prosent fordi husholdninger uten bolig, men med gjeld, er holdt utenfor.

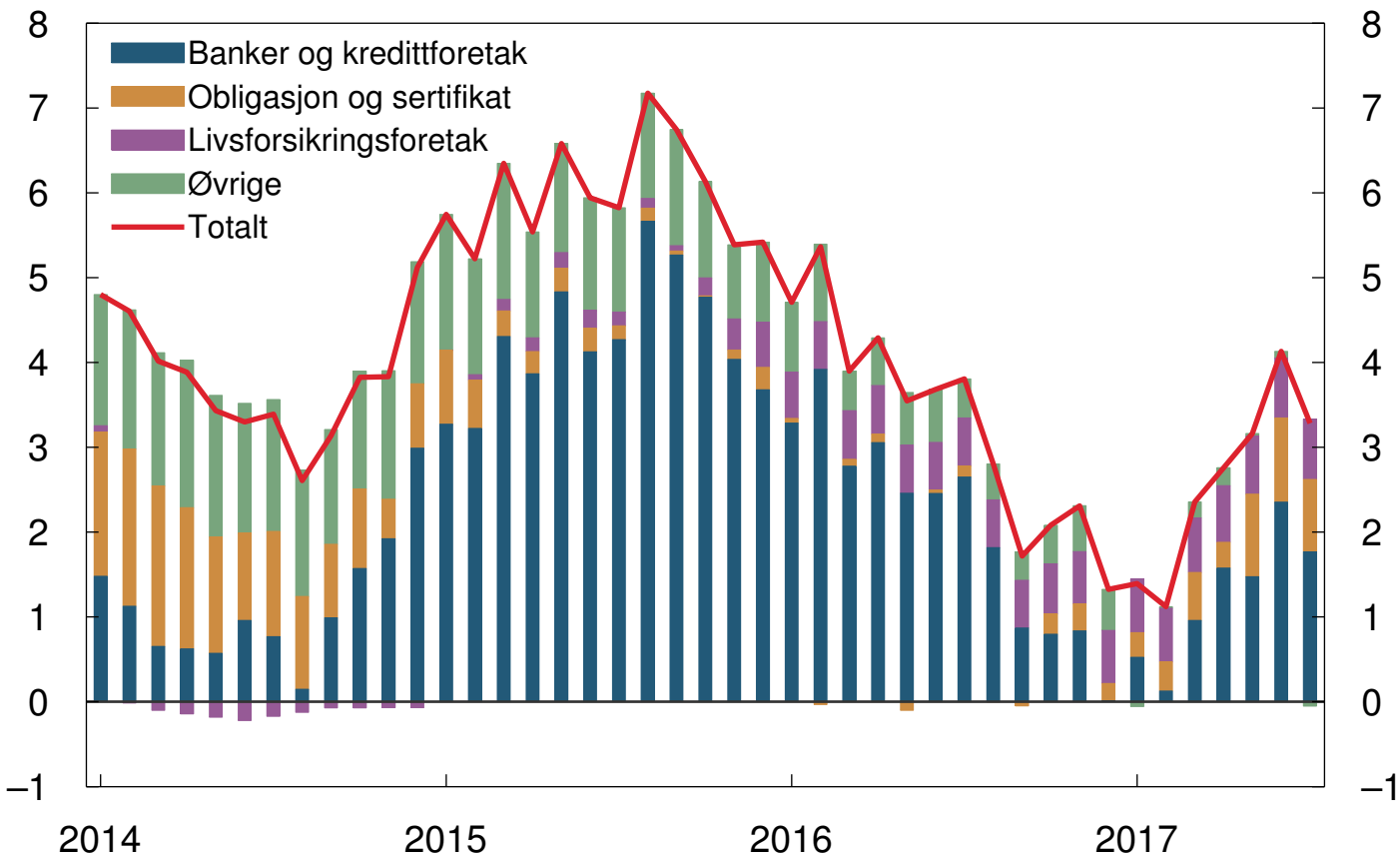
Kilder: Skatteetaten og Norges Bank

Figur 5.7 Kreditt til husholdninger og ikke-finansielle foretak i Fastlands-Norge. Tolvmånedersvekst. Prosent. Januar 2014 – juli 2017

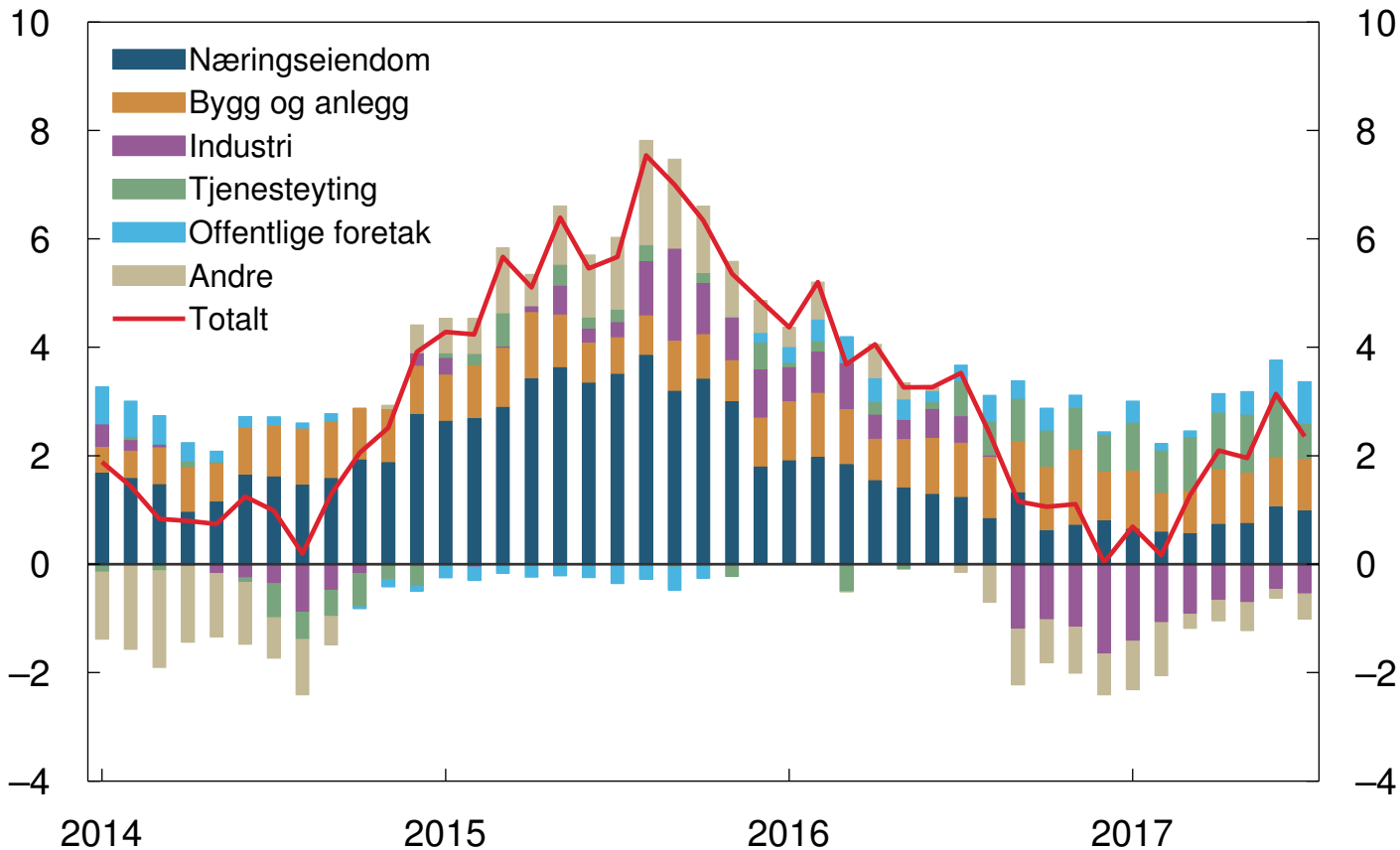
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.8 Kreditt til ikke-finansielle foretak etter kilder.
Beholdning. Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2014 – juli 2017

Kilde: Statistisk sentralbyrå

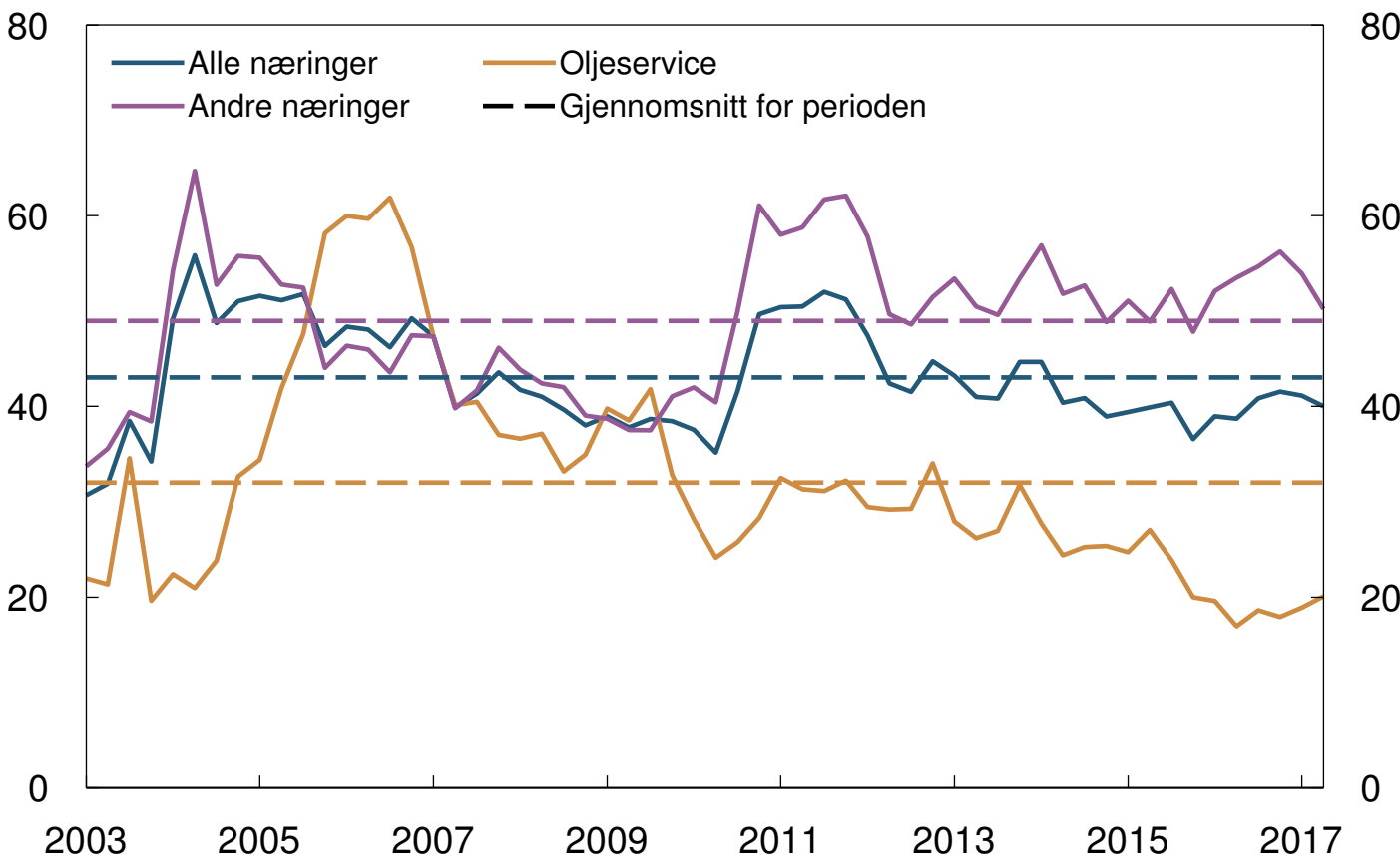
Figur 5.9 Banker og kredittforetaks utlån til ulike næringer.
Tolv månedersvekst i beholdning. Prosent. Januar 2014 – juli 2017

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.10 Gjeldsbetjeningsevne¹⁾ og historiske gjennomsnitt.

Børsnoterte foretak.²⁾ Prosent. 1. kv. 2003 – 2. kv. 2017

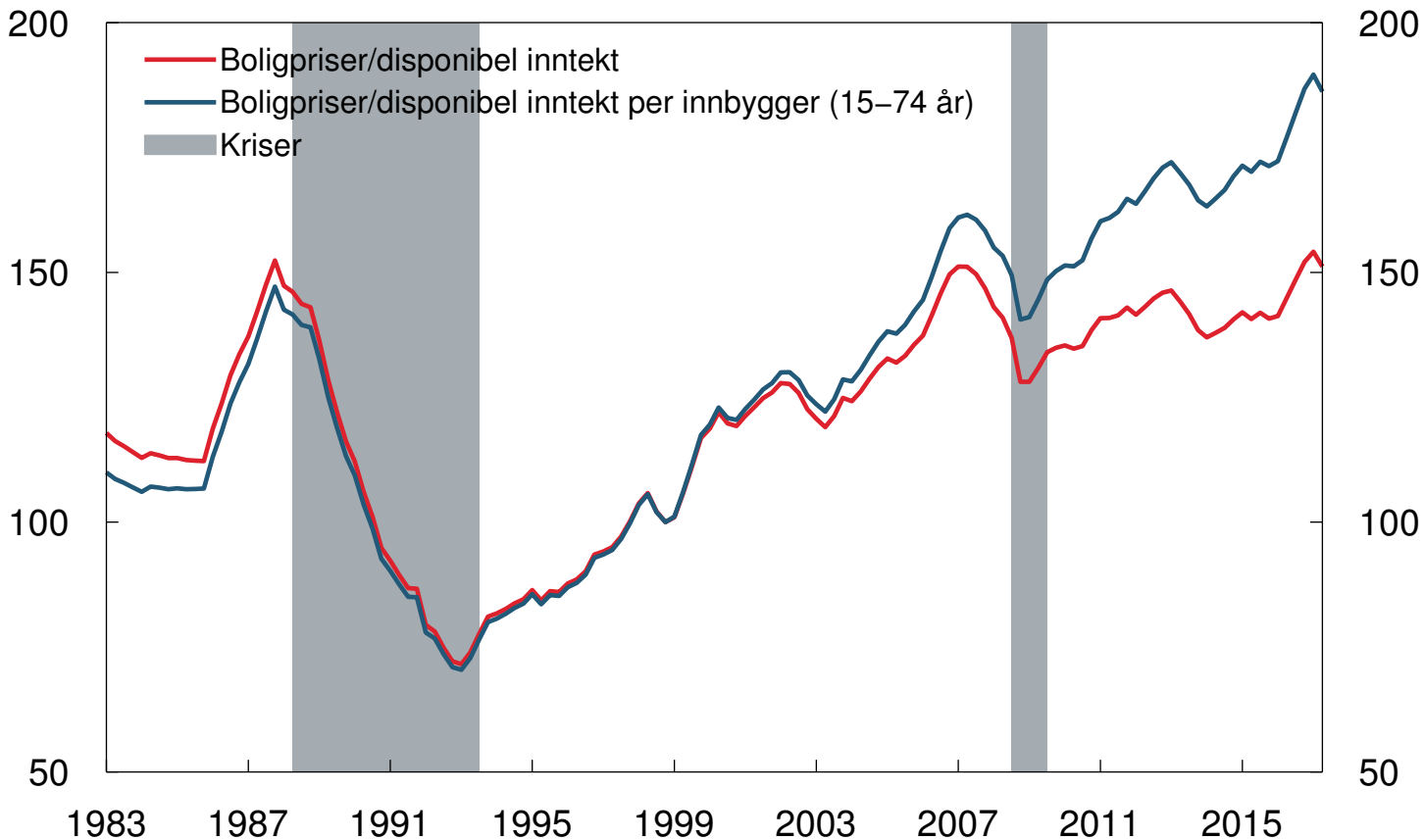

1) Driftsresultat før driftsmessige av- og nedskrivninger (EBITDA) siste fire kvartaler i prosent av netto rentebærende gjeld.

2) Norskregistrerte ikke-finansielle foretak på Oslo Børs, ekskludert foretak innen utvinning av olje og gass. Norsk Hydro er ekskludert t.o.m. 3. kv. 2007.

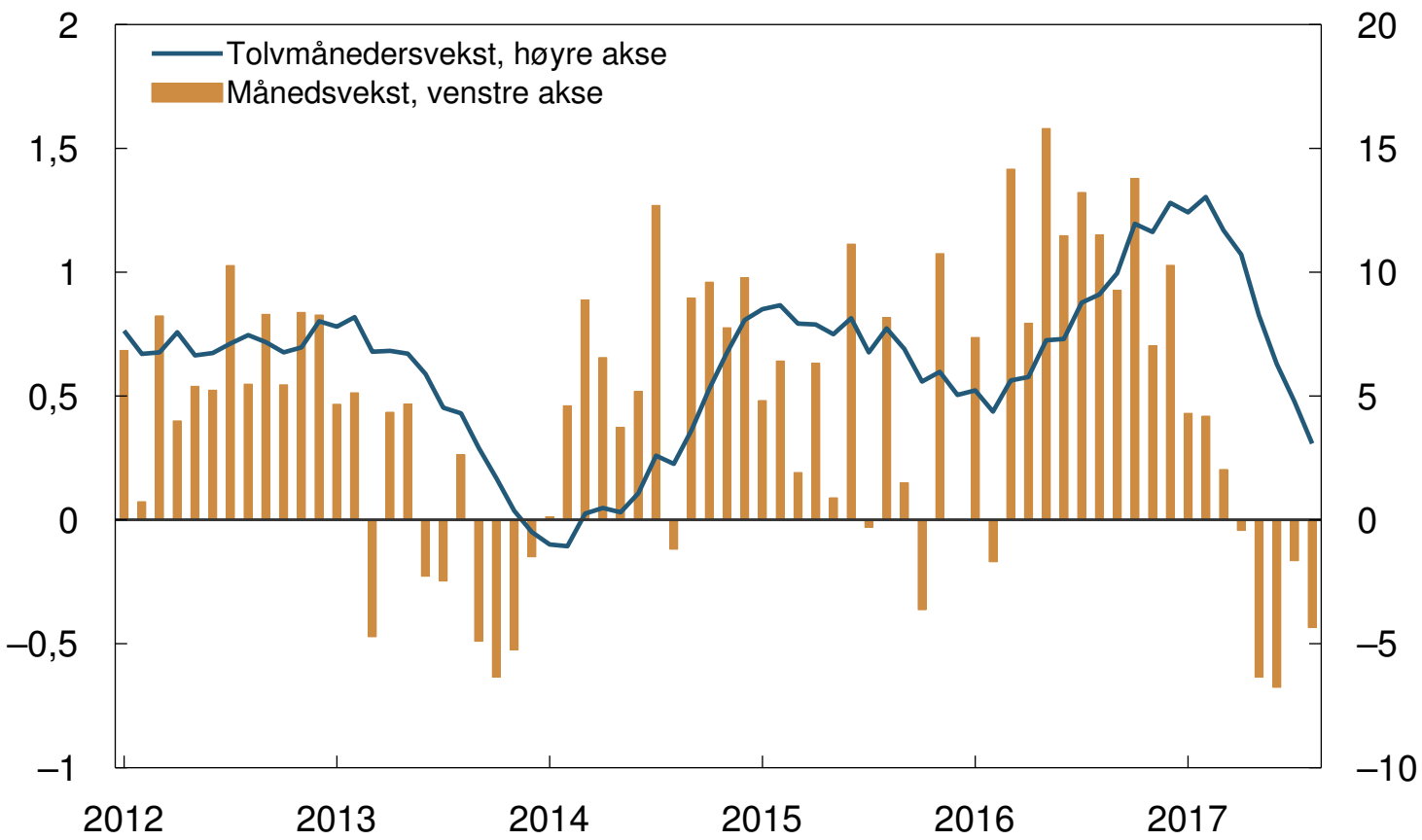
Kilder: Bloomberg og Norges Bank

Figur 5.11 Boligpriser i forhold til disponibel inntekt.¹⁾
Indeks. 4. kv. 1998 = 100. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2017

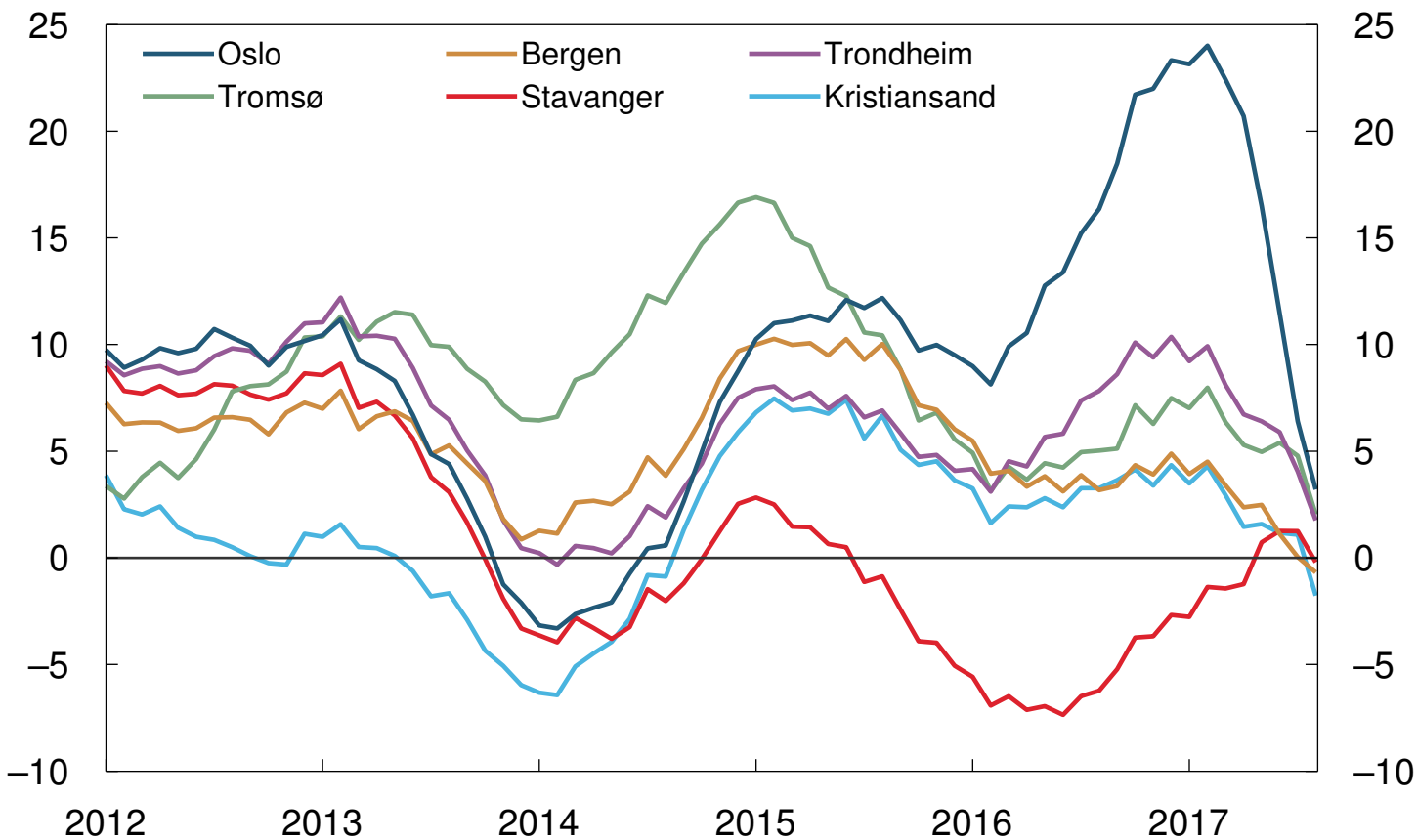
1) Disponibel inntekt er korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 2003 – 2005 og nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012. For 1. kv. 2015 – 2. kv. 2017 benyttes veksten i disponibel inntekt uten aksjeutbytte. Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF), Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.12 Boligpriser. Tolvmånedersvekst og sesongjustert månedsvekst. Prosent. Januar 2012 – august 2017

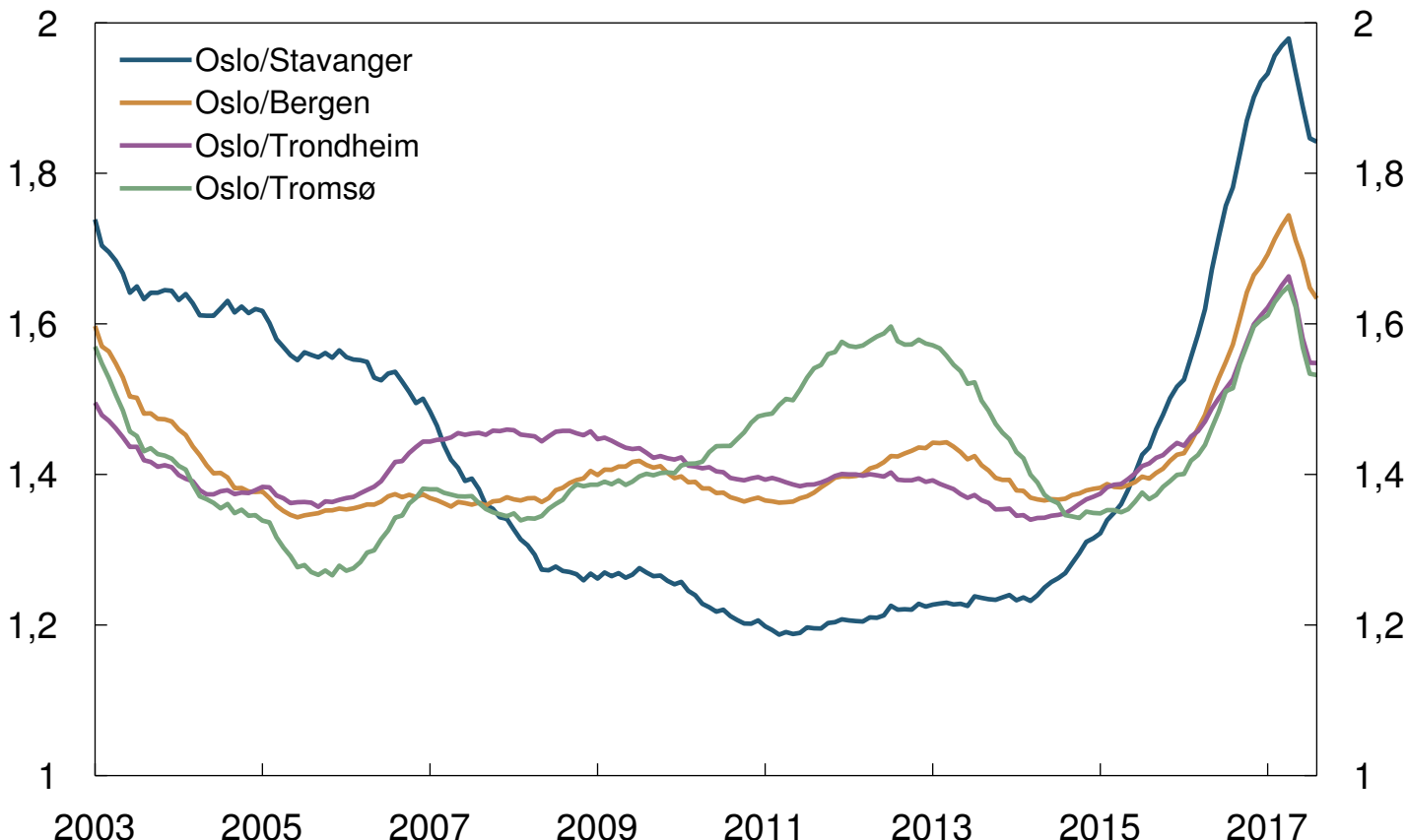
Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

Figur 5.13 Boligpriser. Tolv månedersvekst.
Prosent. Januar 2012 – august 2017

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

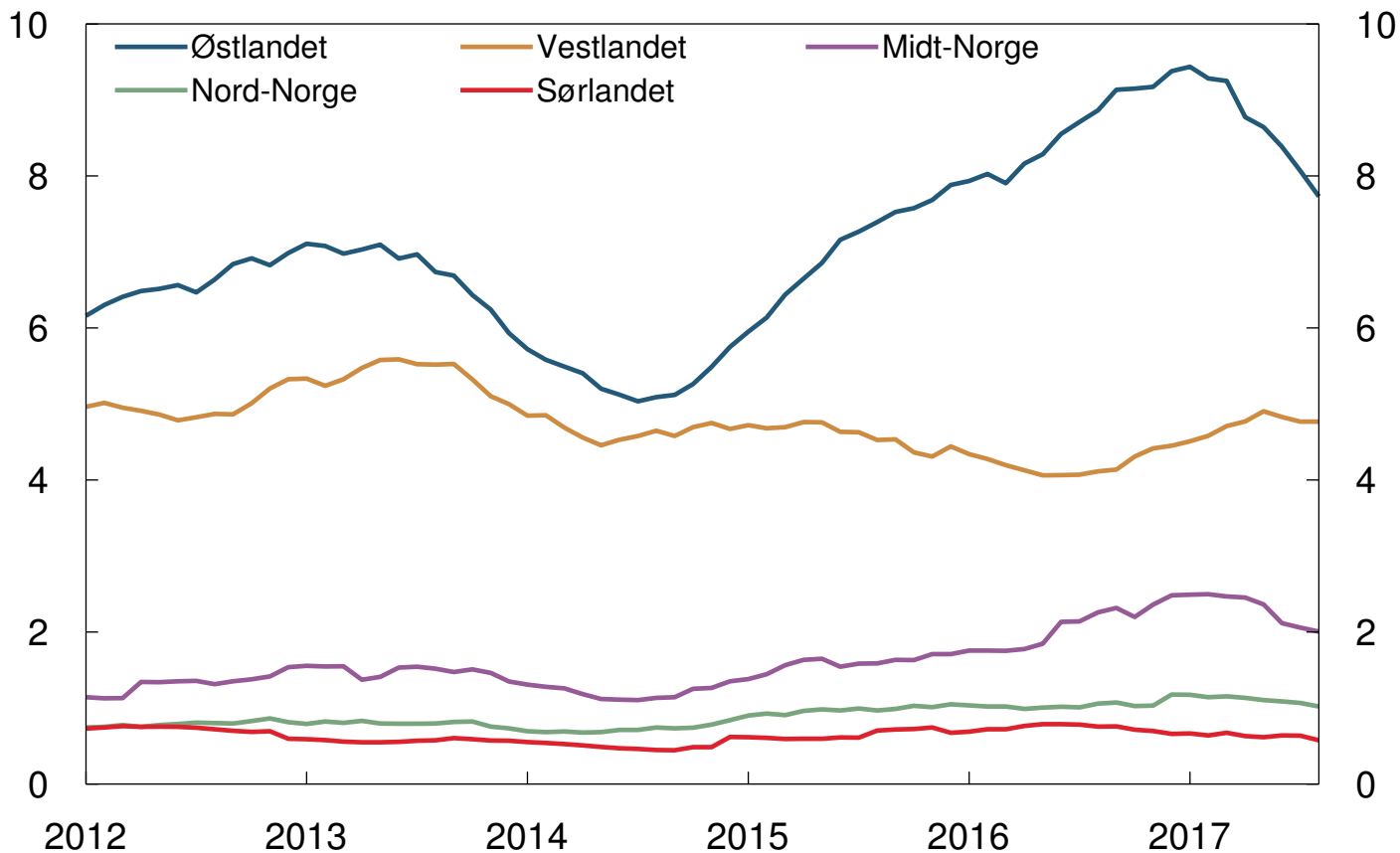
Figur 5.14 Gjennomsnittlig kvadratmeterpris i Oslo i forhold til andre byer.¹⁾
Januar 2003 – august 2017

1) Kvadratmeterpris ved utgangen av august er beregnet basert på observasjoner siste seks måneder. Historiske tall for kvadratmeterpris er konstruert ved å skjøte på veksten i boligprisindeksene til de ulike byene.

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

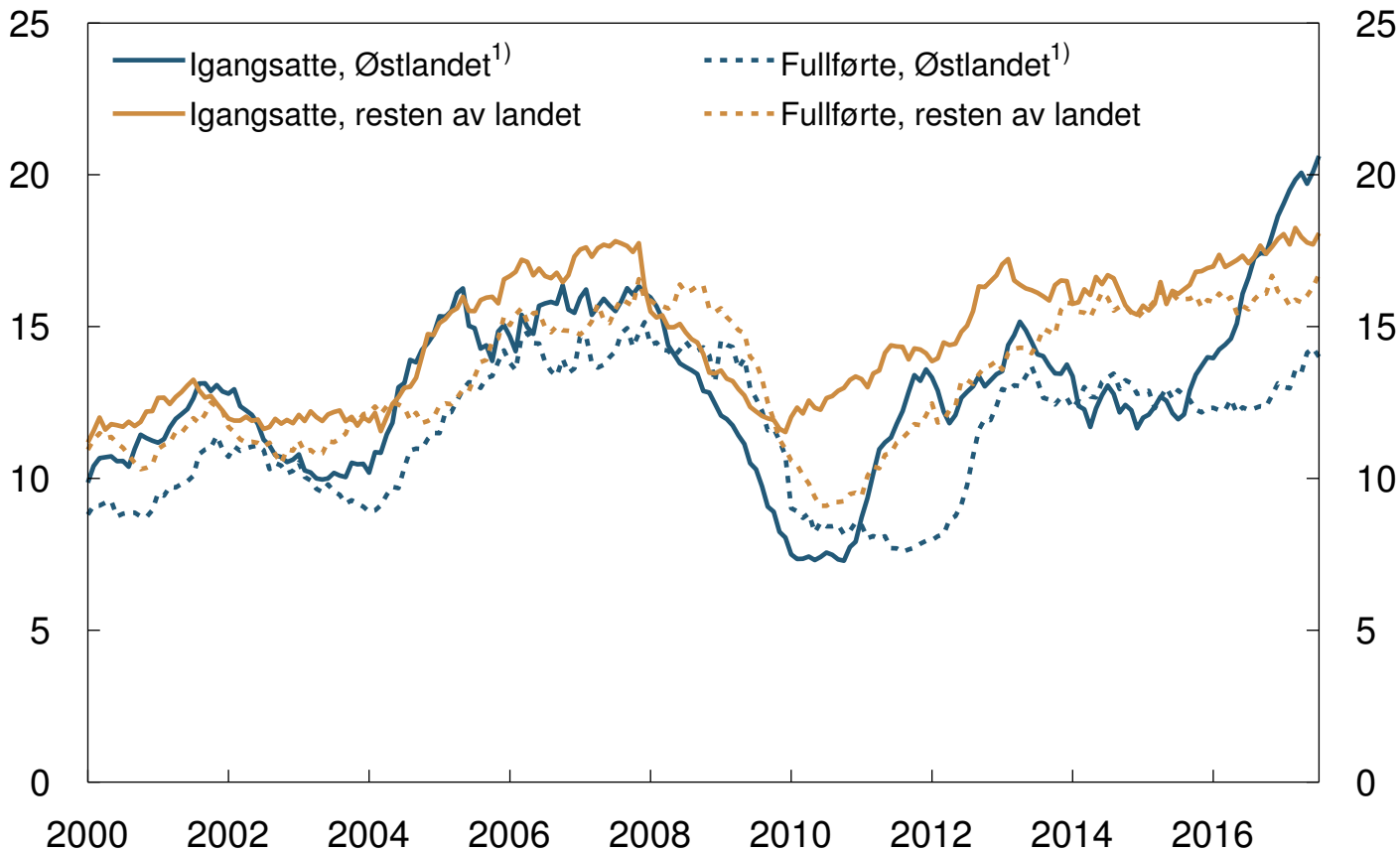
Figur 5.15 Nyboligsalg. Antall i tusen.
Sum siste tolv måneder. Januar 2012 – august 2017

Kilder: Boligprodusentenes forening, Prognosesenteret og Norges Bank

Figur 5.16 Igangsatte og fullførte boliger.

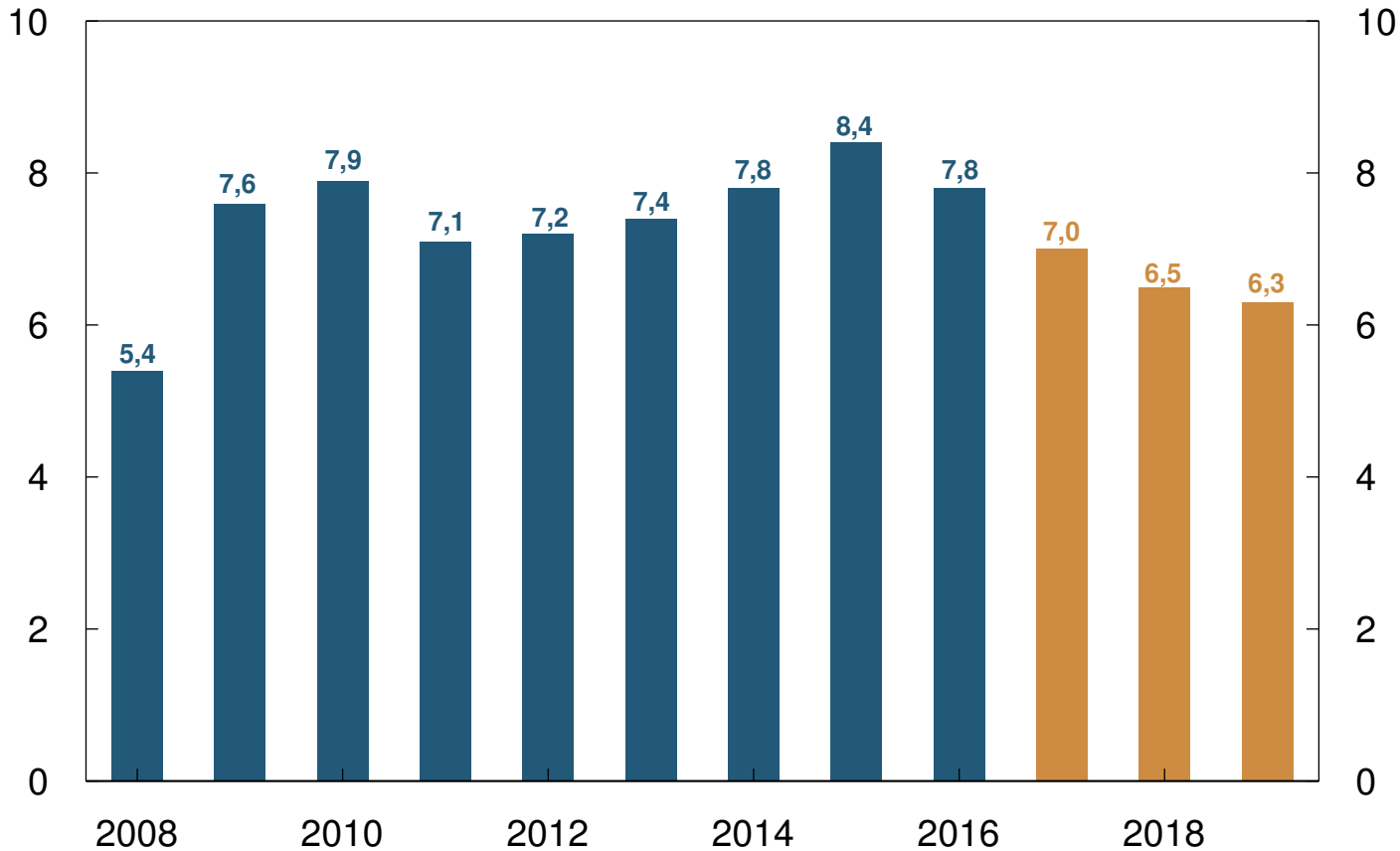
Antall i tusen. Sum siste tolv måneder. Januar 2000 – juli 2017

1) Akershus, Buskerud, Hedmark, Oppland, Oslo, Telemark, Vestfold og Østfold.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.17 Kontorledighet i Oslo og Bærum ved utgangen av året.¹⁾
Prosent. 2008 – 2019²⁾

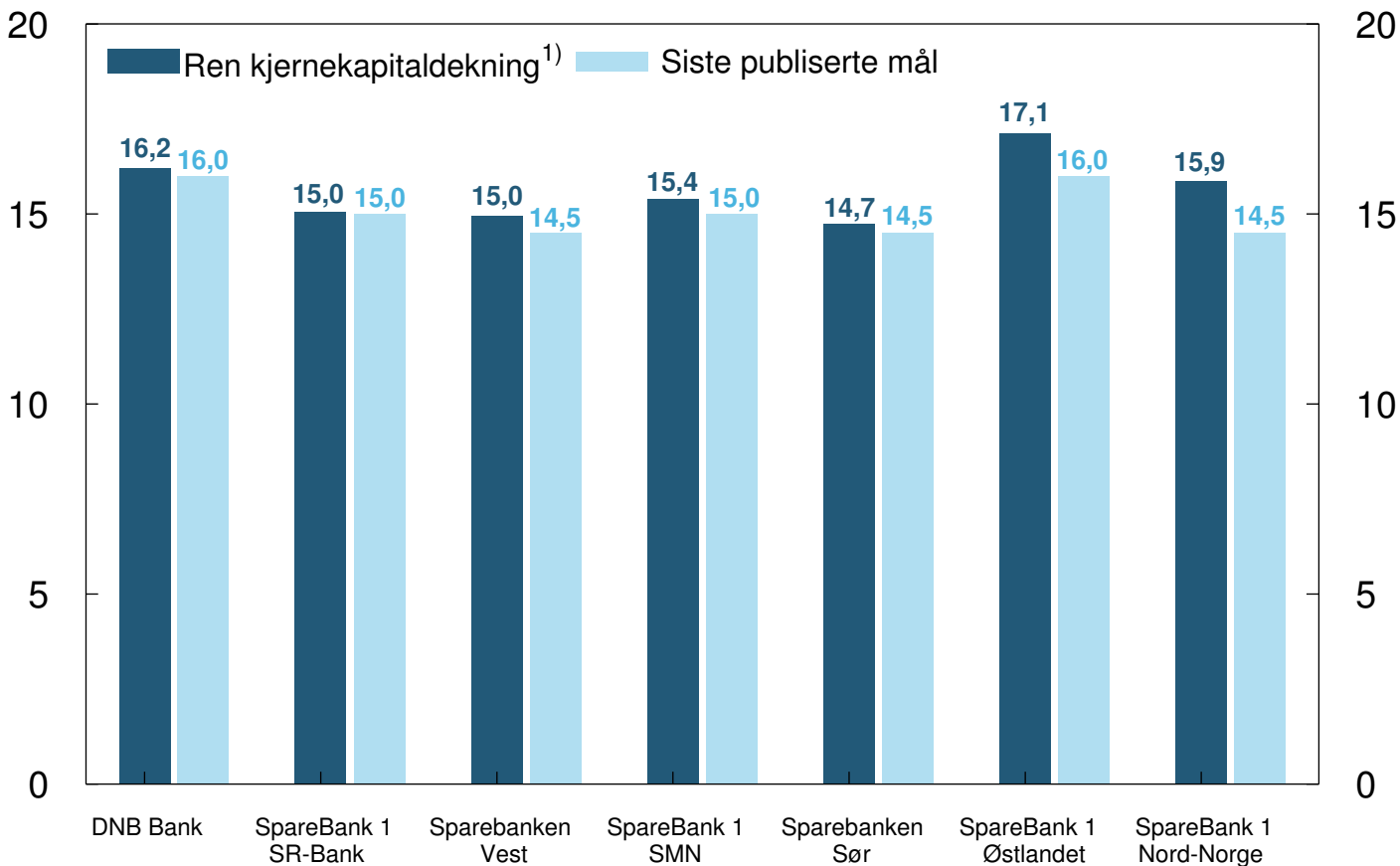

1) Beregnet som gjennomsnitt av anslag fra ulike analysemiljøer per 30. juni 2017.

2) Anslag for 2017 – 2019.

Kilde: Entra

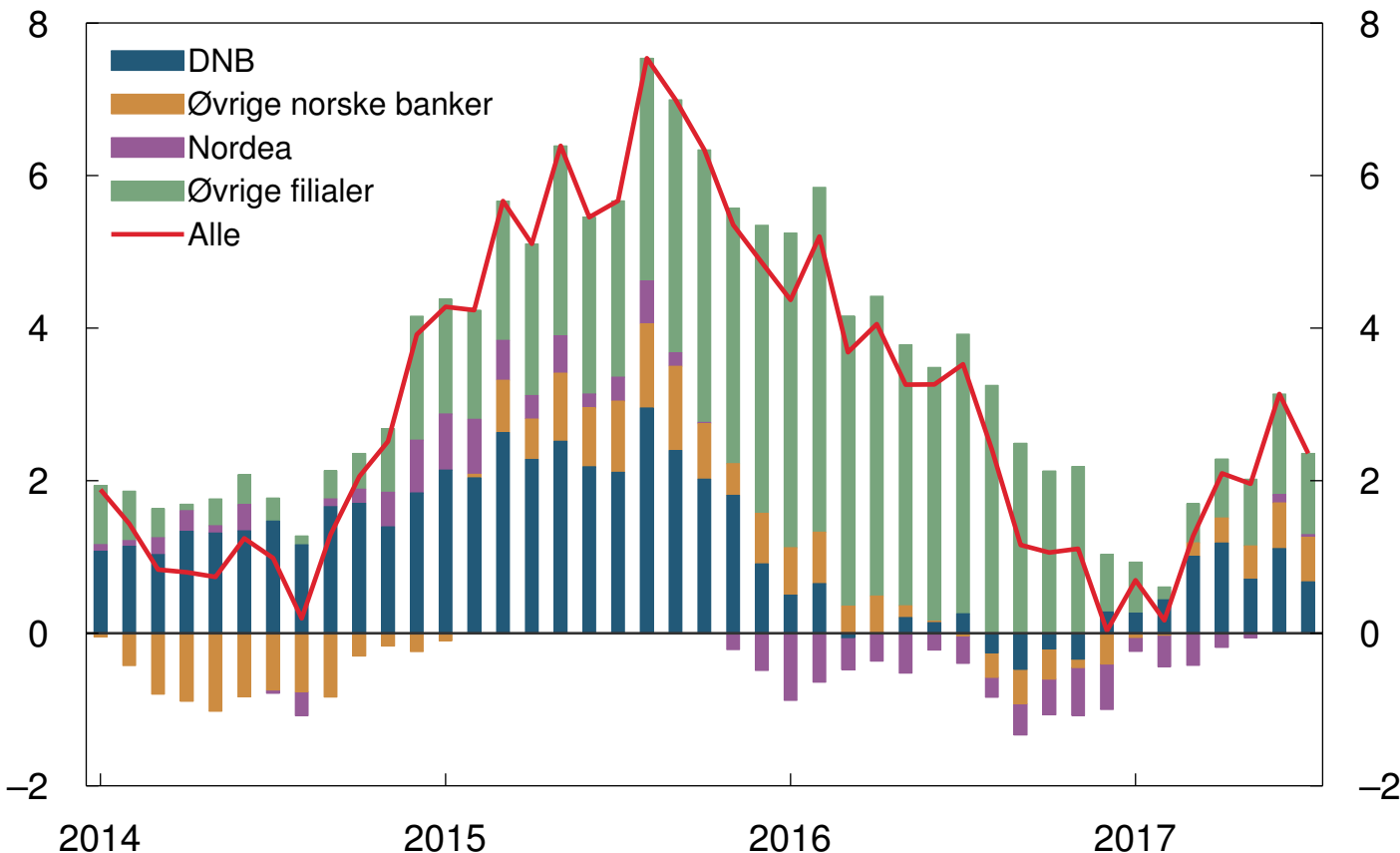
Figur 5.18 Ren kjernekapitaldekning i store norske banker per 2. kv. 2017 og bankenes mål for ren kjernekapitaldekning. Prosent

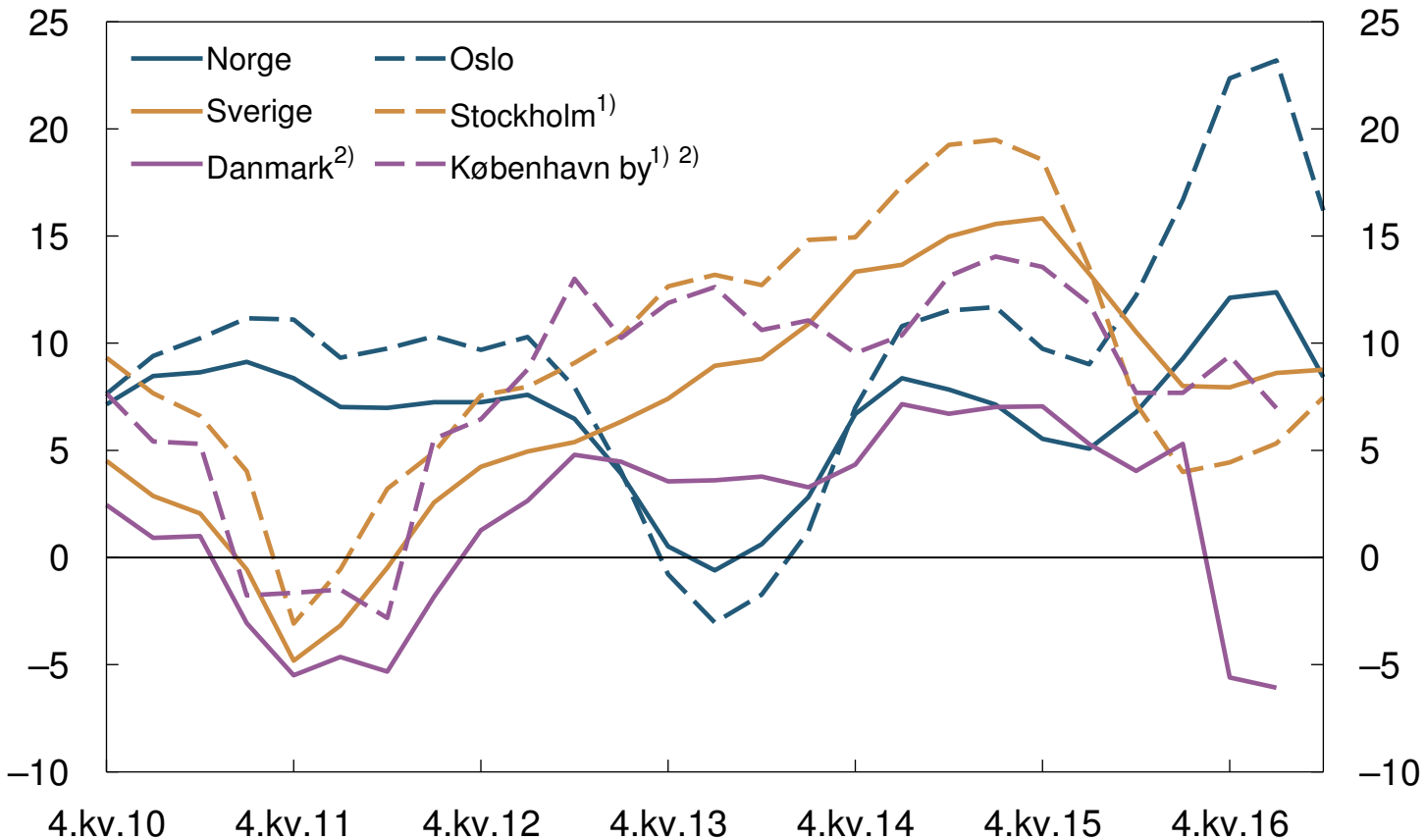
1) Inkludert hele resultatet for første halvår 2017.

Kilder: Bankenes kvartalsrapporter og Norges Bank

Figur 5.19 Utlån til ikke-finansielle foretak fra banker og kredittforetak. Beholdning. Tolvmånedersvekst. Prosent. Januar 2014 – juli 2017

Figur 5.20 Boligpriser i utvalgte land og hovedsteder.
Firekvartalersvekst. Prosent. 4.kv. 2010 – 2.kv. 2017

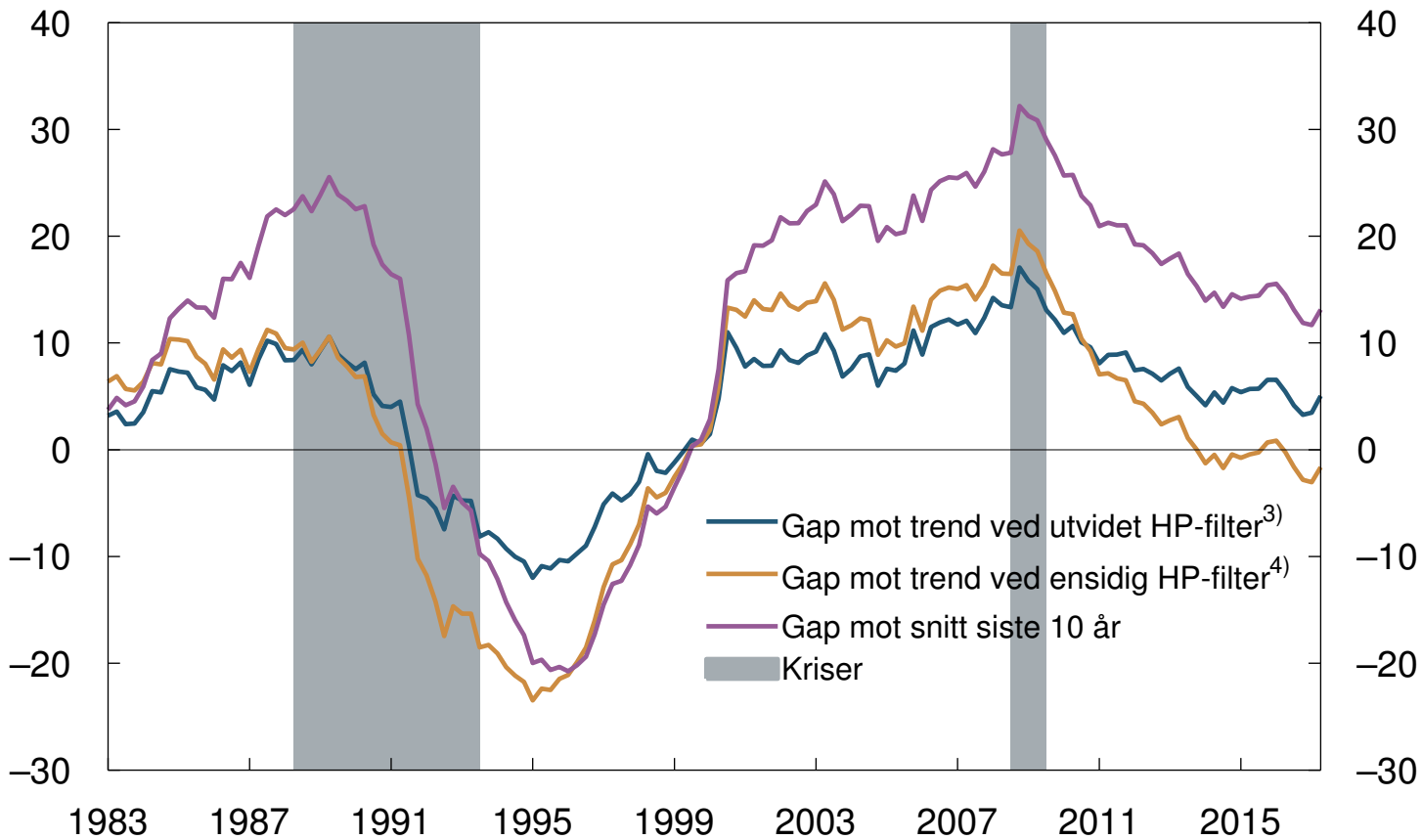

1) Kun leiligheter.

2) Siste observasjon 1. kv. 2017.

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Statistics Denmark og Valueguard

Figur 5.21 Kredittgap. Samlet kreditt for Fastlands-Norge¹⁾ som andel av BNP for Fastlands-Norge. Avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosentenheter.
1. kv. 1983 – 2. kv. 2017

1) Summen av K2 husholdninger og K3 ikke-finansielle foretak i Fastlands-Norge (alle ikke-finansielle foretak før 1995). K3 ikke-finansielle foretak inneholder K2 ikke-finansielle foretak og utenlandsgjeld i Fastlands-Norge.

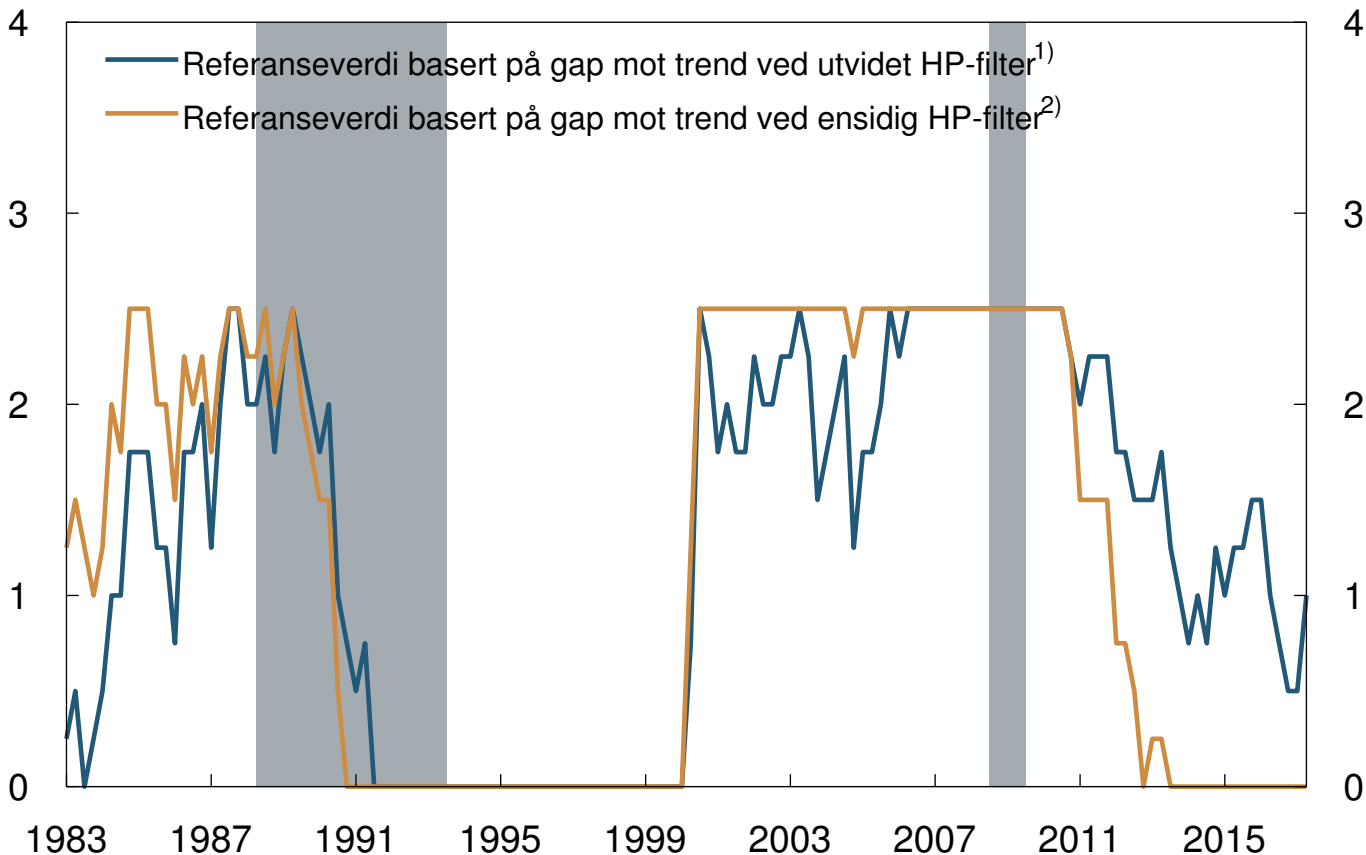
2) Trendene er beregnet basert på data fra 4. kv. 1975.

3) Ensidig Hodrick Prescott-filteer beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

4) Ensidig Hodrick Prescott-filteer. Lambda = 400 000.

Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.22 Referanseverdier for den motsykliske kapitalbufferen ved ulike trendberegninger. Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2017

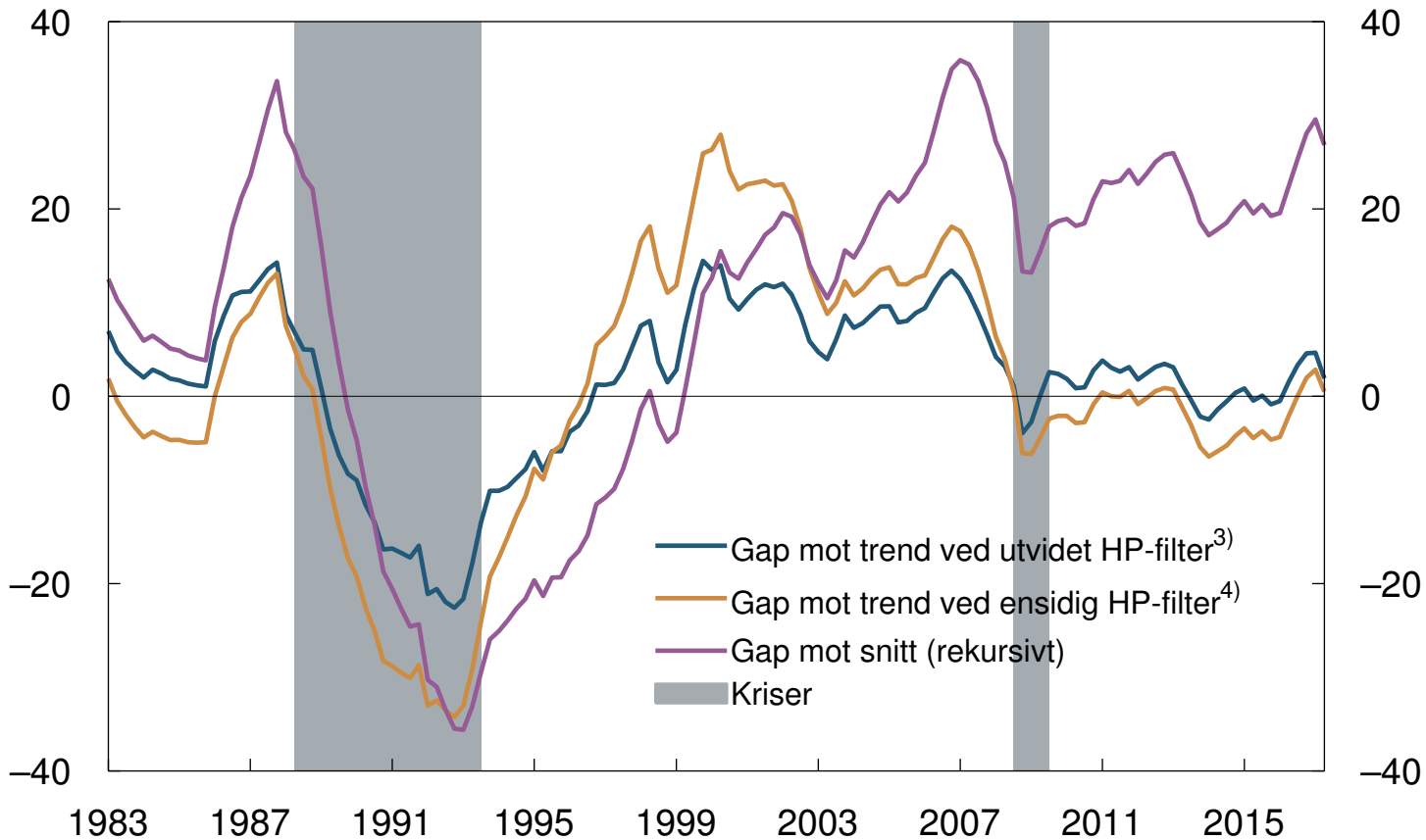

1) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

2) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000.

Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.23 Boligprisgap. Boligpriser i forhold til disponibel inntekt¹⁾ som avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2017

1) Disponibel inntekt er korrigeret for anslått reinvestert aksjeutbytte i 2003 – 2005 og nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012. For 1. kv. 2015 – 2. kv. 2017 benyttes veksten i disponibel inntekt uten aksjeutbytte.

2) Trendene er beregnet basert på data fra 4. kv. 1978.

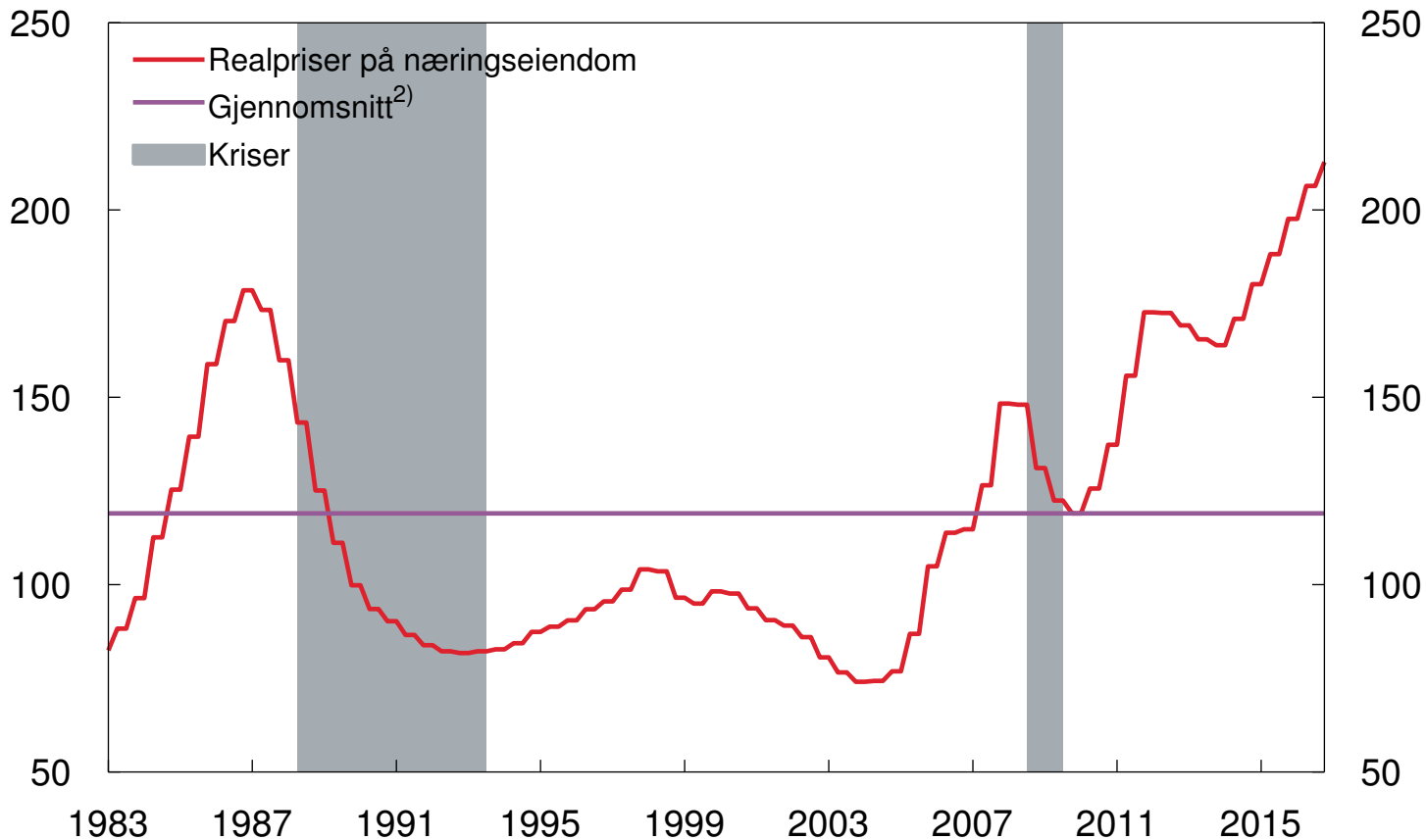
3) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

4) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000.

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF),

Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.24 Realpriser på næringsseiendom.¹⁾
Indeks. 1998 = 100. 1. kv. 1983 – 4. kv. 2016

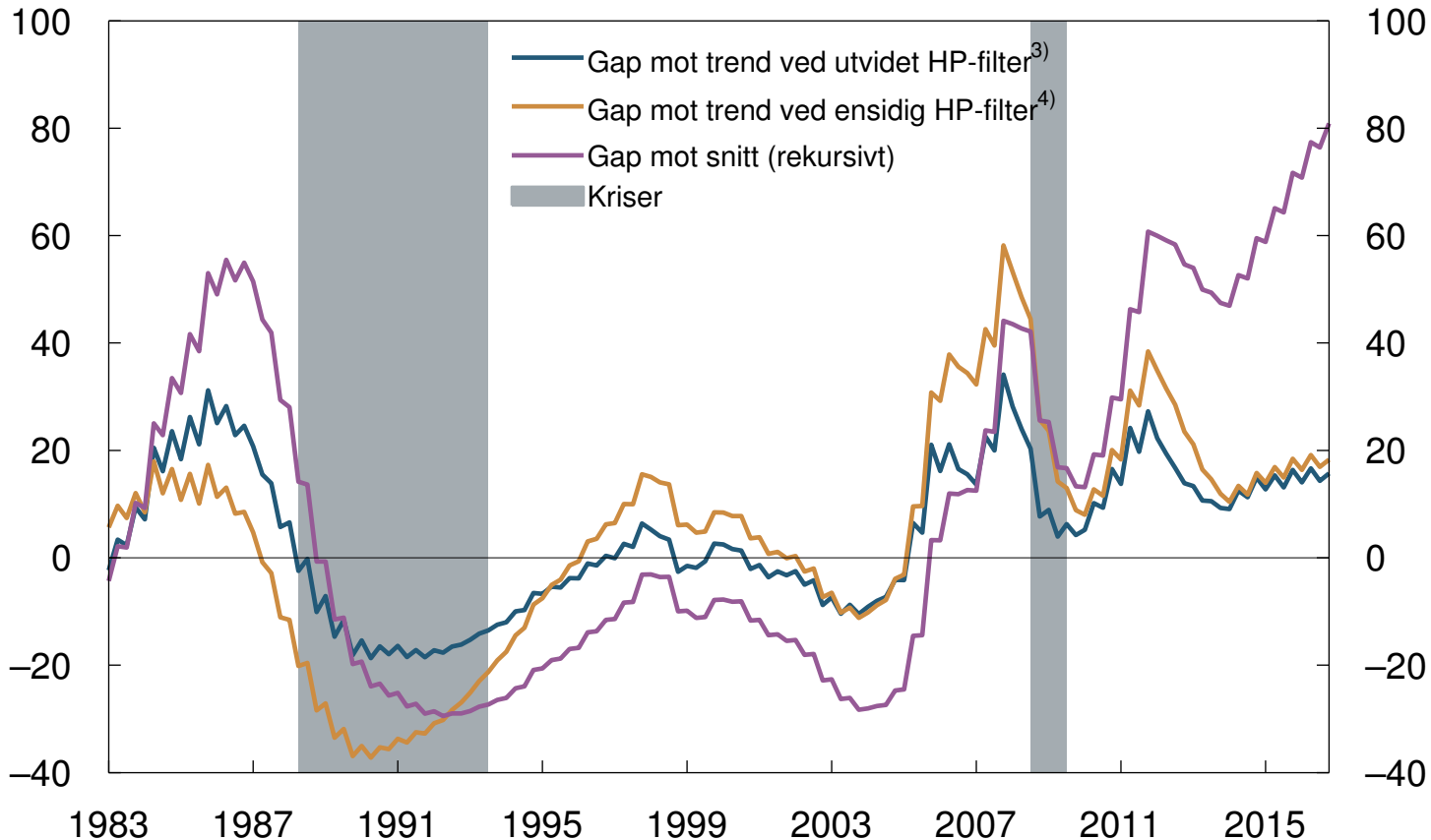

1) Beregnede salgspriser på kontorlokaler av høy standard, sentralt i Oslo. Deflatert med BNP-deflatoren for Fastlands-Norge.

2) Basert på data fra 2. kv. 1981.

Kilder: Dagens Næringsliv, OPAK, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.25 Næringseiendomsprisgap. Realpriser på næringseiendom¹⁾ som avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosent. 1. kv. 1983 – 4. kv. 2016

1) Beregnede salgspriser på kontorlokaler av høy standard, sentralt i Oslo deflatert med BNP-deflatoren for Fastlands-Norge.

2) Trendene er beregnet basert på data fra 2. kv. 1981.

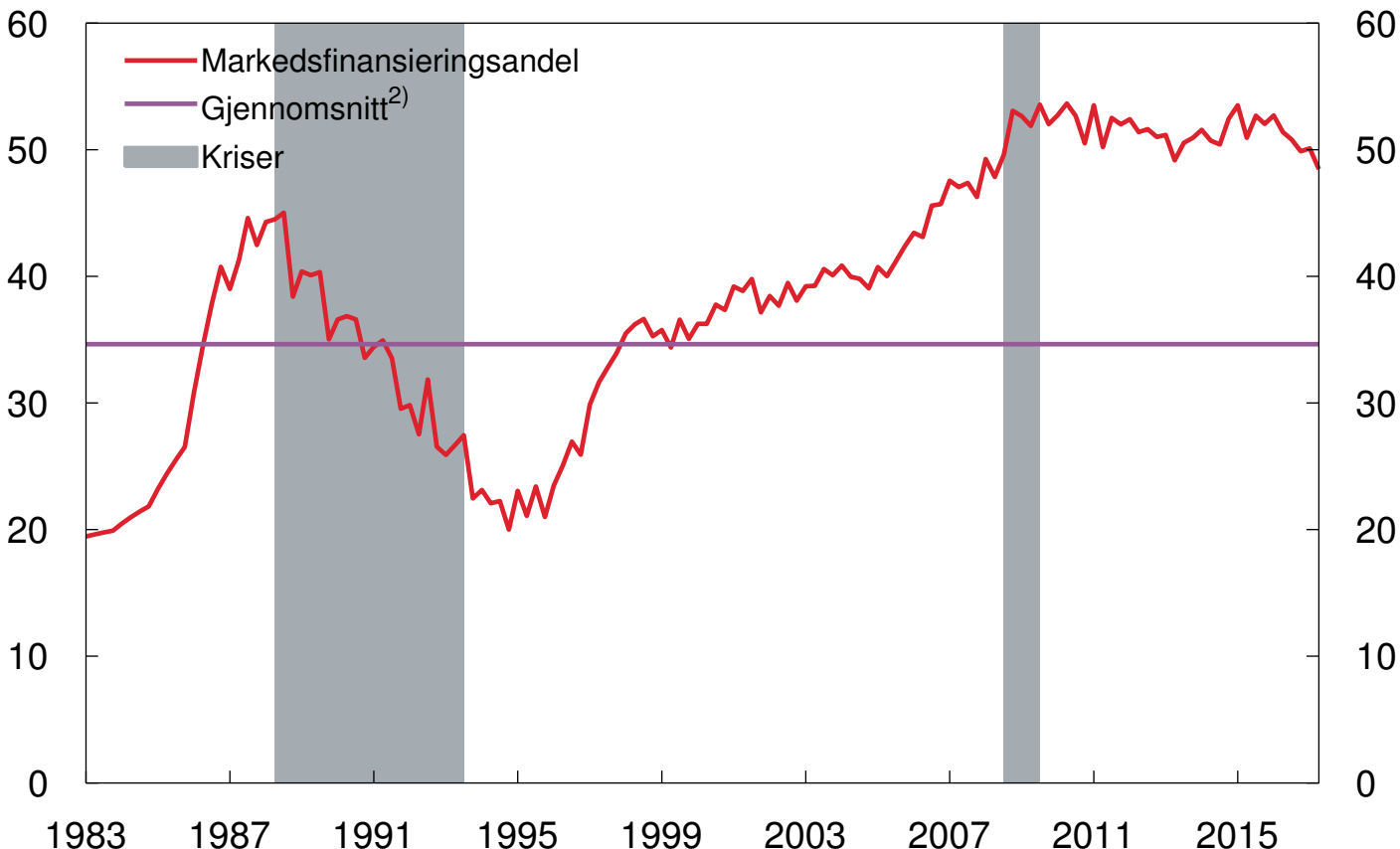
3) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

4) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000.

Kilder: Dagens Næringsliv, OPAK, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.26 Bankenes¹⁾ markedsfinansieringsandel.

Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2017

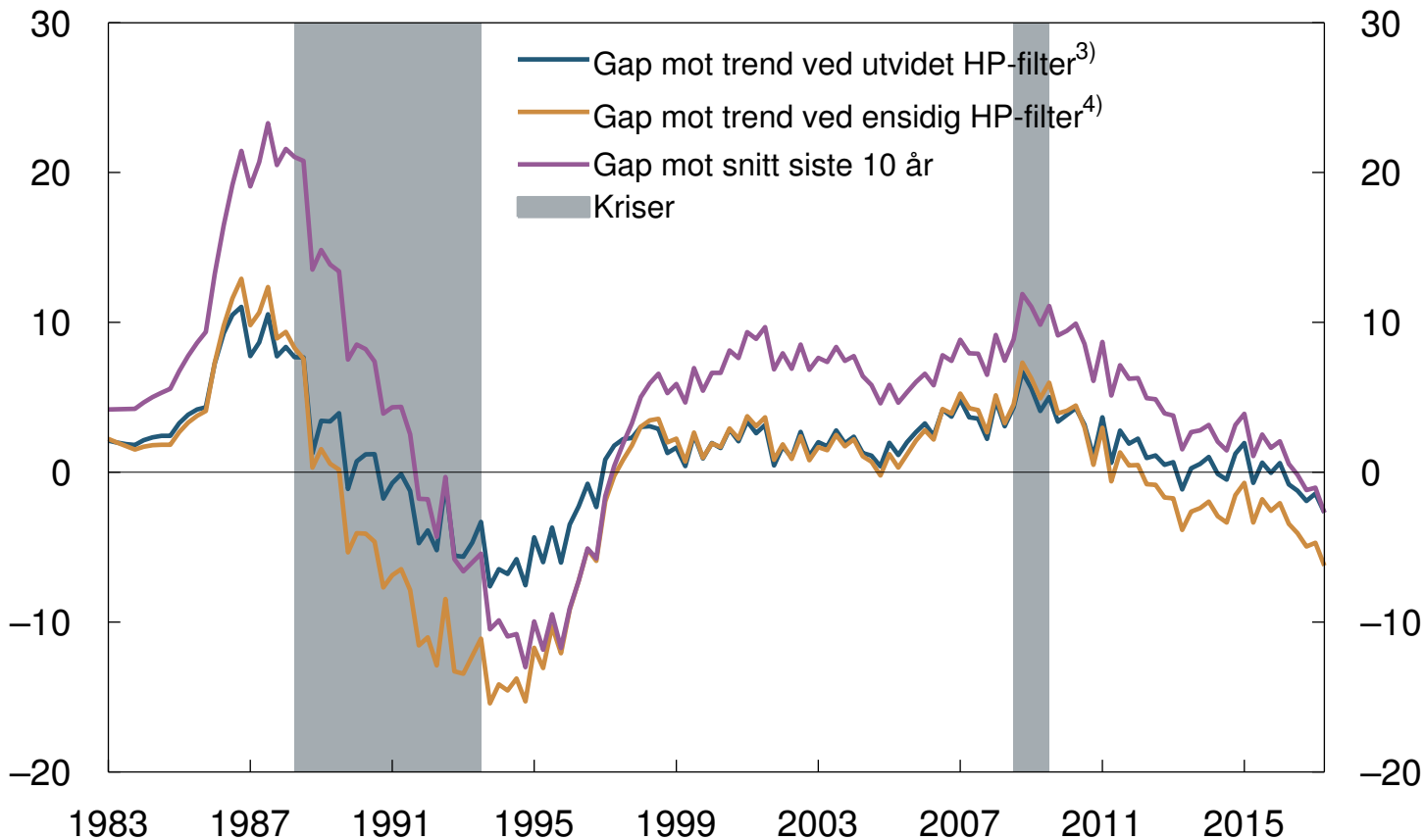

1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker.

2) Basert på data fra 4. kv. 1975.

Kilde: Norges Bank

Figur 5.27 Markedsfinansieringsgap. Bankenes¹⁾ markedsfinansieringsandel som avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosentenheter. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2017

1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker.

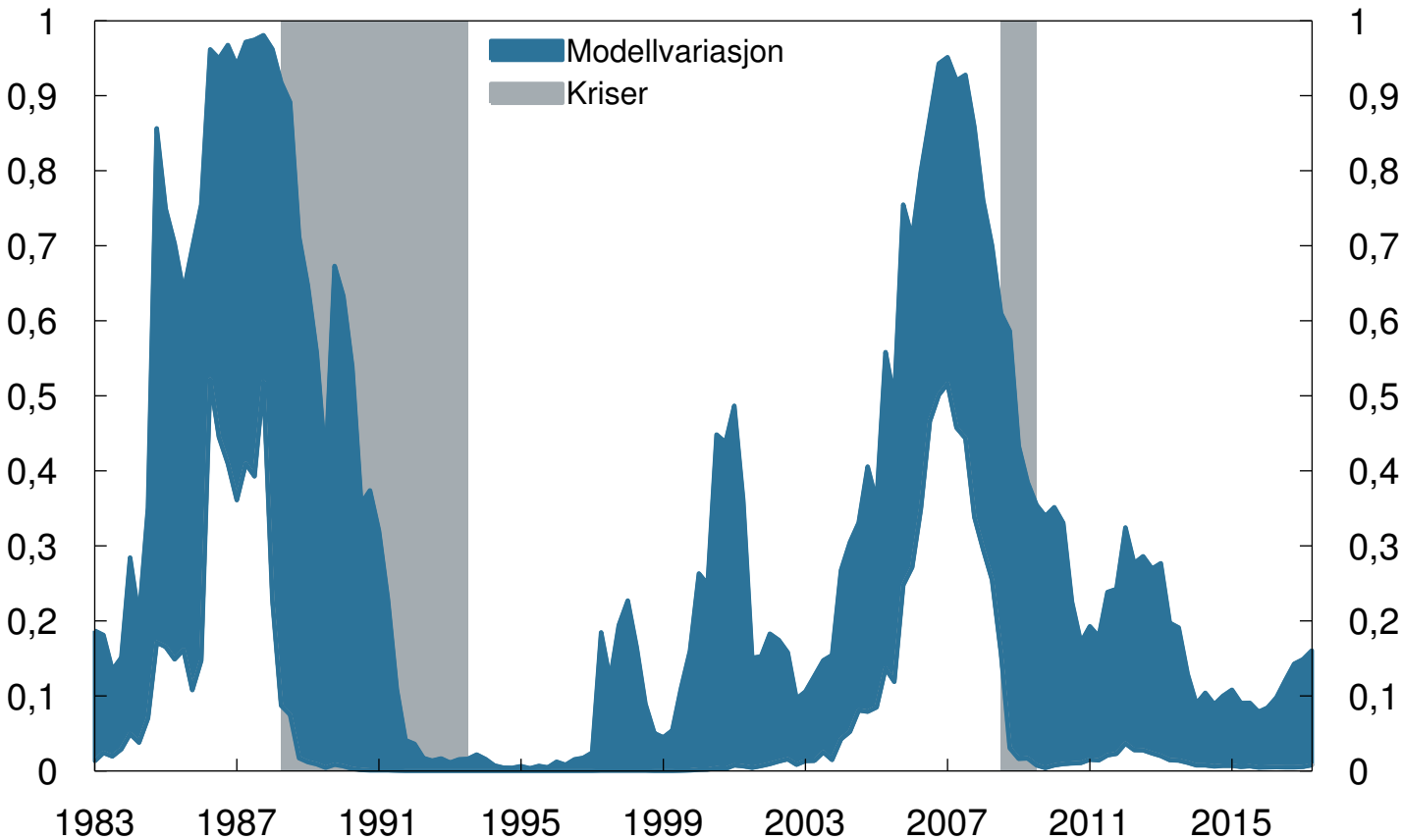
2) Trendene er beregnet basert på data fra 4. kv. 1975.

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000.

4) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000.

Kilde: Norges Bank

Figur 5.28 Estimerte krisensynligheter fra ulike modellspesifikasjoner.
1. kv. 1983 – 2. kv. 2017

Kilde: Norges Bank